

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

BEJUTÓDÍJ:

4-hatásos postai sor egyeztet 20 fill.
minden következőnél 16 filler.

Nyitási díj 40 filler.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszani egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 280.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Vasárnap, március 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vasárnap: A Polgári Takarékpénztár.
A képviselőház ülése.
Ipari munka tanítása a népi iskolában.
Az aradi sport-egyesületek szövetsége.
Horváthy Nándor és az aradi hercekedelmi kamara.
Egyrül-másról.
A Nyilassi-ábramélek leleplezése.
Egy ál-hadbíró-százados szédeltései Aradon
A Leaskay-regime.
Az utolsó ebéd.
Tisza Kálmán halálhíre.
Gyilkosság a gimnáziumban.
Az aradi görög-katolikusok új temploma és bérpalotája.
A mérnökök férti-estéje.
Felszóló szótársulat.
A Polgári Takarékpénztár elnöke.
Gyilkos asztalozás.
Tárcs: Nyilassi sírjánál. Írta: Faragó Rezső. —
Apróságok Tisza Kálmán életéből.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Írta: Csatlósy Mendés.

A Polgári Takarékpénztár.

Arad, március 22.

Az „Aradi polgári takarékpénztár” reaktiválása folyamatban van! A részvényjegyzések megkezdődtek. És a mint a hangulatból látjuk, e pénztárat ujjáalakítása sikerülni is fog. Minden jel arra mutat.

E reaktiválás egyike a legfontosabb gazdasági és pénzügyi eseményeknek, a melyek az utóbbi években Magyarorszá-

gon végbe mentek. Aradra nézve pedig messze kiható horderővel bír.

Első eset az országban, hogy egy felszámoló pénztárat újból reaktiváltatik. Első eset, hogy a részvényes, ki vesztettnek vélte vagyonát, visszkapja azt majdnem teljes értékben.

De van valami, a mi egy pénztárat-nél még nyomósabb és fontosabb, van valami, a mi többet ér a részvény minden belértékénél. És ez a valami: a bizalom.

A bizalmatlanság ölte meg a régi „Polgárit”, bizalom ad új életet a reaktiváló pénztáratnak. Bizalommal fognak viseltetni az újjászületett pénztárat iránt, mert úgy az új vezérigazgató egyéniségében, mint az igazgató tanács tagjaiban meg van a biztosíték arra, hogy becsületes gazdasági és pénzügyi munkában keresik a tisztességes megélhetést a jelenben és a tartós boldogulást a jövőben. Megmaradnak a konzervatív gazdasági élet és fejlődés tiz parancsolata mellett és nem keresnek azok kijátszására egy tizenegyediket.

Bizunk a reaktiváló intézet vezérigazgatójában és az igazgatóság tagjaiban, mert ez utóbbi oly egyénekből áll, kik öntudatos munka és következetes cél tudatosság által váltak az aradi társadalom tényezőivé és bizonyára kivívják a „Polgári takarékpénztár” részére is azt a pozíciót, melyet saját egyéniségüknek biztosítani tudtak. Szóval: saját egyéniségük

jellegét rásütik a reaktiváló pénztáratra, mely ezen jelleg alatt megnyeri azt a bizalmat és tiszteletet, melyet megérdemel. Mert a vezérigazgató, valamint az igazgatóság tagjai nemcsak munkás emberek, de egyuttal konzervatívok is, kik meg is tudják tartani azt, a mit megszerznek. Ez pedig egy takarékpénztár vezetésében és szellemében nagyra becsülendő és elsőrendű dolog.

Mindezeket nem azért jegyeztük fel, hogy kedvet ébreszszünk a közönségben a részvények jegyzése iránt. Sőt figyelmessé tesszük azokat, kik máról-holnapra vesznek részvényeket, hogy azokon kisebb-nagyobb nyereségen tudhassanak, miként ez nem lesz nekik való értékpapír. Csak annak való ez a kibocsátandó új részvény, ki azt meg akarja tartani, ki bizik az átalakított intézet jövőjében és meg van győződve, hogy a bizalom, a melyet a vállalat vezetőségének előlegez, meg van érdemelve és meg lesz szolgáltatva.

De ez a részvényjegyzési viszony kölcsönös is A „Polgári takarékpénztár”-nak nincs javára az olyan részvényes, ki ignorálja azt, hogy az az intézet az övé, hogy ő részese annak vagyonában, hogy tehát az intézetnek is joga van hozzá. Mert a hol vállalkozom, ott akarok közreműködni is, nem pedig spekulálni.

Es a mikor kibocsátják a Polgári takarékpénztár reaktiválásához szükséges új részvényeket, tisztelettel és

TÁRCA

Nyilassi sírjánál.

Írta: Faragó Rezső.

(A mai síremlék-leleplezési ünnepélyen szavaltta: László Gyula, az aradi szótársulat tagja)

Örök tanyává épült át a fészek,
S lakoja mégis újra utra kél;
Hogy ideje letelt a színésznek,
Barátot, nézőtért, hazát cserél,
Abrándjaink felhője szétynyészett
Bokrétság, vig házszenelés után,
Jövünk, megyünk, — az állandó színészet
A temetőn született meg csupán.

Bizony, pajtások, vagytok egynehányan
Kik itt várjátok a nyarat, telet,
A kiknek itt, e kő-lakott hazában
A legutolsó állomása lett.
Hogy banyuját kötözgeti az utra:
Es széjjel néz magán a kósza nép,
Ev-év után, siratva látja újra,
Hogy egy megint nem költözik odébb.

A másvilági csontos, néma gárda
Egy emberét földöz, te sima kő!
Mig egy ország a kacagásra várta,
Fáradtan, itt tért megpihenni ő.
Egy nemzedék baját, gondját elűzte.

Szaván a jég is harmatcseppre vált,
Es ő, titkolt keserűséggel küzdve
Maga kereste a véres halált.

Övé volt a jókedvnek uralma,
Ő szeretett, s nezte, más hogyan arat,
A földjét osztogatta jobbra-balra,
Hogy aztán neki semmitem maradt.
Neki az élet-termő rónaságon
Csak a kóró nőtt, melynek tüskéje szur,
S mert senkije se volt a nagyvilágon,
Ugy halt meg, mint a végzett földesur.

Emlékezel: királyként ünnepeltünk,
Ha ajkadról az élce, a móka szólt;
Egy mosolyodra ujjongott a lelkünk,
De ez a tréfád — nem jó tréfa volt.
Hogy viragot hoztunk a ravatalra
Csodat reméltünk, újabb változást:
Hogy föltámadsz s rágyujtsz a régi dalra
S kikacagod a temetést, a gyászt.

Felhős, fekete kedve volt az egnek,
Haragvó lángokban izzott a nap,
Szomorkodtak a tenger földi-vétek,
S a mérhetetlen gonoszság miatt.
Fölhívták hát a legvidámabb lelket,
S a fekete felhő mindjárt letűnt;
Mókáddal az Istent kiegesztetted
S jókedvében megbojesztott nekünk.

Bizony, pajtások, vagytok egynehányan,
Kik itt várjátok a nyarat, telet,
Akiknek itt, e kő-lakott hazában
A legutolsó állomása lett.
Hogy készültünk a szivtépő bucsura,
S szemünk a hantok sorján szetteekint:
A költözökből hiányzik egy úrra
Valaki köztünk itt maradt megint.

Apróságok

Tisza Kálmán életéből.

Mikszáth Kálmán ezt az anekdotát beszélteti Tisza Kálmánnal (miniszterelnök korából):
A minap, körülbelül a nyár elején egy jó barátom vidéki kastélyában töltöttem egy kedélyes estét.

Megleptem őket, mert nem szeretem, ha parádé van miattam.

Hanem hiszen mindegy az nekik. Olyan lukullusi lakomát csaptak, hogy a muszka császár sem eszik olyat. Volt ott minden, amit csak nyujthat a modern civilizáció. Szőlő Vencéből, barack Milánóból, fácán, tengerirak. Egyszóval ami luxus csak van, az bőségben fölhalmozva a barátom házában. Nem nevezem meg, mert még kiirná valaki.

Pedig nagy öröm az, ha az ember ilyen bőséget talál, ami aztán igazi tyuk és nem csak szinpadi, mint a Potemkiné volt. Mert nem készültek engem fogadni, nem vártak, mégis mindenük van, amit szemem, szám megkíván.

nagyrabecsüléssel üdvözljük az aradi négy pénzügyintézetet, kik oly nagy és önzetlen munkát végeztek és most is konsekvensen hozzájárulnak, hogy a reaktíválás biztosítottassék. Most, nagy munkájuk befejezésével válik be, hogy nem volt üres szólami, nem volt üres frázis, hogy az aradi piac érdekében önzetlenül vállalkoznak a felszámolás fárasztó munkájára. *Egy millió koronát mentettek meg az aradi piacnak, ezer ember vagyonát adták vissza szívós munkájukkal.* Igaz ugyan, hogy e haza és e város iránti kötelességet teljesítették, de nem szabad feledni azt, hogy önző céllal másféleképpen is cselekedhettek volna. Az intrikák e világában, hol az emberek összetévesztik a mások kárát a saját hasznukkal, már gyakran fordult elő, hogy a verseny címe és cégére alatt megöltek egészséges és fejlődésre képes intézményeket.

A Polgári takarékpénztárnak erős konstitúciója van, klallotta a nagy betegséget, mely közel négy évig tartott. Most lábadozik és gyarapítja erejét. A közönség bizik ez erőben, hisz az intézet jövőjében. Az aradi polgárság színe-java részt kér a reaktíválás munkájából.

Benke Gyula lemondott. Benke Gyula összeférhetetlenségét tegnap mondotta ki az összeférhetetlenségi bizottság. Az összeférhetetlennek ítélt képviselő nem várta meg, míg a Ház dönt az ügye felett, hanem ma reggel közölte Apponyi Albert gróffal, hogy lemondott mandátumáról.

Beteg politikusok. Plósz Sándor igazságügy-miniszter influenzájából már gyógyulófélben van, mindazonáltal a szobát gyöngékedése miatt még jó ideig nem hagyhatja el. *Desseoffy* Arisztid, a képviselőház titkárnak egészségi állapotában állandó javulás állott be s remélhetőleg nemsokára teljesen felépül.

Bizony isten egész passzió ilyen gazdag országban miniszterelnöknek lenni.

Hát egyszer aztán a lefekvés előtt a lakem kivánt meg valamit. Legnagyobb bajom az idegesség; ezzel nem tudok elaludni.

Az ellen használom nyáron az ostendei fürdőket, de különben is megszoktam már, hogy lefekvés előtt mindig valami könyvön alszom el.

Nem igen vagyok válogatós. Mindegy akarmi. Hát amint szobámig kísér szíves házigazdám, mondom neki:

— Tegyetek, kérlek, valami könyveket az asztalomra, mert még olvasni szoktam ilyenkor.

— Olvasni szoktál? kérdé csodálkozó szemekkel. Ugyan ne rontsd a szemeidet kérlek. Nem kívánja azt a haza tőled.

— Magam multságára teszem. Ezt is irigylik már tőlem.

Nosza, lett erre zavar, keresgélés a szobában. Hallottam künn a diskurzust, a parancsokat. A szolgák lihegve jelentették, hogy nem találják, sehol egy — könyvet.

Végre a kertész (nagy memoriájú ember lehetett) visszaemlékezett, hogy a báró ur nagyapja valaha könyveket rakatott a padlásra.

Csak aztán meg ne gyujtsatok ott valamit!

Már félig le voltam vetkőzve, mert különben kijött volna a szobából. Az ördög fekdjék nyugodtan egy olyan házban, melynek a tetején égő fákllyakkal járnak.

Nem kellett soká várnom. A szolgák visszajöttek azzal, hogy a tyukok pocsékká tették immár a főúri bibliothékát odafönn. Nem lehet azokhoz emberi kézzel hozzá férni. Ha

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 22.

A Tisza Kálmán haldoklása nehezedett rá a képviselőház mai tárgyalására. Lehetetlen volt észre nem venni a borongós hangulatot, mely elfogta a kedélyeket, különösen az öregeket, a régieket. De a rettenetes szörny, a borzalmas halál lesekedése megszüntette a politikai ellenfelek gyűlölködését és bosszuszomját is. Elültek a szenvedélyek és mindenütt igaz, őszinte részvét nyilvánul meg a nagy államférfiú iránt.

A kereskedelmi tárca tárgyalását folytatták lanyha érdeklődés mellett. *Zichy* Jenő gróf leplezetlenül kimondta, hogy a kereskedelmi miniszterek három évig kormányoznak, de semmire se mennék, mivel hogy önálló vámterület nélkül magyar ipar nem lesz!

A szélsőbal megéljenezte, mikor az iparról volt szó:

Csávolszky erősen megnyomta ismét a szót. *Benke* Gyula pedig lemondott a mandátumáról. Ime: Az új összeférhetlenségi bizottság első „martirja.”

Részletes tudósításunk itt következik:

Lemondás a mandátumról.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Horánszky Nándor és Wlassics Gyula miniszterek.

Elnök felolvastatja *Benke* Gyula ügyében az összeférhetlenségi bizottság jelentését, melynek értelmében *Benke* Gyula ügyében az összeférhetlenség megállapított. **Elnök** bejelenti, hogy *Benke* Gyula mandátumáról lemondott.

Nessy Pál az általános jövedelmi pótdadó kamatainak beszámítása, *Szalay* László pedig a kassai vasuti átjáró átalakítása iránt fog interpellálni.

A kereskedelmi költségvetés.

Zichy Jenő gróf kijelenti, hogy hazánk addig gazdag nem lehet, míg nyersterményeit a maga gyáraiban nem készíti el. Szomorú jelenésnek tartja, hogy a kereskedelmi miniszterek nálunk minden három év múlva változnak. Horánszky is ott hagyja helyét, mert minden fáradsága kárba vész, s ipar és kereskedelem nálunk önálló vámterület nélkül nem lehet. (Élénk, hosszantartó helyeslés, taps és éjenzés a szélbalon.)

sok tudomány van bennök, az ugyan el van ott temetve örökre.

Hallottam gazdám bosszankodó káromkodását:

— Már most mi az ördögöt csináljak? Mit adja a miniszterelnöknek? Szégyen, gyálázat!

Mai napig se tudom: úgy értette-e, hogy neki szégyen, vagy úgy, hogy nekem.

— Hopp! Menjen valaki a korcsmárhoz. Annál láttam a minap egy ócska könyvet az almáriumon. Verjétek föl, azonnal adja ide.

Néhány perc múlva megkaptam a könyvet. Az inas hozta be egy drága művü tálcán, mint valami tengerentúli csoda-delikateszt. A két felső lapja el volt szakítva, a többi is tele zsirfoltokkal.

Mégis megismertem messziről. A Kákai Aranyos könyve volt én rólam.

Másnap aztán pironkodva, hebegve kért bocsánatot a gazda: hogy így, hogy úgy.

— Szívesen adtam volna, de bizony engedj meg, nincs nálam egyéb könyv, mint az izé... izé...

— No, mondd ki már, hogy az: adókönyv. Ugy-e, azt akarod mondani?

Mikor gróf *Andrássy* Gyula lemondott a külügyministerségről, sokan *Tisza* Kálmánban látták utódját. De *Tisza* Kálmán csak ezt mondta barátaiknak:

— Olyan vagyok én, mint a folyó, melynek nevét viselem. A *Tisza* Magyarországon ered és itt is ér véget. En is Magyarországon kezdem, itt is akarom befejezni pályámat.

A pangás nálunk 67 óta van, mióta kiszolgáltattak bennünket Ausztriának. (Élénk helyeslés és taps a szélbalon.) Felhívja a miniszter figyelmét, hogy ne ötletszerűen, hanem rendszeres programmal fogjon hozzá oly gyárak létesítéséhez, melyek a magyar nyers termékeket dolgozzák fel. A miniszterelnöknek, kinek még ceruzájáról is azt mondja, hogy idegen, figyelmezteti arra, hogy készüljön elő a közgazdasági önállóságra, mert a mostani a pusztulásra vezet. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés a szélbalon.)

Csávolszky Lajos: A volt kereskedelemügyi miniszter homályos lemondása készíti arra, hogy nyilatkozatot várjon, miért hagyta el tárcáját. Hegedüs két beszédével foglalkozik, melyek még homályosabbá teszik a helyzetet. Az új miniszter beszédével foglalkozik.

Magyarországnak sohasem volt valami nagy véleménye a miniszter ur államférfiúi nagyságáról, de soha ilyen meztelen sivárságban nem mutatkozott, mint most. Magyarország legfontosabb érdekei gyenge kezekre vannak bízva, kinek nincs hite, nincs bizalma abban, hogy a mit akar megvalósíthatja. Horánszky politikai pályafutásával foglalkozik és azt állítja, hogy a miniszter ellenmondása és tévedései kiirtották belőlük a bizalomnak gyökerét. A ki elvét elhagyja annak vagy szíve, vagy pedig *esze nincs helyén.*

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ily kifejezésektől tartózkodjék.

Csávolszky Lajos: Elvek nélkül, azok hátrahagyásával a miniszteri székbe ülni nem illő dolog, nem politikushoz illő, mint görhes gébe tolni a kormány szekerét.

Biró Lajos: Rendre! rendre!

Elnök nem találja fennforgónak a rendutasítás szükségességét.

Csávolszky Lajos: Mivel neki nincs bizalma a miniszterben, a költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés a szélbalon.)

A magyar kereskedelemért.

Molnár József rámutat az ország szomorú gazdasági állapotára és ezért a gazdaság verkenésének élenkítését szükségesnek tartja. A kezdet órája már ütött, s a magyar faj a kereskedelemről ma is mintegy idegenkedik, s ennek oka az élelmesség és a kereskedelemhez szükséges tőke hiányzik. A kereskedelmet az ország minden irányában fel kell karolni és nemcsak Fiume felé, mert ez egyoldalúságra vezet. A magyar kereskedelem kelet felé érvényesülhet igazán, s ezen irányban kellene megtennünk a lépéseket, melyek közt az első a Romániával kötendő hajózási szerződés. De nem-

Tisza Kálmán miniszterelnök korában egyszerű haza felé indult a szabadelvű párt klubjából. Az öltözöbe belebujt télikabátjába. A háta mögött segítette valaki. Azt hitte, szolgál; és tiz krajcár borraivalót nyomott a markába. Ekkor a segítő megszólalt:

— Köszönöm a szíveségedet kegyelmes uram!

Gajári Odön képviselő volt. *Tisza* Kálmán ránéz és azt mondja:

— Akkor add vissza a tiz krajcáromat, mert az csak szolgának jár. Örülök, hogy megtakarítottam.

Gajári azonban nem adta vissza, aranyba foglaltatta és ma is az órája láncán viseli.

1889-ben rossz időket éltünk. Sok hitvány ember sok visszaélése fölébresztette a gyanút, hogy a romlottság általános és fent gyökerezik, magában a kormányban. Táplálta a gyanút az is, hogy *Tisza* Kálmán miniszterelnök nem egyhamar tört pálcát valaki fölött, és nem vette le a kezét olyanokról, akiknek bűntessége nyilvánvalónak látszott.

Egy fiatal képviselő, *Rohonczy* Gedeon, élete céljául tüzte ki a vétkesek üldözését. Azt hitte, hogy a torontáli visszaéléseket a kormány feje takargatni akarja. És akkor folyt le közte és *Tisza* Kálmán közt az a jelenet, melyet évek múlva a képviselőház ülésén így adott elő:

„A hamis térkép-másolatokkal feljöttem Budapestre s egyenesen *Tisza* Kálmán miniszterelnökhöz hajtottam. Késő este fogadott, előadásomat végighallgatta, de aztán kijelentette,

csak a vizutak felkarolása szükséges nagyobb forgalom létesítésére, szárazföldi utakat is kell létesítenünk, többek közt a székely vasutakat Galacig ki kellene terjeszteni, a mint azt már az 1878-iki országgyűlés el is határozta. Ezáltal sok terményünk biztos piacot nyer Romániában, Bulgáriában és az egész Keleten.

Rátér ezután a székelykérdésre. A székely nép, mint magányos sziget állt és áll a nemzetiségek tengerében és őrizte, óvta a magyar nemzeti jellegét. Ma azonban már roskadozik a föld a székelyek lába alatt s ezen a társadalomnak és az államnak segíteni kell. Ilyen segítség lenne a székely vasutak kiépítése, az arányosítás és azon igazságtalan terhek megszüntetése, melyek a székelyeket nyomják. A székely kérdés megoldását sürgeti. A székely nép hazafias érzésű, tevékeny és tanulékony magyar. Mindazon tulajdonságok, melyek az alföldi és a dunántúli magyart kiváló állampolgárrá teszik. Az az ő meggyőződése — és e meggyőződését szeretné átültetni minden magyar szívébe — hogy a székely kérdés megoldása elsősorú és sürgős állami feladat. Azon reményben, hogy a kormány is méltányolja a székely nép jogos érdekeit, és azokat segíteni fogja, a költségvetést elfogadja. (Élénk hegyeslés a jobboldalon.)

A költségvetés elfogadása.

Major Ferencz a liberalis intézményt okolja a kisiparosok pusztulásáért. Az ipar törvény revízióját sürgeti és szakképzettséghez kívánja kötni a kisipar gyakoroltatását. Az alsófoku ipariskolákra több figyelmet kell fordítani. A vicinális vasutak revízióját sürgeti. A bosnyák vasut kérdéséről szól, és különösen elítéli és a közgazdaság ellen elkövetett merényletnek tartja azt, hogy Boszniában szűk vágányú vasutakat létesítenek. Ez az oka annak, hogy külügyi politikánk keleten sem érvényesülhet. Mint-hogy beszéde hosszabbra fog nyulni, 5 perc szünetet kér.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Major Ferencz folytatja beszédét.

Morzsányi Károly az építési ipar válságáról s a főváros gazdasági nyomorról szól.

Elnök a vitát bezárja.

Szell Kálmán miniszterelnök Krasznay határozati javaslatára válaszolva kijelenti, hogy meg kell várni a kiegyezés tárgyalását s ha ez nem sikerül, lehet önállóan intézkedni.

Erre a ház általánosságban fogadta a kereskedelmi költségvetést. A részletes tárgyalást a húsvéti szünet után kezdik meg. Szalay és

hogy ő, mivel Torontálmegye alispánját bizta meg az eljárással, az ügybe nem avatkozik.

Eltávozom tőle, abban a hitben, hogy csakugyan jellemtelen emberrel van dolgom. S az éjjel megérelődött örült elhatározásom, melyet még egy utolsó kísérlet előzött meg: tudni illik másnap korán reggel be akartam jutni a felséghez, a tényállást híven feljertendő; de mind a szárnysegéd, mint a kabinetiroda főnöke azt hitte rólam, hogy örült vagyok s a felségnek be sem jelentettek.

Igy reggel nyolc órakor újra Tisza Kálmánhoz mentem, azzal az eltökélt szándékkal, hogy előbb Tisza Kálmánt, aztán magamat lövöm agyon.

Belépve hozzá, — magunk valánk — pisztolyomat Tisza Kálmán fejének szegeztem. (Egy hang: De a pisztoly nem sült el!) Ez a vicc sem. — Még egy utolsó kérdést intéztem hozzá: hogy teljesíti-e a vizsgálat iránt követelemet? Tisza Kálmán a legnagyobb nyugodtsággal nézett az örültté vált pisztolyának csövére s e szavakat mondá:

— Lőjj agyon, ha azt hiszed, hogy jellemtelen ember vagyok.

Az a bátor arc, az a bátor hang, az a büszke halálmegvetés, mely e pillanatban viszatükrözte a jellemes férfiut, a nagy hazafit, hazám szerencséjére kijózanította az örültet, s pisztolyom lehanyatlott.

Tisza Kálmánhoz miniszterelnök korában beállított egy német zugvicclap szerkesztője, s kérte tőle az arcképét.

Nessy interpellációit kiadták a miniszterelnöknek.

Hétfőn lesz még egy formális ülés, aztán a Ház április 3-ig nem tart ülést.

TÁVIRATOK.

A király kiállításán.

Bécs, márc. 22. Ma délelőtt nyitotta meg a király Ottó, Ferdinánd Károly, Lajos Viktor és Lipót Szalvátor főhercegek jelenlétében a Künstlerhaus 29-ik kiállítását. Ott voltak még Hartel és Wittek miniszterek, Nigra olasz nagykövet, a bajor és a szász követek, a helytartó és a polgármester. A bemutatások után ő felsége megnézte a kiállítást. Az olasz nagykövet és a két követet megszólítással tüntette ki a király.

Görögök üldözése.

Konstantinápoly, márc. 22. Maurokordato görög követ jegyzékét adott át a portának, a melyben tiltakozik a helyi hatóságoknak az ellen az eljárása ellen, hogy a porta formális határozata ellenére folyton zaklatják a görög állampolgárokat az ugynevezett mérlegilleték miatt, amelynek eltörlését a porta már elrendelte. Maurokordato kiemeli a jegyzékben, hogy ezek az ábnormis állapotok ellenkeznek a két szomszéd állam érdekeivel.

Ipari munka

tanítása a népiskolában.

— Egy érdekes tervezet. —

Arad, március 22.

A nevelési eszközök között egyike a leg-hatékonyabbaknak a munka. Régi közmondás, hogy a munka nemesít. Nemesít, mert gondolkodásunkat a hiabavalóságokról eltereli s valami hasznosra irányítja, s aki megszokja azt, hogy mindig olyanról gondolkozik és olyat cselekezik, ami embertársainak s ez által önmagának is hasznos, az a társadalomnak valóban kiváló és nemes tagja. Szoktassuk hát az embert már gyermek korában a munkához, ez megfogja őt övni, hogy a rosra való hajlamok benne kifejlődjenek és később is megtartja azon az uton, melyen a becsületes, szorgalmas és törekvő emberek járnak.

— Megkaphatja a fényképésznél, volt a természetes válasz.

Mikor aztán az arckép megjelent abban a szennyes ujságban, a szerkesztő megint beállított egy jókora számlával.

— Minek fizetnék, mondta neki Tisza Kálmán, mikor az élclapok ingyen közlik arcképemet, még pedig egész éven át,

Tisza Kálmán is volt, és talán csak ez egyszer életében „költő.” Akkor volt ez, mikor Samassa József, még mint leákpárti képviselő első beszédét mondta a házban. Tisza Kálmán, akkor az ellenzék vezére, e sorokat rögtönözte:

„Vigyázzon, páter Samassa,
Hogy a Házat meg ne szalassza.”

E verset a szónok kezébe csuszatták, kit e tréfa, az ellenzék nagy öröme, meglehetősen meg is zavart.

Tisza Kálmánhoz a hetvenes évek közepén bekopogtatott egy régi iskolatársa, az ő korabeli 45—46 éves ember, a ki eszmék helyett nyulakra vadászott, s ennél fogva jól megőrizte erejét és izmosságát. Belép. s megpillantva a sok év óta nem látott kormányelnök ősz haját és vékony termetét, megcsóválja a fejét, s azon kezdi:

— Ejnye Kálmán, be eltanultad magadat!
Magsajnálta szegényt, hogy annyit tanult.

Hadd vázoljak egy képet. Képzeld egy egyszerűen, de az egészségi szabályoknak megfelelőleg épített, tágas, világos és szelős tantermekkel és egyszerű berendezéssel bíró iskolát, a hová a tanuló ifjuság jó része már reggel 7 órakor hemegye s csak este 6 órakor távozik. S vajjon mit csinálnak annyi ideig ott bent. Reggel 8-kor megkezdődik a tanítás s folyik 10-ig. 10-kor egy félórás szünet van, melyet a tanulók vagy a játék termekben töltenek el, ha az idő nem megfelelő, vagy künt az udvaron, ha jó az idő. Ezután ugyancsak a játéktermek szolgálnak a másik játéknak, mely azonban már hasznos foglalkozás is, mert a gyermek sereg az izlésének, korának és tudásának megfelelő munkával foglalkozik. Ez tart délig, mikor az evés ideje elérkezik. Azok a kik otthon étkeznek, elbocsájtatnak, a többiek vagy magukkal hozták az ételüket, vagy igen mérsékelt díjért az intézettől kapják azt, s elfogyasztják ugyancsak a játék termekben, miután tisztán megmosakodtak. Az étkezés után játék, utána tanulás s azután újból munka következik, míg 6 órakor a munkából jövő szülők a gyermeket haza veszik. Ezek az iskolák az anya szeretetét s órázó szemét mindenben helyettesítik.

Az ilyen iskolát végzett gyermek a mellet, hogy megszokja a napot munkában tölteni, hozzá szokik a társadalomhoz s ott ahhoz a rendhez, melyet később tőle a társadalom megkíván. De hozzá szokik a munkához is, s ezzel megszerezte magának azt az amulettet, mely későbbi éveiben is a rosztól megóvja, s az erkölcsös tevékeny élet útján megtartja.

Kétségtelen, hogy a mai iskolaépületeink nem ezen eszme szolgálatára épültek, de a jövőben épülő iskoláknál ezt lehetne alapul venni. Hát vajjon a mai iskolaépületeinkben nem lehetne azt, legalább részben megvalósítani? Én azt hiszem igen. Most kezdetben minden iskolánál lehetne egy osztályt úgy berendezni, padok helyett asztalokkal, hogy az munka és éttermül is használható lenne. Ez az iskolatulajdonos városnak sokba sem kerülne, mert a régi padokat más iskolákban lehetne használni.

Most már a munka körről kellene gondolkodni. Mivel foglalkozzanak a gyermekek? Lehetőleg olyan munkákkal, melyek értékesíthetők s mégis könnyű, gyermeknek való munkák. Ilyenek lennének a kereskedők által használt különböző alaku és formájú, ugynevezett papír stanclik és papirtartók, melynek a különböző áruk becsomagolásához szükségesek, melyeknek készítését a gyermekek könnyen meg tanulhatják. Az ügyesebb gyermekek már dobozokat is készíthetnének, melyek a gyógyszerárakban és cukorgyárakban volnának értékesíthetők.

Éppen így lehetne vezetni a gyékény és szalmafonást, a szalmakalap és szatyorkészítést, nyáron selyemtenyészítést, és még sok egyebet, amihez nem kellene más, mint a tanszemélyzet részéről egy kis jóakarát és eleintén egy kis összeg, mely a nyersanyag beszerzését lehetővé teszi. Ez az összeg is azonban a cikkek eladásánál visszatérülne és a nyereségből a tanítók és a gyermekesereg is részesülne. Természetes, hogy ezek az iskolai műhelyek részünkről a legmesszebb menő gondozásban részesülne és a mi gondunkat képezné az is, hogy készítményeik állandó picot találjanak és új munkákkal mindig ellegyenek látva.

Hátra volna most még az élelmezés kérdése. Itt volna tere a szegény tanulók gyámoltására alakult egyesületnek, mely ha pártfogásába venné az ügyet, már a jövő iskolai évtől kezdődőleg létesíthetnének ezt az intézményt. A kereskedők támogatása ebben a vállalkozásban nagyon fontos, mert csak ők értékesíthetik a gyermekek készítményeit s érdeklődésükkel utasítást adnának a munkák kivételére és milyenségére.

Fordulnunk kell a tanítóegyesületnek tagjaihoz is. Vessék fel az eszmét ott is, hiszen ma ugy is a tanuló ifjuság erkölcsének nemesítése van napirenden, s mi lehetne erre nagyobb befolyással, mintha a gyermeket a munkához szoktatjuk. Ez lesz az alap, melyen a másik nagy akció biztosan megindulhat, de alapja lesz népünk jólétének is, mert hiszen a munkához szokott gyermek felnőtt korának üres idejében is foglalkozni fog ezekkel a munkákkal, s lassanként a házi ipar befogja

tölteni népünknek azt az idejét, a mely ma, az erkölcsök határozott kárára, a semmit tevésebe vész el. Így lesz a tanító vezetője, oktatója a reá bízott népnek, s működésével a nemzet hálijára érdemes.

Megpendítettük és kifejtettük az eszmét; mennyiben és minő hatása lesz szavunknak, előre nem látható. De ha lesz vagy volna fogantja, két dolog mint bizonyosság áll előttünk. És pedig: ha a nap nagyobb részében az iskolában foglalkoztatjuk a felügyelet nélküli gyermeket, kinek szülőjét napszámos munka tartja távol a háztól, kevesebb lesz a csavargó, züllött gyermek és kisebb lesz a fegyházak és javító intézetek succrescentiája, vagy jelöltjeik száma. Valóban oly cél, mely méltán lekötheti érdeklődésünket. (□)

Az aradi sport-egyesületek szövetsége.

Irta: Schmidt János dr.

Arad, március 22.

Az aradi tornaegyesület, városunk és megyénk főispánjával az élén, megindította az akciót sportegyesületeink egyesítése érdekében. Helyes forrásból fakad ezen törekvése, hiszen vállalt munkával mindenestre nagyobb számban eredményeket érhetünk el, mint abban a széttagoltságban, melyben Arad sport-ügye ma leledzik. És mivel az eszméért mindenki lelkesedhetik, aki csak némileg érzi szükségét a nemesebb sportnak, és azt hiszem, művelt emberek között ma már kevés olyan ember akad, aki ne érezné azt; meggyőződésem szerint némi szolgálatot teszek az ügynek, ha e rövid cikk keretében megindítom az eszmecserét a nyilvánosság előtt is és reámutatok a módokat egyikére, a melyek között az eszme a mi viszonyaink között *káros következmények* nélkül életbeléptethető volna.

Az egyesülésnek esetleg *káros* következményeit itt erősen hangsúlyozom, amennyiben végtelen kárnak tartanám az, hogyha az egyesülés által városunk számos egyesülete egyszerűen töröltetnék a létezők sorából és pedig azért, hogy egyetlen egynek létet adiunk, a melyről azt sem tudjuk még, hogy be fog-e válni, vagy nem. Azt hiszem, mindenki egyetért velem, ha kijelentem azt, hogy ilyen egyesülést senki sem óhajt, annál kevésbbé maguk a már élő és működő egyesületek.

A terv kivitelében a természetes organikus fejlődést kell szem előtt tartanunk. Hogyha a természetben két sejt, vagy két különálló szervezet egy közös cél érdekében egyesül, mindegyik megtartja a maga szabadságát, a maga önállóságát egyebekben, és a közös munka csak ott érvényesül, a hol a kitűzött közös cél lebeg előttük, a hol az egyesült törekvés nem akadályozza, hanem igenis elősegíti a célnak elérését és így a szövetség minden tagjára haszonnal jár. A fejlődés előhaladásával ezek a közös célok megsokasodnak, a két (vagy több) szervezet egyesülése mindig bensőbbé válik, a nélkül azonban, hogy a szövetségnek bármely tagja vesztett volna szabad elhatározásából, avagy pláne életerejéből. A mely szervezet, az ő szabad mozgását kénytelen a szövetségben fölöslegesen és túlságosan korlátozni, az okvetlenül megbénul, elveszti ősi erejét és frissességét és így reá nézve a szövetség semmiféle haszonnal nem jár, sőt lehetséges, hogy pusztulását okozza. Még akkor is, a midőn az egyes szervezetek a kitűzött közös cél érdekében működnek, lehetőleg azon van a természet mindenütt, hogy minden egyes szervezet tagja maga benső természete és módja szerint működhessek.

A mi aradi sport-egyesületeink is ilyen kisebb-nagyobb életképességgel felruházott szervezetek, a melyeknek egyszerű felosztása és egyetlenegy nagy egyesületbe való beolvastása nem vezetne semmi eredményre, ép úgy nem, mint a hogyan nem származhatók a természetben magasabbrendű szervezet, hogyha az

egyesülésre hivatott egyszerűbb szervezetek életét előbb kioltjuk.

Egyesületeink életéhez tehát egyáltalán nyulnunk nem szabad, sőt lehetőleg meg kell hagyni azokat abban a *légkörben*, a melyben létrejöttek és némileg már megizmosodtak. Meg kell hagynunk azokat az ő jogaikban, az ő szervezetükben, az ő eszközeik élvezetében.

A kérdés már most az, hogy miben keressük a közös célokat, a melyekért érdemes lesz bármely létező sport-egyesületünknek a szövetséghez való csatlakozást kimondani.

Ezen kérdés megoldásánál kezdetben nem szabad sokat markolnunk; hanem igenis azt a keveset, a mit e részben a szabad elhatározás minden korlátozása nélkül a szövetség alapjával elfogadhatunk, alaposan kell beleillesztenünk a nagy szervezet keretébe, és ennek az alaposságnak ép arra kell kiterjeszkednie, a mi a szövetséghez való csatlakozásnak biztosítását célozza.

Minden egyesületnek megvan a maga *scripturis tikája és pénzügye*, a melynek pontos és lelkiismeretes teljesítésétől függ sok tekintetben az egyesület életének minden más nyilvánulása. De tudjuk azt is, hogy mennyi nehézséggel jár az egyesületek tisztviselőitől ezt a pontosságot, ezt a lelkiismeretességet megkivánni, a midőn ezt a munkát a legtöbb egyesületben ingyen, vagy legalább is potom díjazás mellett kell teljesíteniök. Első dolgunk volna tehát egy *közös irodának*, egy *közös bureau*nak a megteremtése. A közös bureau munkája tehát nem állana egyébből, mint az egyesületek összes levelezéseit a pénzügyeiket teljesíteni, a tagokat és külvilágot a kapott utasítás szerint értesíteni, az egyesületek pénzeit behajtani stb. A közös bureau tehát, mint ilyen semmiféle befolyást nem kapna az egyes egyesületek belső ügyeinek intézésében; nem volna az egyéb, mint közös költségen fentartott iroda és az abban alkalmazott személyek pedig a szövetséghez egyáltalán kívül álló tényezők. A kik a szövetség alapszabályai és az egyes szövetséghez tartozó egyesületeknek saját hatáskörében meghozott utasításai értelmében tartoznának eljárni.

Hogy az ilyen közös iroda végtelen nagy haszonnal járna minden egyes szövetséghez tartozó nézve, azt hiszem, fölösleges értelmes ember előtt hosszasan bizonyítgatnom. Ugyanis az egyes egyesületek tisztviselői minden gépies munkától fölmentetnének és erejüket az egyesület tulajdonképeni életcéljaira szentelhetnék; másrészt az eléggé jól dotált közös bureauban oly eszköz birtokába lépnének a szövetséghez tartozók, a mely a gépies munkálatok végzésére mindenkor rendelkezésre állana és így ezeknek a munkálatoknak elhanyagolása nem képezhetné többé azt az óriási kerékötöt, a mely egyesületeink mai munkájának minden sikerét folyton kockára teszi. Hogy egy ilyen közös irodának létesítése semmiféle nehézségbe nem ütközik, azt hiszem, mindeki beláthatja.

A második dolog, a mit szintén azonnal könnyen keresztül lehetne vinni, egy *szövetségi tanácsnak* a szervezése. Ennek a tanácsnak tagjai lennének a szövetséghez tartozó egyesületek kiküldöttjei, hivatása pedig a közös irodának ellenőrzése, véleménynyújtás, az egyes egyesületek felhívása közös akcióra, kezdeményezés minden nagyobb szabású sport, vagy egyéb kultur-mozgalomhoz. A szövetségi tanács írásbeli munkálatait természetesen szintén a közös irodát teljesítene.

Ez volna egyelőre az a két szerv, a mely a szövetségnek alapját képezhetné. Hogy ez a két szerv munkáját megkezdhesse, erre szükséges volna rövid alapszabályokat teremteni, a melyeknek minden egyes pontját magára nézve kötelezőnek fogja elismerhetni minden egyes szövetséghez tartozó egyesület és a melyek mintegy magvát képezhetnék az *Aradi Sport-Egyesületek Szövetségének*.

Azt hiszem e pár sorban eléggé jeleztem nemcsak a kezdetet, hanem az irányt is, a melyet a szövetség eszméjének keresztülvitelében továbbra is követnünk kell. Önálló elhatározás és szabad mozgás minden egyes szövetséghez tartozó egyesület részére és e mellett a közös célokra egyesült erővel való kiküzdése. Ez az elv. Meg vagyok győződve, hogy egyesületeink nem fognak visszariadni a kezdő lépés megtételétől; hiszen ilyen irányu szervezkedés mellett egyáltalán semmit sem kell fáradozniök; az

előnyök pedig, a melyeket minden egyes szövetséghez tartozó tag vele elérhet, éponséggel — ki számíthatatlanok.

Zárom tehát soraimat ezzel a hő kívánsággal: bár ihletne meg mindnyájunkat egyesületeink gondviselő mentője, hogy a nagy célokat mindig tisztán láthassuk magunk előtt és az eszményt mindig a maga teljes tisztaságában engedjük kikelni a szétszórót, de nemes törekvések apró sziporkáinak parázstüzéből. Adja az ég, hogy úgy legyen!

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A kis szökevény, operetta. Este: A cigány, népszínmű. Az egész társulat bécseja. (Páros bérlet.)

Feloszító színtársulat.

— Hová mennek az aradi színészek? —

Arad, március 22.

Virágvasárnapra feloszlik az aradi színtársulat. Feloszlik végkép s ezzel együtt *Leszlai* András, a *Magyar Színház* jelenlegi igazgatója, megszűnik vidéki direktor lenni. A tagok pedig, a kik szerződéseiket nagyobbbrészt idején elintézték, már hétfőn és kedden mennek az új állomáshelyekre.

Felsh Rózi Makó Lajoshoz szerződött szubrett-primadonnának, Debrecenbe. A társulat jelenleg még Temesvárott játszik s csak az őszszel fog bevonulni új állomáshelyére. Ugyancsak Makó Lajoshoz szerződött *Mensáros* Margit, a drámai szende és *Palágy* Lajos a hőszerelemes.

Angyal Ilus a budapesti Magyar Színházhoz megy, *Giréthy* Károlyval együtt, a ki csak mint vendég jött le onnét kisegíteni az aradi társulathoz.

Legtöbben szerződtek *Janovits* Jenő dr.-hoz a szegedi igazgatóhoz, a ki már a jövő hóban Budapesten, a krisztinavárosi színtársulatban mutatja be új társulatát. A fővárosból Fiumébe költözik a társulat, hol a nyár folyamán fog játszani. azután Hódmező-Vásárhelyre s október elején Szegedre vonul be. *Janovits*hoz mennek: *Messey* Péter, *Rubos* Árpád, *Fenyéri* Mór, *Arkassy* Vilmos, *László* Gyula és *Dioniz* Oszkár karmester.

Komlóssy Ilonka, a kitűnő tehetségű naiva, Pécsre megy *Nádassy* Gyula igazgatóhoz, a ki Tiszainé társulatát vette át. Ez a társulat a nyáron Brassóban játszik.

Bács Károly és *Bácsné* Maár Julia *Szendrey* Mihály társulatához szerződtek. *Szendrey* tudvalevőleg közszínyt kapta meg igen előnyös feltételekkel s új állomás helyét rövid idő alatt elfoglalja.

Zilahinál Aradon maradtak: *Polgár* Sándor művezető, *Tolnayné* komika, *Garai* Ilonka segéd-naiva és *Gonda* László, a közszeretben álló pénztárnok.

A feloszító társulatnak előkelőbb tagjai között van még több, a ki csak ezután néz szerződés után. Ezek jutottak a legkellemetlenebb helyzetbe, mert már az összes nagy társulatok szervezve vannak s a kik virágvasárnapig nem jutottak szerződéshez, kénytelenek lesznek — egyelőre legalább — kisebb társulatnál keresni alkalmazást. *Kalocsa* Róza ideiglenesen a kassai társulathoz megy vendégszerepelni. *Mányai* Arankának, a koloratur-énekesnőnek is az a terve, hogy vendégszereplésekkel huz ki egy-két hónapot, a mig előnyös szerződés kínálkozik. *Boda* Ferenc az operaház férfikarához igyekszik bejutni. *Haidt* Margitnak, *Vidor* Laurának és *Nemess* Sándornak ma még nincs szerződése.

A karszemélyzet természetesen szintén feloszlik s meg szerte széjjel a hazában nagyobb és kisebb társulatokhoz.

* **Arkossy Vilmos bucsuja.** Leszkay egész szintársulatának együttes bucsuja előtt a színház vezetősége külön estét szánt a társulat baritonistájának: *Arkossy Vilmosnak* bucsufelépésére. Az aradi közönség *Arkossyval* szemben is megmutatta, hogy méltányolja az ambiciózus színész törekvését, elismeri a tehetséges énekes talentumát és nem szívesen válik meg a legszervezetlenebb társulat egyes érdemes tagjaitól sem. *Arkossy* ezek közül való. Játéka intelligens, modortalan, ez pedig ritka énekes tulajdonsága. Énektudása magas nívón áll, innen van az, hogy teljesen kielégítette az aradi közönség igényeit, sőt feledtetni tudta az olyan előddöket, mint *Erczkövy* és *Pintér Imre*. Azonkívül sokoldalú színész, ki a drámai darabokban épúgy megállja helyét, mint az énekes előadásokban. Nem emlékszünk előadásra, a melyben *Arkossy* játéka vagy éneke valami kívánni valót hagyott volna hátra. Bucsufelépésül a *San-Toy*-t választotta, melynek *Bobbie* szerepében annyiszor aratott értékes sikert az aradi színpadon érces, tömör baritonjával és kifejező játékaival. Színpadra léptekor zúgó taps fogadta, mely szám alanszor ismétlődött meg az első felvonás végén. A művész, kinek az orchestrától egy ötszecsétes levelet nyújtottak fel, meghatottan köszönte meg az ovációt. A bucsuzó *Arkossy* mellett még *Felshó Rózi* kapott nyílt színen tapsot. A mai előadás menotén, hogy egy kis ide nem illő díszonans hangot vegyítsünk a kritikába, erősen érzett a költőzködés szaga. A szerepök rögtönöznek és csapnivaló vicceket vagdosnak a közönség fejéhez, a kar fegyelmezetlen és többet extemporizál, mint énekel. — Hanem az ilyen már késő felróni. — (ma.)

* **Leszkay Aradon.** *Leszkay* András bétfön reggel érkezik Aradra, hogy az elköltözéssel járó teendőket a színháznál elvégezze.

* **Az utolsó előadás.** *Leszkay* társulatának utolsó előadása vasárnap este *A cigány* népszínmű lesz. Hétfőn a karszemélyzet jutalomjátékán, a mostani társulat tagjaiból többen közreműködnek még, de arra az előadásra a karszemélyzet külön engedelmet kapott. — *A cigány* előadására, melyben az egész társulat vesz bucsut a közönségtől, a jegyek legnagyobb része már elfogyott.

* **A Bács-pár bucsuja.** *Bács* Károly és neje, kik már a közelebbi napokban távoznak Aradról új állomáshelyükre, Kassára, illetve Pozsonyba, a következő sorok közlésére kértek meg bennünket:

Tizenhat esztendőn át működünk az aradi színpadon s e hosszú idő után most a viszonyok miatt távoznunk kell, hogy idegenben üssük ki az új tanyát. Nincs érkezésünk legjobb akarata mellett sem arra, hogy a csaknek két évtized alatt szerzett barátoktól, ismerősöktől személyesen vehessünk bucsut. Ez uton mondunk tehát szívélyes istenhöz zád-ot barátainknak és ismerőseinknek, mint a sajtónak, mely iránunk mindig a legjobb indulattal viseltetett, valamint Aradváros egész közönségének, mely szeretetének annyi jelével vett körül bennünket. Az isten áldása legyen e hazafias vászon s annak derék, művészetpártoló lakói!

Bács Károly és neje.

* **Az aradi Zichy-hangverseny.** *Zichy* Géza gróf, ki most Raguzában üdül, táviratilag érdeklődött a „Dolores” betanításának haladásáról és az aradi Zichy-hangverseny előkészületeiről és részleteiről. Tekintettel az énekkar eddigi előmenetelére, az elnökség természetesen csak kedvező választ adhatott a grófnak, kit minden bizonynyal meg fog lepni az aradi énekkar kitünő hanganyaga és nagy képzettsége. A jövő hét folyamán már megkezdődnek a zenekari próbák is. A zenekar a katonazenekar 40 tagjából és városunk legjobb zenészeiből fog állani. A katonaság a legnagyobb előzékenységgel és készséggel engedte át a rendezőségnek a katonazenekart. A jövő héten hétfőn este 8 órakor a *Jérfikar* és csütörtökön délután 5 órakor a *Nóikar* tart külön próbát a rendes helyen.

* **Mezei Vilmos halála.** A magyar operaénekesek neszt ra tegnap 80 éves korában a budapesti kórházban meghalt. *Mezei Vilmos* már a múlt század első felében mint operaénekes működött s a kritika elismerőleg emlékezett meg mindig szép baritonjáról. Még 60 éves korában is énekel. Temetése ma délelőtt ment végbe.

Egyről-másról.

(Tavaszi akkordok. — A „szezón” halála. — Virágvasárnap napi színeésvásár. — Száz arany és a szégyenparagrafus. — Pályázatok hete. — Száz magyar színházi est. — Husvét előtt. — Hová megyünk nyaralni?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, március 22.

Havas, zimankós, igazi téli nap után egyszerre kiragyogott a márciusi égbolt és ezer incselkedő, táncoló napsugár jelentette, hogy megérkezett a tavasz. Nem ám a hamis, koránérkező tavasz, a mely azt, a mit nappal sugarával életre havit, éjjel fagyával dermedt holtra, — hanem az igazi, a kétségbevonhatatlan kikelet, a mely langy fuvalommal kél és finom sejtelmeket ébreszt, a mely rügyeket bont ki, leolvasztja rólunk a bundát, kicsal bennünket a zöldbe s zöldebbnél-zöldebb vereseket zudit szegény, ártatlan fejünkre. József napján már könnyű felöltöben feszített a gavallérság és színes, világos női toalettek pompáztak a korzon. Ah, ilyenkor tavasz évadján gyönyörű az élet, mámoros a szív, a tüdő tágul és szomjasan iszsa magába az ifju tavasz illatát.

Am a mi az egyiknek élet, a másiknak halál. A kikelet első lehellete az ugynevezett „szezón”-nak halál-postája. Ami eseményt a szezón ígért, az ilyenkor már mind lezajlott s a szezón békésen indul a csöndes elmúlás felé. Es csodálatos; ugyanekkor titkos sejtellemmel remegnek meg a Városliget kopasz platánjai s a krisztinavárosi Horváth-kert tar ágai is titkot sugnak egymásnak. A látóhatáron megjelenik *Feld* papa és *Krecsányi Ignác*, kémlelik a határt és bessegetik a szezont:

— Eredj, eredj, ő eg, — pusztulj a manóba! Eleget éltél, most a mi időnk következik.

És a Városliget platánjai alatt nemsokára megelevenedik az élet s megnépesülnek a Horváth-kert kanyargó utvesztői is. Borotvált képű muzsafiak, jökedvű színészeleányok logják tologatni Thalia asszony nyári szekerét.

Egyébként, ha már épp a borotváltképek-nél tartunk, meg lehet említeni, hogy ezekben most nincs épp hiány Budapesten. Tömegével jöttek a fővárosba, a hová magukkal hoztak sok panaszt, tenger keserűséget és egy sereg reménységet. Hogy miért vannak itt: mindenki tudja. Együttal kettős ok vezényelte őket hazánk szívébe. Az egyik a színészegyesület közgyűlése, a melyen a vidéki színészetnek igen fontos, mondhatnók életbevágó kérdései kerültek megvitatásra. A másik ok a virágvasárnap. Ezen a napon van t. i. a hagyományos színészvásár. Csakhogy most a színészek börzeje nem a Pannonia előtt van, mint régebben, hanem a külső kerepesi-uton, a Színészegyesület palotája előtt; a hol ilyenkor egy-egy szerződésért valóságos árlejtés folyik. Hamlet karöltve sétálgat a parázna királylyal és szívét egészen más ok miatt mardossa a lét és nem lét kegyetlen dilemmája. De a király csodálatraméltó flegmával vágja portorikóját, *Petur* bán pedig pajkos dofogokat sug fülébe a megtermett *Gert-rudisznak*.

Igy festenek a tragédiák hétköznapon. Am azért ne tessék féltetni a tragédiákat. Elnék azok, sőt születnek újak is. Ilyen újszülött például *A fekete cár*, a melylyel *Gabányi Arpád* vitte el a héten a Teleky-pályázat száz aranyát. Igaz, hogy ráhúzták az u. n. *szégyen-paragrafust*, de hát, édes istenem, a mai sanyaru üzleti viszonyok között ki nem megy át a száz aranyért a kaudiumi igán?

A letűnt hét különben a pályázatok hete volt. És pedig nagyobbára a meddő pályázatoké. A Teleky-pályázat tényleg eredményes, lényegében azonban eredménytelen, pályázatán kívül az Akadémia e héten még néhány díj fölött döntött és pedig úgy, hogy a díjat nem adta ki. Igazán kétségbe kellene esnünk, ha meg nem vigasztalna az a körülmény, hogy ugyancsak a héten volt egy eredményes pá-

lyázatunk is, amelynek száz aranyat minden kifogás nélkül, a legföltétlenebb elismeréssel adták ki *Kacsiány Gézának*, a volt aradi lap-lapszerkesztőnek. Pedig ez népszínmű pályázat volt és ebben a műfajban újabban nem igen kényeztettek el minket remekművekkel. Türelmetlenül várjuk a megkiszorított népszínmű bemutatóját; hátha épp *Kacsiány Géza* az, aki ezt a haldokló műfajt visszaadja az életnek.

A hazai szerzőknek is jó hetük volt az elmúlt hét. Négy színházban négy eredeti szerző jutott szóhoz; valamennyien először beszéltek a közönséghez színpadról. *A feleség* premiérje utolsó előadása volt a Vigszínház magyar ciklusának is. Ezért a száz magyar estéért, amely különben — mint előre is látható volt — anyagilag nem volt éppen jövedelmező, nem lehet eléggé dicsérni a Vigszínházat. Amellett, hogy ez a kockázatos vállalkozás igen hazafias cselekedett volt, azzal a haszonnal is járt, hogy néhány új drámaíró tehetséget szóhoz juttat s az irodalmakat néhány becses művel gazdagította.

A most következő hetet pihenésre használhatja föl a színház; ez is, és valamennyi. A mai nappal megkezdődik a nagyhét. Iskolák és parlament megkezdtek már a vakációt, a melyet a nagyhét gyászában remélhetőleg nem fog megzavarni semmi, mignem a hét végeztével meg nem kondulnak a harangok diadalmas föltámadásra, s akkor megtörténhetik a föltámadás, megkezdődhetik újra az élet. Ámbar a szezónra való vonatkozásban ez már nem is élet. A mi husvét után jön, azzal már nem törődik a fővárosi társaság. A husvétól a nyaralásig tartó idő már nem más, mint készülődés a nyárra. Ki hová megy nyaralni, — husvét után már csak erről tud a budapesti ember beszélni s ezen való töprekedésben, tündésben telnek a napok.

Hogy hová megyünk a nyárra? Oh, ez bizonyára nagy és fontos kérdés. Mégis csak boldog a magyar, hogy másra nincsen gondja!

Horánszky Nándor

és az aradi kereskedelmi kamara.

(Az új miniszter üdvözlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége a következő levélben üdvözölte *Horánszky* Nándort, az új kereskedelemügyi miniszter hivatalba lépése alkalmából:

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Folyó évi március hó 7-én 1.674. elnöki szám alatt kelt leiratából hivatalosan is értesülvén arról, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsőége nagyméltóságodat kereskedelemügyi m. kir. miniszterré legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott, nem mulaszthatjuk el az alkalmat, hogy Nagyméltóságodat új állásban kamaránk nevében tiszteletteljesen üdvözzöljük.

Az alulírott kamara, mint a kereskedelmi és ipari érdekképviselt szerve súlyosan érzi, hogy a Nagyméltóságod által is jelzett általános gazdasági pangásnak aggasztó tünetei mind sürűbben mutatkoznak és hatnak bénítólag egész közgazdasági életünkre. Ugyanazért nehé viszonyaink között őszinte örömmel ragadja meg a mentő kezét, mely különösen a vidéki városok pangó kereskedelmét és elnyomott iparát támogatja és felemelje, teljes bizalommal és fokozott várakozással fordul Nagyméltóságod működése felé, mely csakis eredményes és áldásos lehet azon a téren, melyre egy hosszú politikai pályán kifejtett bokros tevékenysége, hazánk közgazdasági érdekeinek megvédelmezésében mindenkor tanusított erélye s a gyakorlati élet követelményeivel számolni tudó bölcsessége hivatottá teszik.

A tisztelettel alulírott kamara hálás köszönettel fogadja Nagyméltóságodnak azon megnyugtató biztosítását, hogy a közgazdasági érdekek benne mindenkor gondos megfigyelőre

és készséges támogatóra fognak találni és a legnagyobb készséggel ajánlja fel a maga részéről, miként a multban is tette, buzgó munkásságát arra, hogy a kormányzat hazafias, mozdítására, létfenntartásának biztosítására és a magyar ipar és a nemzeti kereskedelen elő ezuton hazánk közgazdasági önállóságának megteremtésére irányuló céljai keresztülvitelét lehetővé tegye.

Aradon, 1902. évi március hó 21-én. Az aradi kereskedelmi és iparkamara; *Krisztófy János* s. k. elnök. dr. *Marschal Lajos* s. k. titkár.

Egy ál-hadbíró-százados szédelgése Aradon.

(Két napig inkognitóban.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 22.

Rövid időn belül két nemzetközi szélhámos fordult meg Aradon. *Judovits-Landau* Izrael az egyik, aki ügyvédnek adta ki magát, *Steiner Mór* a másik, ki dr. *Steiner Manó* álnév alatt mint nyugalmazott százados hadbíró folytatta Aradon büns üzemelt. Nem rossz, hogy egyik szélhámos sem adta alább, mint a doktori titulus s bár *Landau-Judovits*, aki még mindig a rendőrség vendégszeretét élvezi, nagyobb szédelő *Steinernél*, aki elég kis térre szorította a működése színhelyét, ez utóbbinak mégis sikerült ellillanni Aradról anélkül, hogy a rendőrség figyelmét magára vonta volna. Ma már azonban ő is „ül.”

Steiner Mór a napokban beállított *Ritter Dániel* aradi szobafestőhöz s bemutatva magát, azt mondta, hogy őt dr. *Steiner Manónak* hívják s foglalkozására nézve nyugalmazott százados hadbíró. *Steiner* elég elegánsan volt öltözve ahhoz, hogy *Ritternek* ne legyen oka kételkedni az ő százados-mivoltában s azonkívül oly előkelő modort tanusított, hogy bárkit félrevezethetett vele.

Elmondta *Steiner*, hogy betegsége kényszerítette nyugdíjba s most egyenesen a csapatkórházból jött Aradra. Hosszu ideig nyomta ott az ágyat súlyos gégebaja miatt, sőt mióta legutóbb megoperálták, egy ezüst cső van a gégejében. *Steiner* természetesen ehhez képest a megfelelő rekedt hangon beszélt.

Nagy szomorúsággal beszélte tovább, hogy minden pénze elfogyott s miután édesatyjának Aradra adott találkozózt, arra kérte *Rittert*, hogy másnap délig adjon neki lakást és ellátást. Ha apja megérkezik Főlegyházáról, majd visszaszolgálja a jószívűségét.

A szobafestő felült a szélhámos meséjének, ellátta *Steinert* vacsorával, hálást adott neki éjszakára, sőt másnap délelőtt 20 fillért is kölcsön adott neki, hogy lóvonaton menjen ki a vasúthoz apja elé, *Steiner* ki is ment állítólag, az apja azonban nem érkezett meg.

Visszajövet leveleket és táviratokat mutatott *Steiner Ritternek*, a melyekben — ugyancsak állítólag — az apja menti magát a késedelmes megérkezés miatt.

A következő nap ugyanez ismétlődött, csak hogy *Steiner* ekkor már két koronát kért vendéglátójától kölcsön, s déiben eltávoztán, többé sem ő, sem apja, a ki persze meg sem érkezett, nem tért vissza. A házigazda azonban *Steiner* eltávozása után arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy leányának arany órája és aranylánca eltűnt.

Ritter Dániel a lopásról azonnal jelentést tett a rendőrségnek, ekkor már azonban *Steiner Manó* dr. elhagyta Aradot. *Green Nándor* t. főkapitány hamarosan megállapította, hogy a szédelő *Steiner Mór* notorius tolvaj és betörő, a

ki ilyen bűncselekmények miatt már nyolc évet töltött fegyházban.

A nyomozást azonnal megindították s az eredménnyel járt, mert *Steiner* már a nagyváradi ügyészség börtönében ül. *Ermihályfalván* fogták el a csendőrök. Mikor *Green kapitány* *Steiner* letartóztatásáról értesült, nyomban arra kérte a nagyváradi ügyészséget, hogy az elfogott *Steiner* arcképét küldje meg. Ez megjött Aradra s *Ritter* felismerte rajta tolvaj vendégét, az ál-hadbíró-századost.

Mint hogy *Steiner* előbb Biharmegyében követett el ilyen szédelgéseket, az aradi lopásáért is a nagyváradi törvényszék fogja elítélni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Tűzoltók közgyűlése. Az új-arad-zsigmondházi egyesült önkéntes tűzoltó egyesület Uj-Aradon, március hó 23-án, délelőtt 10 órakor, az egyleti helyiségben tartja tizenötödik rendes közgyűlést.

A Leszkay-regime.

(Kilenc év színházunk történetéből.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 22.

Az írás azt tanítja, hogy mikor a megváltó bevonult Jeruzsálembe, a hívők palomágákat szórtak útjára. Ezen ünnepélyes bevonulás emléknapja virágvasárnap, a barkaszentelés szent napja. Ezt a napot választotta a mi színész-bohém-népünk kalendáriumának első és utolsó napjává.

Ezen a napon vonul ki *Leszkay András* városunk falaiból és mikor a harangok az ájtatos népet misére hívják, akkor csendül meg a kis színházi harang is, mely a mi direktorunknak nem épen dicsőséges kivonulását jelzi.

Ugy történt, amint előre sejtettük, a direktornak nem volt egyetlenegy bucsuszava sem ahhoz a türelmes publikumhoz, mely sok-sok mulasztást elnézett és számtalan erkölcsi botlást megbocsátott.

Nem lesz érdektelen talán egy kis visszapillantást vetni arra a kilenc esztendőre, mely alatt *Leszkay* volt az aradi színház ura.

1892. év őszén az elhunyt *Aradi Gerő* színigazgató utódként annak fia, *Aradi Géza* igazgatta a társulatot egészen 1893. év virágvasárnapjáig. Akkor bucsuztak el tőlünk: *Somló Sándor*, *S. Vaadnay Vilma*, *Haraszi Hermin*, *Nyilasi Mátyás*, *Tárnoki G. zella* stb.

Az elárvult színház bérleteért megindult a színigazgatók versengése. *Leszkay András*, az időben a debreceni színház igazgatója kezdte meg legelőször az utánjárást. Első dolga az volt, hogy külön vonatot rendelt és ezzel akarta felvinni Debrecenbe az egész aradi színügyi bizottságot, hogy személyesen ismerjék meg társulatát és felszerelését. A bizottság három tagja el is indult Debrecenbe és ott tanulmányozták a társulatot.

1892. november 30-án járt le a pályázati határidő. Nyolc pályázat érkezett be. Pályázatok: *Leszkay András* (Debrecen), *Makó Lajos* (Győr-Sopron), *Mészáros Kálmán* (Kolozsvár), *Rakodczay Pál* (Zombor), *Tiszai Dezső* (Pécs), *Csóka Sándor* (Szabadka), *Halnay Imre* (Miskolc) és *Mosonyi Károly*.

1892. év december elsején ült össze a színügyi bizottság. — Az akkori színügyi bizottság tagjai voltak: *Fábián László* főispán, *Salacz Gyula*, *Institoris Kálmán*, *Parecz István*, *Schuster Illés*, *Avarffy Ferenc*, *Hász Sándor*, *Lukácsy Miklós*, *Kabdebó János*, *Müller Károly* és *Műlák Lajos*.

Ekkor számolt be a debreceni küldöttség tapasztalatairól és hangoztatta *Leszkay* azon

programját, hogy a színház állandósítását akar megvalósítani.

A szavazás elrendeltetvén, *Leszkay András* kilenc szavazattal nyerte el az aradi színházat, *Rakodczay* két és *Makó* egy szavazatával szemben. Ezt a választást a december 15-iki közgyűlés jóváhagyta.

A társulat személyzete kitünő volt. *Réthy Laura*, *Margó Célia*, *Örley Flóra*, a *Bács-pár*, *Angyal Ilus*, a *Rónaszéky-pár*, *Balassa*, *Fenyvessy*, *Tompa*, *Szendrey*, *Hunyadi*, *Csatár*, *Nyilasi*, *Szakács* — mindannyian elsőrendű színészek voltak.

1894-ben *Delli Emma*, *Gál Gyula*, *Fóris Pista*, *Kaczér Nina*, *Novák Irén*, *Sugár Aranka*, *Lubrinz Julia*, oly ensemblét alkottak, mely az aradi színházat a vidéki színházak eljévé emelték.

1895-ben *Gyöngyi Izsó*, *Pálfi Nina*, *Tóvölggyi Margit* voltak a dráma erősségei; az opera pedig *Mezei Mihály*, *Csatár* és *Sugár Aranka* val vonult be színházunkba.

1896-ban *Paulayné*, *Iványi Antal*, *Inkei Gizella*, *Láng Etel*, *Nyárai Antal*, *Csik Irén*, *Horváth Paula*, *Balla Kálmán*, *Déri Jenő*, *Rontai Boriska* voltak a társulat erősségei. Ebben az évben már kezd süllyedni a színház nívója. Az énekes darabok határozottan gyengültek.

1897-ben ismét emelkedés mutatkozik. Ekkor hódított itt *Székely Irén*; a társulat nevezetesebb tagjai voltak *Amon Margit*, *Pintér*, *Szép Olga*, *Ardai Ida*, *Polgár Károly*, *Déry*, *Kesztler Ede*.

Ez volt az az időpont, ahol a deficit felütötte fejét. Nagyvárad nyári állomás már 4000 frt deficittel járt. Most már kapkod *Leszkay* mindenfelé és az operától vár nagyobb eredményt.

1898-ban *Rédey Szidi*, *Székely Anna*, *Ruzsinszky Ilona*, *Déry*, *Odry Lehel* ismét meghonosítják az operát. A drámai színészek közül itt voltak: *Csiky László*, *György Ilona*, *Polgár Károly*, *Szendrey*, a *Pintér-pár*, *Horváth Paula*, *Polgár Sándor*, *Toinainé*, *Kesztler*.

1899-ben *Balogh Etel*, *Pethes László*, *Mezey*, *Gáthy*, *Harmath Józsa*, *Felhő Rózsi*, *Andorffy*, *Kalocsa Róza* lettek szerződötve és ezek egészítették ki az azelőtti személyzetet.

1900-ban *Turchányi Olga*, *Fenyéri*, *Rubos*, *Palágyi*, *Szaday*, *Érczkövy*, *Nyilassy*, *Boda*, *Nemess* az új alakok:

1901-ben pedig *Menszáros Margit*, *Komlóssy Ilonka*, *Árkossy*, *Giréth*, *Vidor Laura*, *Mányai Aranka*, *Árkossyné* a társulat új elemei.

A névsorból még nem tűnik ki a súlyedés, de a rendszer, a művezetés, a műsor évről-évre mind nagyobb dekadenciát mutat fel, úgy, hogy ma a kilenc éves ciklus utolsó napján valóságos csődöt mond a *Leszkay-regime*.

Leszkay igazgatása idejében elhaltak: *Fóris Pista*, *Váray Mariska*, *Nyilassi Mátyás* és *Árkossyné*. Ez a négy sírdomb legszomorubb emléke ennek az időszaknak.

Hymen istennő ugyancsak szorgalmasan kötötte ebben az időben a frigyeket. Férjhez mentek: *Harmath Józsa* (*Heppes Aladárné*), *Balogh Etel* (*Uderszkykné*), *Novák Irén* (*Horváth Elemérné*), *Csik Irén* (*Balla Kálmánné*), *Kőrösi Juci* (*Hunyadi Józsefné*), *Barts Aranka* (*Szendrey Mihályné*), *Felhő Rózsi* (*Koltai Vidos Dánielné*) és *Rédey Szidi* (*dr. Mandl Vilmosné*). Megnősült *Gonda Laczi* és jegyben jár *Rubos Árpád*.

1900. május 31-én valósította meg *Leszkay* a színház állandósításának eszméjét, mely nem sok örömet szerzett neki. Mint reformátor szinte kis kaliberűnek bizonyult a direktor. A villanyvilágítás bevezetése, a reklám-függöny, a zenekar szükítése, az emeleti erkélyek helyébe a

középpáholyok alkotása, ezek az ő művel, melyek nevének megörökítésére ugyancsak nem alkalmasak.

A kis harang megszólal holnap délben, Leszkay András kivonul és ezután már egy új korszak hasad reánk: *Zilahi* korszaka. Reméljük, hogy róla és működéséről egykoron méltóbban fognak megelemlézni.

Carolus.

A Nyilassi-síremlék leleplezése.

(Gyásznap a temetőben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

A felső temető északnyugoti sarkában három sír fekszik egymás mellett, valamennyinek halottja a bohémek világából való. Egy sír még egészen friss, de sok könnyel áztatott, ez az *Arkossy Vilmosné*. Utána két színész-ember fekszik: *Foriss Pista* és *Nyilasi Matyi*. A komikumnak ezt a két nagymesterét egymás mellé helyezte a végzet. Azok a könyvek pedig, amelyeket ma délután a pályatársnők és pályatársak a Nyilasi Matyi sírjára hullattak, egyként illették *Arkossynét* és *Foriss Pistát* is.

Van valami megható abban, mikor az egymáshoz tartozók, bár testvérek a kenyéren, miután életükben ellenségei voltak egymásnak, összefognak a végzet hatalmának megnyilvánulása előtt, s megkönyezik a pályatársat, mint ha az édes testvérüket vesztették volna el. Ilyenkor eltűnnek a gátak, el a kicsinyes személyi indulatok s nincs más, csak egy köny, amely feltartóztatlanul tör elő a szempillák alól.

Abban pedig ironia van, hogy könyes szemmel szomorkodják valaki Nyilasi Matyiról, egész Arad Matyi-járól szólván. A kacagás és humor királya egyszer szomorított csak, mikor meghalt. De akkor aztán nagy szomorúságot okozott, tanu rá az a sok köny, ami ma sírjánál elhullott.

Nyilasi Matyi emlékét tehát máától kezdve kő jelöli. Egy piramis alakú fehér márványoszlop, melynek két oldalán egy-egy lant, előlapján pedig az alábbi felírás van levésve:

Nyilasi Mátyás

színművész

1862—1900.

Az emlékoszlop alján arany betűkkel a következő sírvers olvasható:

Nem határok itt ez emlék
Közönséged változott csak,
Föld helyett az ég adózik
Fejedelmi humorodnak.

A síremléket ma leplezték le, nagy közönség jelenlétében. Délután 3 órakor már sűrű néptömeg lepte el a sír környékét, a temetőhöz vezető úton pedig még mindig hullámozott a közönség. Ember ember hátán tolongott, mikor *Mandl Vilmos dr.*, a szoborbizottság elnöke, előlépett s elmondta a következő beszédet:

Kegyeletteljes hallgatóság!

A mikor ehhez a hanthoz lépünk, önkénytelenül az a jelenet lebeg szemem előtt, midőn a nagy britt költő és a költők legnagyobb pszichológusa megszólaltatta Hamletet a sírkertben a sírások által kidobott koponyák láttára. A vonatkozás annál közelebb fekvő, mert nem sokkal halála előtt jó Nyilasi játsza még az egyik sírásót: „Szegény Yorick! Ismertem őt, Horatio, végtelen pajzanságu, kitűnő ötletű fiu volt... Hová lettek tréfáid, ugrásaid, dalaid, a vigság szípkázó mókái? Semmimem maradt meg, hogy kifigurázzák saját tréfáidat?” Mert ilyen volt ő, szegény Mátyásunk. Ilyennek ismertük őt mindnyájan. Szípkázó élet, pajzán kedv, mely mögött gyermekes érzésű szív és mélységes, finom lelkület rejtett.

Sokat küzdött az életben, de annak minden alakulatában megtartotta elpusztíthatatlan

jókedvét és ki nem apadó humorát, mely mindenkit magával ragadt, kivül a színen át, vagy az életben érintkezésbe jutott. Minél nagyobb volt küzdelme az élettel, annál inkább nyilvánult Demokritos-i természete, mely önmaga és az egész világ felett képes volt nevetni és megnevetetni másokat még akkor is, ha titkos bu és bánat emésztette.

A mily művész volt hivatásában, oly gyermek kedélyű vala az életben és naiv az élet felfogásában. Jó, érző szíve minden alkalommal megnyilatkozott s amily könnyen fakadt vigságra, épp oly könnyen hullatta könyeit, mert művészi lelkének hurjai a legkisebb érintésre is megeredtek. Ezek a tulajdonságok tették a közönség és pályatársai kedvencévé s ezért egyesültek ezek, hogy feledhetetlen kedvencünk és a Muzsák e pajkos, fájdalom, oly korán elköltözött fiának sírhelyét méltó emlékekkel díszítsék fel.

A tisztelőiből és pályatársaiból alakult bizottság átadja ezennel a mindnyájunk által szeretett művész síremlékét, a művészetet és művészeket hagyományoszerűleg tisztelő és istápoló Arad szab. kir. város gondozásának, mely nemes város színügyi-bizottságának e célra kiküldöttjét itt tisztelhetjük és kérjük, hogy vegye korán elköltözött művésznök síremlékét gondozás alá.

Kötelessége még a bizottságnak, hogy a n. é. közönségnek és a t. pályatársaknak, kiknek áldozatkészsége lehetővé tette a sajtó támogatásával ezen emlék felállítását, mindezeknek hálás köszönetét fejezi ki, nemkülönben mindazoknak, kik erre az ünnepélyre kegyeletteljesen megjelentek.

Te pedig korán elköltözött művésznök, ki életedben művészetteddel annyi derűs percet szereztél nekünk és gyakran elfeledtetted velünk a mindennapi élet prózai küzdelmét, — nyugodj békével és a siron túl is kövessen az a tudat, hogy tisztelőid és pályatársaid szeretete, tisztelete és kegyeletes megelemlékezése körül lengi mindenha hantodat.

A város színügyi-bizottsága nevében *Avarffy Ferenc* ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag a színügyi-bizottság lilaszínű szalagos koszoruját helyezte el az emlékkőre az alábbi beszéd kíséretében:

Nagyérdemű közönség!

Arad szab. kir. város színügyi-bizottsága nevében leteszem a kegyelet koszoruját Nyilassi Mátyás síremlékére, mely egyszersmind szimboluma akar lenni bizottságunk ama elismerésének, melylyel az elhunyt, mint színművésznök életében a színészet terén kifejtett tevékenységéért adózik.

Ki volt Nyilassi Mátyás? Azt a mi hálás közönségünk jól tudja, ki összegyűjtve fil-léreit, a megboldogult emlékezetének e sírkövet emelte annak jeléül, hogy életében mint művészt szerette és valóságos kedvence volt. Ki ne emlékezne kellemesen vissza a mi jó Nyilassinkra? Az ő színpadi működésére? A ki azon szerepkörben, mit színpadunkon betöltött, valóságos művész volt. Hiszen az ő egyszerű megjelenése képes volt kacajra ragadtatni a közönségünket. Utánozhatatlan játéka unikum volt a maga nemében. Eltűnése valóban irtó, pótolhatlan hézagot hagyott maga után. Nagy veszteség volt a színművészet terén. Egyetlen drámai szerepet játszott ő el, melyet a sors osztott ki neki és evvel is valóban nagy hatást idézett elő, mert ime valamennyien annak hatása alatt könyezünk és siratjuk őt végzete miatt.

Itt állunk porladozó hamvai felett, melyen átgondolva az elhunyt utolsó percét, megrendüléssel emlékezünk pár szóra, mit összekuszált sorokban visszahagyott és a krónika feljegyzett: „Ez nem pálya; itt megélni nem lehet.” Ő tehát egyszer gondolt komolyan jövőjére — és ez adta kezébe a fegyvert, melyet önmaga ellen fordított.

Ez a bohém színészet, mely oly káprázatos fényben tárja szemünk elé az életet. Kacag külsőleg s megkacagtat mindnyájunkat, belsőleg tehát másként érezne? Kétségheves gondolt a jövőre, melynek sötét lepleiben a nyomort látja. Sötét kép ez, valóban sötét fátyol, mely az elhunyt viaszárga arcát elborítja s bennünket igaz részvétre ragad.

Kedves pályatársai az elhunytak! Ne kö-

vesse önök közül egyik sem Nyilassi utolsó lépését! A pálya, melyet betöltöttek, valóban küzdelmes, de egy ideális eszme, nemzeti ideálunk kell, hogy lebegjen mindenkor szemünk előtt, ez pedig hazánk ezredéves múltja, ez hazánk jövője, mely tevékenységre kell, hogy serkentessen valamennyiünket. Nemzetünk dicsőségéért még nélkülözések árán is dolgoznunk kell és hirdetni önöknek urbi et orbi — a trikolor győzelmét a művészet terén. Ha a gyengébbek kimerülve a küzdelemben elhullanak is, az erősebbek mindenkor helyt kell, hogy álljanak, mert hazánknek, elj, s a, művészetnek virulni kell!

Mielőtt távozom a sír örök hazájából, az elhunyt hamvai felett, melyet a kegyelet által emelt e sírkő eltakar, utolsó szavam — nyugodjék békével s emléke éljen örökké!

Az emlékkő leleplezés alkalmára *Faragó Rezső* hírlapíró, ez a szellemes poéta gyönyörű költeményt írt, melyet *László Gyula*, az aradi szintársulat tagja adott elő mély érüssel.

A kegyeletos ünnepélyt a színházi énekkar gyászéneke fejezte be, s azután a nagyszámu közönség, köztük a szintársulat összes tagjai, a hírlapírók, számos színészbarát, a színügyi bizottság tagjai, elhagyták a kegyeletos aktus színhelyét.

Az utolsó ebéd.

(A szegény tanulók konyháján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület a mai nappal fejezte be áldásdus tevékenységét erre az esztendőre.

Ma osztották ki a szegény, éhező iskolásgyerekek között az utolsó ingyen-ebédet, mert már elmúlt a kemény tél, amikor legnagyobb a nyomor s legkevesebb a kenyér.

A mai ebéd némi ünnepi szint nyert azáltal, hogy meghívott közönség jelenlétében folyt le.

Déli fél 12 órakor gyűltek össze az iskolás gyermekek, kik egész télen át élvezték az egyesület jótékonyágát.

Erre az alkalomra nagy és előkelő, többnyire hölgyekből álló közönség gyűlt össze a polgári fiúiskola pincehelyiségében, amelyet étkező helyiségnek rendeztek be.

Mintegy 150 gyermek lehetett együtt s mikor a legkisebb apróság is elfoglalta helyét az asztalnál, fölállottak és imát mondtak. Ekkor körülhordozták a párolgó tálakat, melyekben orrcsiklandó, étvágygerjesztő paprikás volt. A gyermekek jó étvágyal fogyasztották a jóeledelt, s mikor befejezték ebédjüket, ismét imát mondtak.

Ekkor egy kis fiu előállott és csinos beszédben fejezte ki társai nevében köszönetét és háláját *Hausner Károlyné* ezredesné és a többi jótévedők iránt. *Hausner* meghatóttan válaszolt, mire *Kovács Vince*, az egyesület titkára mondott beszédet a gyermekekhez. Ebben háladosra inti a gyermekeket, arra figyelmeztetve őket, hogy jótévedőiket mindenkor tartásuk tiszteletben. Áldást kér az egyesület választmányának és elnöknőjének munkájára. — Végül köszönetét fejezte ki *Czobor Ottónak*, az egyesület agilis jegyzőjének, akinek nagy része van az egyesület humánus tevékenységében.

A mai ebédnél, mint utolsó inspekciosok *Lócs Rezsőné* és *Habereger Györgyné* működtek, kiknek a nagy munkában *Verbos Mariska* és *Bella* segítettek.

Mikor a gyermekek eltávoztak, két kosárból minden kimenő gyermeknek egy-egy narancsot és tésztát adtak.

Az utolsó ebéd kiosztásánál jelen voltak: *Ozv. Boros Bériné*, *Csiky Károlyné*, *Cziffra Jánosné*, *Habereger Györgyné*, *Hausner Károlyné*,

Herman Gyuláné, Kotz Józsefné, Kövér Béláné, Kristyóry Jánosné, Moys Dezsóné úrnagyné, Mészáros Istvánné, Robitsék Agostonné, Suci Jánosné, Steiner Ferencné, Tagányi Istvánné, Tisch Mórné dr.-né, özv. Végh Aureléné, Walder Gyuláné, Csiky Margit, Cziffra Emma, Prettnér Etelka és Verbos nővérek.

Gyilkosság a gimnáziumban.

(Bánvádi feljelentés egy diák ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Budapesten — mint már rövidesen említettük — megdöbbentő eset történt. Egy harmadik gimnáziumba járó tanuló úgy megütötte egyik iskolatársát, hogy a szerencsétlen fiú összeesett s rövid kislódás után meghalt. Az elszomorító eset bent az iskolában történt s folytatása most a bíróság előtt lesz, mert a fiát vesztett apa halálát okozó súlyos testi sértés miatt bánvádi feljelentést tett a fiatal gyilkos ellen.

A feltűnést keltő eset színhelye a Barcsay-utcai állami főgimnázium épülete volt. Kohn Jenő 14 éves tanuló szóváltás közben úgy megütötte Humayer József nevű osztálytársa, hogy elszédült és elveszítette eszméletét. Az előhívott mentők a súlyosan megsebesült gyermeket a Rókus-kórházba szállították, ahol azonban nem nyerte vissza eszméletét, hanem rövid néhány óra alatt meghalt.

A szerencsétlen véget ért diák holttestét ma délben boncolták fel a törvényszéki orvostani intézetben. A vizsgálat megállapította, hogy halálát ütés következtében beállott agyrepedés okozta. A gyermeket vasárnap fogják eltemetni a rákoskeresztúri izraelita temetőben. Humayer József, aki akaratlanul bár, pajkos-ságból gyilkos lett, tizenhét esztendő, bár még csak a harmadik osztályt látogatja.

A többszörösen bukott diákkal tavaly is történt hasonló megdöbbentő eset a budapesti piaristák gimnáziumában. Akkor ugyanis ezt az intézetet látogatta. Itt késsel fejbe szurta egyik osztálytársát s a súlyosan megsebesült diáktársa csak nagynehézen, hosszas betegség után épült föl.

A mostani esetről Cherven Flóris dr., a Barcsay-utcai főgimnázium igazgatója a közoktatásügyi miniszterhez felterjesztést tett. A jelentésben elmondja, hogy Humayer az újján levő nagy gyűrűvel ütötte fejbe Kohn Jenőt s az ütés oly hatalmas volt, hogy halálát okozta.

Humayer apja, Humayer József Lipót, műhabarcs-gyáros volt a tisztviselő-telepen. Az elhunyt gyermek apja már nem él, csupán özvegy édes anyja, ki szegény asszony s egyetlen fiát, reményességét siratja benne. Az elkésredett anya, Vássonvi Vilmos dr. útján, halálát okozó súlyos testisértés címén bánvádi feljelentést tett Humayer József ellen.

MULATSÁGOK.

(=) Tánccmultság és hangverseny Lippán. A radnai lippai ev. református szegényeket és árvákat gondozó egyesület április 5-én szombaton, Lippán, a „József Főherceg“ szálloda nagytermében jótékony célú hangversenyyel egybekötött tánccmultságot rendez.

(=) A pécskai iparos dalegyet március hó 30-án, hangversenyyel és műkedvelői előadás-sal egybekötött zártkörű táncestélyt rendez.

Tisza Kálmán haldoklása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 22.

Sándor-utcai lakásán, a budapesti Degenfeld-palotában, utolsó perceit éli az államférfi, aki egy nagy multnak eleven emlékeképp származott át a mai nemzedékre is, mely alig tudja megérteni, hogy miért volt ő valaha dúló viharok központja. Kidülöfélében van az életerejében megtámadott törzs, amely felett orkánok száguldottak el és amelyről egykor azt hitték, hogy a villám is kikerüli. Az orvosi tudomány lemondott róla, végperceit a művészet fogásaival kísérik meghosszabbítani, de elkészülve kell lennünk arra, hogy az ő élete történetének utolsó, mindenestre szomorú, lesújtó fejezetéhez jutottunk el.

A hír szárnyrakelte óta a Degenfeld-palota zarándokhelylyé lett. Aki számottevő a főváros politikai és társadalmi életében, mind ott járt, hogy hallja, mi az újabb, mi a legújabb hír. És nem vizsgáló a jelentés, a mi a betegszobából ered. Az állapot változatlan, a halál anyyala nem tágit.

Tisza Kálmán, a nagy államférfi, a kinek ritka szívóssága egész pályáján méltó csodálatot keltett, szívósan küzd a halállal is. Huszonnégy óra óta fekszik agóniában. Orvosai, Janny és Korányi tanárok folyton mesterséges lélegzést alkalmaznak a beteg életének meghosszabbítására s pillanatról-pillanatra várják a halál bekövetkezését.

(A nagybeteg agóniában.)

A családtagok közül tegnap éjjeli 4 órától fogva egyedül Tisza István gróf örködik a beteg fölött. Öt órakor Janny professzor érkezett meg újra és mesterséges lélegzést alkalmazott. Az oxigén 10—15 percre minden egyes alkalommal látható megkönnyebülést okozott a betegnek.

Tíz és tizenegy óra között volt a betegnek néhány tiszta perce. Magához tért ekkor és többször sohajtott:

— Istenem, istenem!

A család valamennyi tagja reménykedni kezdett, látva, hogy a beteg 14 óra óta először tér magához.

— Apám — szólt a nagy beteghez Tisza István gróf, kezében a király táviratával — ő Felsőge személyesen tudakozódott állapota iránt! Itt van távirat a kezemben. Felolvassam?

A beteg fia felé fordította tekintetét és kérdőleg nézett rá, mintha nem értette volna meg teljesen. Tisza István gróf ekkor újra megismételte előbbi szavait, mire a haldokló szeméi felragyogtak, láztól gyötört forró ajkai pedig halkán rebegték:

— Köszönöm, oh köszönöm!

Tehát megértette azt, amit mondtak neki. Tisza István gróf az épen akkor jövő Janny professzornak elmondta az örvendetes tényt, a ki erre föltre vonta a gróft és azt mondta neki:

— Családja már egész nap talpon van, menjenek pihenni, mert még betegek lesznek.

A család erre egy közeli vendéglőbe ment és megvacsorált. Janny professzor maradt addig a betegnél. Vacsora után a tanár mindenkit aludni küldött, csak a grófnak engedte meg az örködést.

A beteg állapota reggel 7 óra felé még rosszabbul lett. Viziói támadtak és nyugtalanul

hánykolódott ágyán. Ajkai ő-szefüggő-telen szavakat mormogtak:

— Abbazia . . . sötét hely . . . el a sötétséggel . . .

Reggel 8 órakor a család összes tagjai megint a haldokló ágya körül voltak. A beteg állapota semmit sem javult az orvosok véleménye szerint alig élhet egy-két óra hosszat.

Tisza István gróf kérésére reggel 9 órakor a beteg ágyánál megjelentek Janny és Korányi egyetemi orvostanók, kik a mesterséges lélegzést most már gyakrabban alkalmazzák.

Délben érkezett Budapestre a beteg vejének, báró Radvánszkynek két fia és gróf Tisza István fia, aki Debrecenben jár iskolába. Mind a bárman haldokló nagyatyjuk közelében tartózkodnak.

(Részvét látogatók.)

A délelőtti folyamán személyesen tudakozódtak a beteg állapota felől: Apponyi Albert gróf, Horánszky miniszter, Confalonieri olasz főkonzul, Csávossy Béla képviselőházi házelnök, Széchenyi Albert gróf, Láng Lajos, Eötvös Lóránt báró, Gyulai Pál, Eötvös József báró özvegye, Széll Kálmán levélben tudakozódott a beteg hogylétéről.

Az érdeklődő mágnások, notabilitások fogatai a volt miniszterelnök főherceg Sándor-utcai lakása előtt szakadatlanul jönnek-mennek. Névjegyeiket a palota partásánál, Meday Gábornál leadták: Széll Kálmán miniszterelnök, Bornemissza Adám császári és királyi kamarás, Belitska Béni országgyűlési képviselő, Stadniczky László gróf, özv. báró Sennyey Lajosné, továbbá Fabiny Teofil, Enyedy Lukács, Weisz Berthold országgyűlési képviselők, Tarkovich József államtitkár, Zichy Aladár gróf, Bóné császári és királyi kamarás, Wlassics Gyula kultuszminiszter, Apponyi Lajos gróf udvarnagya, Emich Gusztáv, Csávossy Béla házelnök, Cseh Ervin, Láng Lajos, Szalay Imre, a Nemzeti muzeum igazgatója, Berzeviczy Albert, Bánffy Dezső báró, Teleky Sándor gróf, Podmaniczky Gyula báró, Békási Sacelláry György, Széchenyi Aladár gróf, Szász Károly, Földváry Miklós, özv. báró Eötvös Józsefné, Apponyi Albert gróf, Csiky Kálmán dr., Bauer Antal, Lónyay Sándor, Justh Ferenc, Born Frigyes báró, Szóts Farkas stb.

A képviselőház folyosóján élénk részvéttel tárgyalták a Tisza Kálmán betegségről elterjedt híreket. A kormányelnök háromszor is kérdészködött a beteg hogyléte felől.

Az utolsó órák.

Este nyolc órakor táviratozzák: Tisza Kálmán állapota változatlan. Széll Kálmán miniszterelnök Darányi Ignác kíséretében az esti órákban ismét megjelent a Degenfeld-palotában, megtudni az orvosi konzilium eredményét. Janny tanár szakadatlanul a beteg ágyánál időzik, Korányi tanár a nap folyamán négyszer látogatta meg az eszméletlen állapotban fekvő beteget. Az orvosok folytatják a mesterséges lélegzést, mely a nagybeteg szenvedéseit láthatólag enyhíti.

Éjjel 11 órakor újból azt a telefon-értesítést vettük, hogy Tisza Kálmán állapota változatlan.

Érkezett hajnali 2/2 órakor.

A beteg rendkívül szívós természetű elodázní látszik a végső katasztrófát. E percben közvetlen veszélytől nem lehet tartani; a haláltusa még órákig elhúzódhatik.

Érkezett hajnali 1/3 kor.

Korányi egyetemi tanár pár pillanat előtt közölte Rudnay Béla főkapitánnyal,

hogy értesítse a miniszterelnököt, mikép Tisza Kálmán halála a legközelebbi órák alatt be fog következni.

Szell Kálmán miniszterelnök erre való tekintetből bécsi utját hétfőre halasztotta.

A mérnökök férfi-estélye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Az agilitásáról és életrevalóságáról neves aradi mérnök- és építészegyesület ma ismét rendezett egy olyan férfiestélyt, a melynek már az elmúlt években is nagy sikert aratott.

Kizárólag férfiak mulatsága volt ez, anélkül, hogy az est vidám zajába a legkisebb frivolitás csuszott volna be.

Arad társadalmának elitje töltötte be a Kass-vendéglő külön termét, s az estén csapongott a jókedv, táncot jártak a szellemes ötletek, a melyek ama briliáns műorból pattantak ki, a melyet ez alkalomra állított össze a rendezőség.

A rendezőség, melynek élén Schór Lajos, az arad-csanádi vasutak főmérnöke állott, olyan kedves meglepetésekben részesítette a vendégsereget, hogy az est abszolút sikerének hatása alatt távoztak el a hajnali órákban a vendégek, jókedvtől, hagulatól kipirultan.

A fesztelen estélyt a délutáni órákban egy karambolverseny előzte meg, mely a mérnök-egyesület helyiségeiben folyt le. Az egyesület billiárdmatadorjai összemérték itt erejüket s a rekuzé és a „fals“-ok birodalmában csinos mutatványokat produkáltak.

A billiárdverseny eredménye az volt, hogy Korbuly József főfelügyelő nyerte meg a nemesi diplomát.

Az első nyereséget díjat Balcsó Antal, a másodikat Stengl Andor, a harmadikat Schór Lajos főmérnök, a negyediket Vásárhelgi János, az ötödiket Vojtek Lajos mérnök vitte el.

Este 8 órakor a Kass-vendéglő külön termében nagy és diszes férfitársaság gyűlt össze. Rendkívül izletes vacsorával kezdődött az estély. Kass Béla vendéglős kitűnő ételei és jó itala méltó milió volt ahhoz a pompás hangulathoz, mely a teremben uralkodott.

A műsort egy alkalmi dalárda nyitotta meg. Schór Lajos főmérnök, az estély ötletes és agilis főrendezője vezényelte azt a kitűnő énekhangokból összeállított dalárdát. A karban énekeltek Reinhart Kálmán, Ráskai Miksa, Marossy Miklós, Péterffy Andor, Hady Antal, Vincze Miklós és Réthfahy Gyula. A kitűnően összetanult dalárda az „Udvözlétül“ című dalt adta elő.

Hady Antal állott ki ezután a pódiumra és Németh Zsiga gurahonci osztálymérnöknek „A daru“ című versbe szedett vadásztörténetkáját adta elő. Az ügyes, recitatori tehetségre valló előadást a közönség zajosan megtapsolta.

Ezután Schór Lajos olvasta fel Németh Zsiga mérnöknek egy másik verses dialogját. Az ügyes, szellemes költemény címe. „Doctor rerum technicarum“ s tele van az egyesületre vonatkozó csipős, de ártatlan szatirával.

Dóczy József temesvári zeneszerző, aki nemrég egy népszimnűve révén tünt fel, alkalmi kuplét irt a mai estre. Ezt a kuplét énekelte el Hady Antal, érces bariton hangon, mely az aradi színháznak is dicséretére vált. Az ügyes szöveg is nagy tetszést aratott.

Schór Lajos ekkor fölolvasta azt az alkalmi ujságot, melyet a mai estére szerkesztett össze. Az ügyes, szellemes és az egyesület beléletéből vett tarka-barka históriáiból fűszerezett ujság nagy tetszésben részesült. Harsogó kacaj fogadta Schór főmérnöknek egy-egy ötletét. Az

egyesület tagjai gyűjtést indítottak, hogy az ujságot kinyomassák.

Ezután ismét a dalárda lépett sorompóba és magyar nótákat énekelt. A dalárda, mely a legújabb magyar dalokat adta elő, most is kitett magáért és zugó tapsvihart kapott.

A műsor piéce de resistente-ja volt egy vers. A karambolbajnok a címe és a billiárd-sipisták félszégeit, fogásait csufolja ki elmés, szatirikus módon. A verset Schór Lajos szedte rimekbe és Zborovszky Pál adta elő. Frenetikus tetszés nyilvánult meg a vers egy-egy humoros, vig részletén, s csöndes mosoly ott, a hol a szerző a guny éles késével vagdalkozott.

A műsor végeztével Nagy Károly bandája zendített rá pattogó indulókra, s fokozta az amugy is vig, kedélyes hangulatot.

A menu-kártyán szintén volt egy meglepetés. Egy rejtvény éleskedett rajta, s minthogy a megoldását senki sem tudta megtalálni, nagy volt az érdeklődés és kérdezősködés. A rendezőség azonban titkolózott. Egy jókedvű társaság néhány liter bor mellett egész a késő hajnali órákig töprengett a rejtvény megoldásán.

Az aradi görög-katholikusok új temploma és bérpalotája.

(A város és a gör. kath. egyház pörének vége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

A Deák Ferenc- és templom-utcákat rövid idő múlva hatalmas, háromemeletes új paloták fogják ékesíteni. Az aradi görög-katholikus egyház komolyan hozzálátott régi tervének megvalósításához, mely abból áll, hogy ama két utcára terjedő területen, ahol most a görög-katholikusok kápolnája áll, modern és az egyház igényeinek megfelelő templomot, iskolát, papilakot s a lehetőséghez képest diszes bérpalotákat, végül az udvar belsejében bazárt építsen.

A terv nem mai keletű, de kivitelét mind- eddig akadályozta a beépítendő terület tulajdonjogának kérdése, amely felett az egyház-község és a város éveken keresztül huzódó pert folytattak. A telket ugyanis, mely a Deák Ferenc-utcaról átnyulik a templom-utca, magának vindikálta a város is, az egyház is. A felek nem ismerték el egymás tulajdonjogát s így a dolog perre került, mely a napokban dőlt el, és pedig az egyház javára. A bíróság ugyanis az előkelő helyen fekvő, értékes telek tulajdonjogát a görög-katholikus egyháznak ítélte oda.

A lugosi püspökség ezekután hozzálátott az építkezés elomunkálatainak megkezdéséhez. Korábbi építészszel részletes tervet dolgoztatott ki az egész épületcsoportról s a kötetnyi vastagságú rajzok már Institoris Kálmán polgármester asztalán fekszenek.

Ugy tervezi az egyházhatóság, hogy a telkeknek Deák Eerenc- és templom-utcai homlokzatára egy-egy háromemeletes diszes bérpalota kerül, teljesen azonos stílusban építve, ugyanegy külsővel és nagyságban.

A két palota által bezárt téglalakú terület közepén fog állani a templom, két oldalt pedig a Deák Ferenc-utcai palotától a templom-utcaig bazár-épületek. Ezekon kívül a papilak és az egyház iskolája is elhelyezést találnak a nagy épületcsoportban.

Az egyház a várostól csak annyit kér nagyszabású tervének megvalósításához, hogy arra az időre, míg az egyház letörleszti az építkezéshez felvett kölcsönt, a város gondoskodik a templom és iskolaépületek fentartásáról. Ez nem valami súlyos kötelezettséget képez a városra

nézve, s úgy vagyunk értesülve, hogy illetékes körök a városonál nem idegenkednek, sőt Arad fejlődése érdekében örömmel fogadják a gör. kath. egyház nagyfontosságú eszméjének ilyen módon való megvalósítását.

HIREK.

A Polgári Takarékpénztár elnöke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Az aradi polgári takarékpénztár reaktiválása gyors és biztos léptekkel halad előre. Oly általános és nagy az érdeklődés városszerte, hogy a siker immár kimaradhatatlannak vehető. Ugy társadalmi állás, mint vagyontekintetében a legelőkelőbb polgáraink érdeklődnek a vállalkozás iránt, melynek új életre ébresztése nemcsak egy óriási holt tőkét fog ismét értékessé és kamatozóvá tenni, hanem missziót fog teljesíteni a kis egzisztenciák hitelgényeinek kielégítésében is.

Hogy mennyire közérdekűnek tekintik az Aradi Polgári takarékpénztár felújítását, abból is kitűnik, hogy maga Urbán Iván főispán kézséggel vállalkozott a részvénytársaság elnöki állásának elfoglalására, mi által az új életre kelt intézet legfontosabb életfeltételeinek: a hitelnek öregítéséhez nagyban hozzájárult. A főispánt az elnökség elvállalására ma kérte fel egy küldöttség, melynek tagjai voltak Keresztes Gyula dr., Domonkos Lajos, Glück Károly és Parecz Béla dr. s mint már fent említettük a főispán hajlandó a kérelemnek eleget tenni.

A kiküldött bizottság, melynek a reaktiválás előkészítése jutott feladatui, szigorú lelkiismeretességgel és üdvös pesszimizmussal állította egybe a felszámolás alatt levő intézet vagyommérlegét és ahhoz képest szabta meg az új részvények névértékét százzalvan koronában. Nem csoda tehát, ha a nagy érdeklődés folytán a kibocsátott részvények túl lesznek jegyezve és hogy a részvények már most is a leszállított névértéken felül kereslet tárgyát képezik.

A vállalat újjáalakításának közelebbi körülményeiről különben a lapunk más helyén olvasható hirdetés tájékoztatja a közönséget.

Öngyilkos szabólegény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

A Határ-utca 11. számú házban ma éjjel 11 óra tájban Gyurákovits György szabólegény öngyilkosságot követett el. Egy 7 milliméteres revolverrel jobb halántékon lőtte magát, de a golyó a koponyacsonton megakadt, anélkül, hogy nevesebb részeket ért volna.

Az öngyilkosság oka — mint majdnem minden ilyen esetről, — a szerelem.

A szabósegéd, ki Ceiráky Alajos egyenruházati intézeténél volt alkalmazva, szerelmes volt egy Margit nevű szobaleányba, ki a Templom-utca 3. számú házban szolgált. Tegnap este még ott volt a leánynál, de haraggal váltak el.

E fölötti elkeseredésében ma reggel revolvert vett az Andrányi-cégnél. Éjjel tizenegy óráig mulatott, majd levelet irt, amelyben bocsánatot kér Margitjától tettéért s kéri, hogy Baján lakó szüleit is értesítse öngyilkosságáról. A levélben meghagyta még azon óhaját, hogy az iparosifjak önképző körének dalárdája énekeljen sirja fölött.

Mikor a levélírással készen volt, lefeküdt ágyába s úgy lőtte meg magát. A lövésre felriadt álmából a vele egy szobában lakó társa s midőn látta az öngyilkosságot, felsietett a rendőrségre bejelenteni az esetet.

A rendőrségtől Rámcz István tb. alkaptány és Leitner Ernő dr. kerületi orvos mentek a helyszínre, de az öngyilkos akkorra már eszméletre tért. A rendőrtiszt kérdésére, hogy miért akart megválni az életétől, csak annyit válaszolt:

— Meguntam az életemet!

A levelet, melyet öngyilkossága előtt írt, míg a rendőrségtől odaérkeztek, összetépte s darabkáit széjjelszórta a földre.

Gyurákovitsot mentő-kocsin a közkórházba szállították. Az orvosok állítása szerint, ha reggel sikerül a golyót a fejből eltávolítani, pár nap múlva felépül a szerelmes szabólegény.

— **Nagyhét előtt.** A minoriták aradi templomaiban nolnap kezdődnek a nagyheti áhitatosságok. Reggel 9 órakor barkaszentelés és nagy mise lesz, a melyet Csák Czirják dr. rendfőnök szolgáltató fényes segédlettel. Kedden, Gyümölcsoltó Boldogasszony napján is a rendfőnök fog pontifikálni.

— **ünnepele a várban.** A Mortara és Novara mellett kivívott diadalmas csaták ötvenharmadik évfordulóját ünnepli holnap, vasárnap a csász. és kir. 33-ik gyalogezred, melyet a március 23-iki győzelmekhez fényes emlékek fűznek. Az ünnepele már ma este kezdődött, a mikor is a vár területén lévő épületek ablakait fényesen felvilágították, a katonazenekar pedig zenés takarodót rendezett. Holnap reggel zenés ébresztő lesz. majd d. e. 9 órakor *Allersdorfer* Julián katonai plébános rekviemet mond a mortarai és novarai csatákban elesett hősök lelkiüdvéért. Az egész ezred diszben vonul ki s a templom előtti téren áll föl, hol *Wachsmann* ezredes, ezredparancsnok, a legénységhez alkalmi beszédet intéz, melyet magyarul és románul tolmácsolnak. Ezután kiosztják a Gyulai-féle alapítvány kamatait a legérdemesebb altisztek és közlegények közt, végül pedig diszfelvonulás következik. Délben a legénység javított menázt és hozzá bort kap. Ugyanekkor a tisztí kaszinóban banket lesz, melyen a helyőrség összes fegyvernembeli tisztjei részt vesznek. Délután az ilyenkor szokásos bakamulatságok teszik majd hangossá a vár udvarát, hol a vasárnapra s a kellemesnek ígérkező tavaszi időre való tekintetből bizonyára nagy közönség fog megjelenni.

— **Szávay Gyula Debrecenben** Szávay Gyula, a neves poéta és kitűnő író elköltözik Győről, ahol a kereskedelmi és iparkamara titkára volt. Távozása nagy veszteség Győrre és nagy nyereség Debrecenre, ahol Szávay Gyula szintén a kereskedelmi és iparkamara titkára lesz, még pedig megtisztelő meghívás következtében. A titkárválasztás, illetve az állásnak meghívás utján történt betöltése tegnap délután történt. Szávay Gyula nyomban kifejtette programját és már e rövid, rögtönzött beszédjével is fényes tanujelét adta e téren való rendkívül tudásának és nagy műveltségének. A pompás beszédet nagy helyesléssel és sűrű, lelkes éljenzéssel fogadták a kamarai ténacsosok.

— **Allami tisztviselők mozgalma.** A következő meghívást vettük: Az allami tisztviselők országos mozgalmanak aradi és új-aradi intéző bizottsága vasárnap, folyó évi március hó 23-án d. e. 11 órakor az igazságügyi palota 91. számú termében ülést tart, melyre a bizottság tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Egyházfelügyelőt választó közgyűlés.** Az aradi ág. hitv. ev. egyház e hó 23-án délelőtt 11 órakor, kapcsolatosan az istentisztelettel, közgyűlést tart, amelyen a Hász Sándor elhalálása folytán megüresedett egyházfelügyelői tisztséget betölti. E közgyűlésre az egyháznak minden tagja hivatalos.

— **Önkénytesek vizsgálja.** Az aradi közös huszár- és gyalog önkénytesek negyedik hónapja tanulják immár az iskolában a katonai

tudományt. A katonai parancsnokság a jövő héten bezárja úgy a cs. és kir. 33. gyalogezredbeli, mint a csász. és kir. 3-ik huszárezredbeli önkénytesek iskoláját és az önkényteseket a csapathoz vezénylik szolgálattételre. Az iskolák bezárása után mindazon önkénytesek, kik a katonai tudományok elsajátítása körül kitűntek, megkapják a káplári csillagokat. Így az önkénytesek már mint altisztek kerülnek a századokhoz, ahol a szakasz, század, zászlóalj, ezred, dandár, hadosztály és hadtestben való viselkedésre oktatják ki őket mindaddig, amíg elérkezik az őszi nagygyakorlat és azzal együtt a leszerelés napja.

— **A török trónörökös nagybeteg.** Konstantinápolyból táviratozzák: A török trónörökös nagyon titokzatos körülmények között *életveszélyesen* megbetegedett. Életbenmaradásához nem biznak az orvosok.

— **Az aradi képviselőválasztás utójátéka.** A múlt év október hó 2-án, mikor Arad országgyűlési képviselőjét megválasztotta, a választás estéjén emlékezetes zavargásoknak volt színelye az Andrassy-ut. A néptömeg bevverte egynehány kávéháznak és kereskedésnek üvegablakait, nem csekély kárt okozva ezáltal a tulajdonosoknak. Kár azért, mert a biztosító-intézetek az ilyen zavargások alkalmával keletkezett kárt nem térítik meg a kárvallottnak. Ezek tehát a városhoz fordultak, kérve, hogy térítse meg nekik azt az összeget, a mit az új tükörablakok árában el kellett fizetniük. A tanács Lázár Gyula fűszerkereskedőt már elutasította kérelmével, s ma ugyanígy járt Nagy Lajos vendéglős, a kinek 300 korona kiadásától tagadta meg a tanács a kárpótlást.

— **Doktorrá avatás.** Szalay Géza okleveles gazdász a mai napon a kolozsvári tudományegyetemen az államtudományok doktorává avatottat fel

— **Uj állomás-képviselő.** Az Aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága a központba áthelyezett Laboda Ferenc helyébe Kolumbán Pál helyettesét nevezte ki Arad-állomás képviselőjévé.

— **Aszfaltbetyárok Aradon.** A mi városunk napról-napra modernebb lesz. Ma már ott vagyunk, hogy az *aszfaltbetyárságban* ismaholnap lefőzzük a fővárost. Hát ez elég baj, de olyan társadalmi betegség ellen, mint az aszfaltbetyárság, csak a társadalom maga tud védekezni; törvényennek elterjedését meg nem akadályozza. Ma már divat ez a jellemtelen foglalkozás, s esténként olyan fiatalurakat láthatni a legelőkelőbb utcákon kíséretükkel üldözni tisztességes nőket, akik a társadalom legnobilisabb osztályába sorozzák magukat. Számptalan panaszos levél érkezett be szerkesztőségünkbe, az aszfaltbetyárokról, csak hogy az ilyen dolgokkal nem szívesen foglalkozik az ember, míg csak a tulságnak tetőpontjára nem lép a kérdés. Volt már eset arra is, hogy rendőrségnek kellett az üldözött nő megvédésére közbelépni. Egy épen ilyen kihágási ügyet tárgyalt ma a tanács. B. László aradi fiatalember egy tisztességes uri asszonyt üldözött tisztességtelen ajánlataival a Hungaria-kávéháztól a Hunyady-utcai lakásáig. A nőnek ott sikerült bejutni a lakásba, az aszfaltbetyár azonban nem tágitott. Verte az ajtót és bebocsátást kért. Az erre keletkezett lármát véletlenül meghallotta a rendőr, s ez szabadította meg a remegő urinót a szemtelen fiatalról. A tanács ma 30 korona pénzbüntetéssel büntette meg. B. L.-t aszfaltbetyárkodásáért.

— **Színész-banket.** A távozó színészek két legkedveltebb tagjának bucsuzójára gyűlt össze ma a Kánya-vendéglőben a színházba járó közönség egy lelkes csoportja. A társulat két veterán tagjától, Bács Károlytól és Mezey Péter-től vettek bucsut egy közvacsora keretében,

azaz csak Bács Károlytól, mert Mezey Péter délután megbetegedett s így nem jelent meg a lakomán az ünneplendők közül csak a Bács-pár. A távozókra Zeley Kálmán mondta az első felköszöntőt, utána Odry Lehel bucsuztatta el a távozó színészpárt szép szavakban. Majd Wagner Károly olvasta fel a beteg Mezey Péter levelét, amelyben elmaradását menti ki. Ez után Czukor László üritette poharát a távozók egészségére. Bács Károly ünnepeles köszönetet mondott az aradi közönség által rendezett szép ovációkért s azon reményének adott kifejezést, hogy rövid idő múlva ismét viszont láthatja őket. A banket a legkedélyesebb hangulatban folyt le mindvégig.

— **Scheinherger — itthon.** Scheinberger Mór, a híres aradi kávé, kit tudvalevőleg az adóhivatali panamában hat esztendei fegyházra ítélték, immár a kiszabadulás előtt áll. Holnap, vasárnap telik le a büntetése, melyet a váci fegyházban töltött ki s reggel 6 órakor már szabad lesz. A fegyházból egyenesen a vasútra megy a sokszor emlegetett panamista s úgy hírlik, hogy vissza fog Aradra jönni. Efelka leánya elébe utazik s együtt érkeznek haza, már a holnapi napon.

— **Szabadka híressége meghalt.** Szabadkáról táviratozzák Mamusich Ágoston szabadkai ügyvéd az éjjel hirtelen meghalt. Mamusich gyakran beszéltetett magáról. A szabadkai városi elnök vezére és unokabátyjának, Mamusich László polgármesternek legnagyobb ellensége volt. Egyszer revolvért is szegezett rá a városi közgyűlésen. Ugy az országos, mint a városi politikában nagy szerepet játszott. 1867-ben megalakította a szabadkai Tisza pártot. Később együtt küzdött a polgármesterrel és megbuktatta a Mukics-pártot, s ezzel ők jutottak uralomra. 1900-ban veszett össze Mamusich polgármesterrel és azóta folyt közöttük az elkeseredett harc. Mamusich Ágoston 58 évet élt. Temetése vasárnap délután lesz.

— **A lefényképezett ál-ügyvéd.** Landau-Judovits Izraelt, az Aradon letartóztatott ál-ügyvédet ma délben lefotografálták a rendőrségnél. Rónay detektív, a ki állandó fényképésze a rendőrségnek, pillanat felvételt eszközölt a vitustáncban szenvedő Landauról, a ki egykedvűen türt alakjának a rendőri albumba szánt megörökítését. A rendőrségen egyébként nem hiszik, hogy Landau valósággal idegbeteg volna. Évtizedek óta folytatja a szédelő könyöradománygyűjtést s ezen idő alatt a betegség szimulálásában olyan gyakorlatra tett szert, hogy avval az orvosokat is képes félrevezetni. Landau működéséről érdekes epizódot mesélnek a rendőrségnél. Egynehány évvel ezelőtt Landau és nyolc társa, köztük *Wachtl*, *Mendelsohn* és *Glatzkopf*, valamennyien hírhedt szédelgők, dárídót csaptak Budapesten egy Király utcai kocsmában. Borozgatás közben Landau fogadást ajánlt arra, hogy *ő tíz perc alatt egy szóra tíz forintot összekoldul*. A fogadást tartották a társak s Landau távozott. Tíz perc múltán visszatért, hozta a tizest, sőt ugyanott, a honnan a pénzt szerezte, meghívták keresztapának. Egy zsidó mészáros csapatot be ilyen fenomenálisan.

— **Halálozás.** A régi idők egy érdekes és nevezetes alakja, özv. Dangl Antal bajtorta örök nyugalomra fejt. Dangl Antal özvegye Arad társadalmi életében akkor játszott szerepet, mikor e város minden igaz fia és leánya kötelességének ösmerte a hazaszeretet melegét élesíteni és a dicső honvédeket szeretettel istápolni. A messze földön híres aradi orgonaépítő felesége ezen nemes hivatását hiven és állandóan teljesítette. A megboldogult halála a *Domány*-és *Weiller* családokat is fájdalmasan érintette, mert közeli rokonság fűzte őket egymáshoz.

— **A nyári színház és kioszk őrzete.** A liceumbeli iskolásfiúk a tanítási órák között lévő tízpercnyi szünetek alatt játszani járnak ki a Baross-parkba és a nyári-színház környékére. A diákok pajkosabb része játékközben nem kiméli a város e két épületét, melyek már több ízben megrongálva, tetemes kárt okoztak a vá-

rosnak. A tanács már átírt az iskolák igazgatóságához, kérve ennek megakadályozását, s a két középiskola igazgatósága meg is tiltotta a diákoknak, hogy a tízpercek alatt másutt, mint a bekerített játszótéren játszassanak. A tanulók azonban délutánként, mikor előadás nincs áthágják az intézet tilalmát s ilyenkor ugyancsak ostrom alá fogják a nyári épületeket. A tanács most úgy intézkedett, hogy a kioszknak és a szinkörnek őrzetére egy őrt fogadott, ki nek a Baross-parki vadéglő pinchelyiségében állandó lakást ad.

— **Öngyilkos deák.** Azt az ismeretlen öngyilkost, akút átlőtt mellél találtak Budapesten a Hermina-ut 37. számú ház előtt, felismerték. Az illető *Losonczy* Sándor fehér-gyarmati születésű 14 éves realiskolai tanuló, a ki már Aradon is követett el öngyilkossági kísérletet, a most Kecskeméten lakott atyjánál, *Losonczy* Károly volt aradi adótárnoknál, ki most nyugalmában van.

— **Az óbudai takarékpénztár** A hitlenül meglöpött óbudai intézetnél a betegek még egyre jelentkeznek. A kifizetés csak immelámmal folyik s a könyvek és számadások revideálása is nagy időt igényel. A rendőrség a vizsgálatot egyelőre csak *Adler* Károly, a rejtelmesen eltűnt főkönyvelő ellen vezeti a kiroli azonban mindeddig mi hír sem érkezett. A *Rendőri Közlönyben* ma jelent meg az ellene kiadott rendéri körözés, a mely elmondja, hogy *Adler* Károly budapesti születésű 85 éves főkönyvelő és március tizzötödikén tűnt el Budapestről. Különös ismertető jele az a fekete gyűrű, a melyet bal keze kis ujján visel. Ha ugyan azóta el nem dobtá.

— **Öngyilkos öreg asszony.** *Arad-Szent-Mártonban* — mint tudósítónk jelenti — *Antonné* szül. *Felbauer* Erzsébet, egy 53 éves öreg asszony, ma délelőtt a kútba ugrott s abba belefullt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Tűz a Salacz-utcában.** Ma délután 3 órakor könnyen veszélyessé válható tűz ütött ki a Salacz-utcában, a *Bondy és társa* cég sörraktárának udvarán. A raktár udvarának kerítése, ott, ahol a *Reinhart*-telekkel érintkezik, eddig még ismeretlen okból kigyuladt. A tűz a nagy szélben könnyen átkaphatott volna a raktár fatfedelű épületeibe, az udvaron tartózkodó munkásoknak azonban sikerült eloltani a tüzet, még mielőtt a tűzoltók megérkeztek. A kerítés valószínűleg a *Solymossy*-, vagy *Assael*-féle vasműhely szikrájából gyulhatott meg.

— **Utcakövezések.** Aradváros legszegényebb és egyuttal legnagyobb keresletnek örvendő alapja: a kövezési alap. A belváros területén is igen sok utca van, melynek lakói már évek óta várnak utcájuk kikövezésére, a kövezési alap azonban már annyira ki van merítve, hogy az idén már, sőt talán még jövőre sem jut pénz kövezésre. Legutóbb az *Aulich* Lajos-, *Flórián*- és *Óvár*-utcák háztulajdonosai kérték utcájuk kikövezését, köztük az *Aulich*-utca a csatornázást is. A tanács, bár nyilvánvaló, hogy az utcákat pénz hiányában nem tudják kikövezni, a kérelmeket kiadta a kövezési-bizottságuk.

— **Bulss Pál elhunytáról** temesvári tudósítónk a következő részleteket jelenti: *Bulss* március hó 12-én, a déli gyorsvonattal érkezett Abbaziából jövet Temesvárra. Ugy volt tervezve, hogy az nap este a vidató-teremben hangversenyt ad a zenekedvelő-egylet védnöksége alatt, *Pott* Teréz k. a., a híres zongora művész nő közreműködése mellett. Utközben azonban az időjárás hirtelen rosra fordulása következtében meghült. Rázó hideget kapott és már közel negyven fokos lázban érkezett Temesvárra, hol a Koronaherceg szállóban szállt meg. Mindjárt megérkezése után orvost kéretett magához. Kezelő orvosa, dr. *Szigeti* Henrik kir. törvényszéki orvos nyomban felismervén a baj súlyos voltát, ágyba fektette és ápolót rendelt melléje, majd konsziliárusnak meghívta a betegágyhoz dr. *Sternfeld* Izsó belvárosi orvost és táviratilag értesítette *Bulss*-nak Berlinben időző családját atyjuk súlyos megbetegedéséről, mire

Bulss neje és 21 éves jogász fia, *Horst*, nyomban utra keltek és egyfolytában téve meg a hosszú berlin—temesvári utat, kedden reggel érkezett Temesvárra. Dacára hozzátartozóinak és a vele volt *Pott* Teréz zongora-művész nő önfeláldozó ápolásának, s bár a kezelő-orvosok minden tehetségüket és tudásukat latba vetették, a beteg állapota napról-napra mindinkább súlyosbodott. A tüdőgyulladás, melybe esett, mind veszedelmesebbé vált, mivel tavaly egyszer már átesett volt egy tüdőgyulladásra és idült vesebaja miatt szív működése is hiányos volt. — A baj súlyosbodásával még egy harmadik orvos: *Lichtscheidl* Géza dr. kórházi igazgató-főorvos orvosi tanácsa is több ízben kikérte, de az orvosok odaadói igyekvése hiába való volt s haszталannak bizonyultak a kámför bőr alá fecskendezések és a oxgyén belehelés is, a nagy művész csütörtökön este egy negyed 9 órakor, neje karjai között elhunyt. Holttestét még az éj folyamán kiszállították a belvárosi temető halottas házába, honnan este Berlinbe, onnan pedig a göthai krematoriumba (halottégetőbe) viszik.

— **Drága csók.** Cagliariában ma egy fiatal, tüzesvérű diák állt a bíróság előtt — egy csók miatt. Egy csók miatt, melyet lopott. Egy szép fiatal leány, mosolyogva és szendén, mi rosszat sem sejtve lépett ki a templom ajtaján, amikor a pörbe idézett diák odalépett és megcsókolta. Cseket lopni szép ajkáról, melyik poéta mondaná erre, hogy bűn, de a szigorú bírák, akiknek istene a paragrafus, más-képen gondolkodtak. Öt havi fogságot diktáltak a szenvedélyes ifjura. A tárgyalást egész sereg cagliari diák hallgatta, akik a szigorú ítéletre föllázadtak. Nagy lármát csaptak és olyan zűrzavart támasztottak a bíróság termében, hogy rendőrségnek kellett beavatkozni, mely több diákot letartóztatott.

— **Milyen lesz az idő?** A szegedi *Meteor* újabban a következőket jósolja: A 16-iki csomópont hatása alatt jelzesemnek megfelelőleg az időjárás egész tavaszias lett s miután csomópont egész 24-ig nincs, az idő állandó is maradt. Most azonban már lejárában van ezen állandóság s a 24 iki csomópont hatása alatt hűvösebb s így csapadékosabb időre van kilátásunk.

— **Megfincselte pénzhamisítók.** A csurogi vásáron — mint nekünk jelenti — véres eset történt tegnapelőtt, *Sajti* Antalné kofa 50 korona áru baromfit adott el, a kapott pénzzel bement egy ruhakereskedésbe. Mikor fizetni akart, a kereskedő észrevette, hogy az ötkoronas elmondta, hogy a hamis pénz topolyai emberektől kapta. *Kucsera* és *Csehók* topolyai gazdák már ekkor kocsira rakták a vásárolt baromfit és utnak indultak. A hamis pénzzel kifizetett eladók erre megrohanták őket és vissza követelték az eladott jószágaikat. A kofák erőszakoskodni kezdtek, mire a szállásik megrohanták és véresre verték az eladók, a kiket a csendőrség szabadított ki a felbőszült népei közül. *Kucsera* és *Csehók* bekísérték a község házához, hol megmotosásuk alkalmával még nagymennyiségű egy- és ötkoronas hamisítványokat találtak náluk. Minthogy bizonyosnak látszik, hogy a kofák egy pénzhamisító bandának az eszközei, a csendőrség nagy kiterjedésű nyomozást indított.

— **Egy család tragédiája.** Tegnap este tragikus haláleset történt Nagyváradon. *Nagy* Márton cukrász este 9 óra tájban nyugodtan estebédezett a családjával. Ot gyermeke volt otthon, három felnőtt leánya pedig a Bazár-épületbeli cukrosholtban volt ezalatt, Vacsora után *Nagy* Márton át akart menni az üzletbe, s amint székéről felkelt, halk sikoltással hirtelen összerogyott, s hörögve vonaglott a padlón. Megrémült gyermekei orvosért szaladtak. A színházból hívták el *Edelmann* Menyhért dr., aki már halotthoz érkezett. A szerencsétlen embert szívszélénűdés ölte meg. — A megrázó eset után egy órával még világgossá volt a cukrászoltban. A tragédiáról mit sem sejtve, ültek ott a halott felnőtt, szép leányai, akiknek senki sem merte tudtul adni a katasztrófát. A szerencsétlen gyermekek csak éjjel tájban értesültek a gyászról, mely az apa halálával borult rájuk.

— **Az aradi Kossuth-szoborra** begyűlt újabb adományok a következők: *Aradean* János 159 sz. gy. iv. 1 kor 49 fill., *Ravasz* és *Schwartz* 5 kor., *Beck* György 5 kor. *Jókodv* asztaltársaság 5 kor. 6 fill., *Balog* János *Uj Fazekas-Varsándról* 9 kor. 80 fill., *Brunner* Béia gyűjtése 8 kor. 30 fill., *Ernyei* Gyula gyűjtése 5 kor., *Sugár* József gyűjtése 5 kor., *Jakabffy* István gyűjtése 1 kor., *Wojtek* és *Weisz* gyűjtése 12 kor. 40 fill., ifj. *Kopetkó* Károly 16 kor., *Bekesy* Ferenc 1 kor., *Wilheim* József Budapest 2 kor., *Bossányi* József 2 kor., *Vajda* Benő 2 kor., *Elek* Marz 15-én rendezett ünnepségből beküldötte: *Kehrer* Károly, *Hauser* Boldizsár 174 kor. 78 fill., *Rosmanith* Albert 10 kor., *Domonkos* Lajos 10 kor., *Kossuth* Lajos halálának évfordulóján, *Kossuth* asztaltársaság 105 kor. A gyűjtés álladék 9587 kor. 98 fillér.

— **Ujszülött a koporsóban.** Páris egyik törvényszéke előtt a napokban érdekes és borzalmas ügy került tárgyalásra. Még a múlt év október havában történt, hogy a *Plata* hajó Senegalból *Pavillacba* érkezett. A hajó fedélzetén *Bobinné* nevű beteg asszony volt átlott állapotban. S jölehet, a hajó orvosa kijelentette, hogy az eset nem tartozik a gyanus megbetegedések közé, a hajóra mégis négy napi zárlatot rendeltek el s a beteget a járványkórházba szállították, a hol — a család állítása szerint, hioás kezelés következtében — *Bobinné* meghalt. El is temették. A szerencsétlen asszony hozzátartozói követelték, hogy *Bobinné* boncolják föl. A hivatalos exhumálás alkalmával, mikor a koporsó födelét föltemelték, a halott asszony mellett egy újszülött csecsemő hevert. Valószínű, hogy *Bobinné* tetszhalott volt, mikor eltemették. A család az orvos ellen kétszáz ezer frankos kártérítési pört indított.

— **Három halál a kazánban.** A vukovári szeszgyárban a múlt héten a főzőkazán csöve megrepedt. Emiatt a kazánt ki kellett üríteni. A kiürített kazánban három rézműves, *Serbán* Gy., *Vaskovics* Milán és *Karanovics* Antal éjjel napnal dolgozott. Tegnap reggel jelezte a három ember, hogy a kazán készen van, de a gőzpróbánál valami hibát találtak. A három munkás bement a kazánba. Eközben *Bogdánovics* főzőmester, aki azt hitte, hogy a kazán már teljesen kész, a gőzt áttersztette a javítás alatt volt kazánba, hogy azt fölmelegítse. A főzőmester csak akkor vette észre, hogy a kazán még nem kész, amikor a bebocsátott gőz a kazánnak nyitva hagyott ajtaján kitódult a fűtőházba. Rögtön elzárta a csapokat, de ekkorra a három rézműves-legényt a gőz teljesen öszszeégette. Mind a három meghalt.

— **Általános ismeretes,** hogy a csuz és köszvényes bántalmak legjobb gyógyszere a *Zoltán*-féle kenőcs, mely még a legmakacsabb csuz és köszvényes bajokat is néhány nap alatt meggyógyítja, mit számtalan elismerő és köszönő levél bizonyít. Uvege 2 K. *Zoltán* B. gyógytárában Bpestben.

— **Ujtás!** *Honisch* L. István cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadság-tér 16. (Dománypalota.) Telefon 358., minden vasár és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételtől is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **Megérkezett a tavasz,** közelednek a husvéti és pünkösdi ünnepnapok. Aruházam készen várja ezeket. Jogos büszkeséggel hivatkozhatom múlt évi karácsonyi tárlatomra, melyet már Szabadságterei Nagy Aruházamban rendeztem. A melyen tisztelt vásárló közönség meggyőződhetett arról, hogy e tartat választék dolgában lehetőleg magas fokon állott. Amennyit akkor nyújtottam, a karácsonyi hetekben ugyanannyit, sőt talán ennél is többet óhajtok nyújtani most, midőn a tavaszi és husvéti tárlatommal van szerencsém a nagyérdemű közönség elé lépni. Ezen tárlatot két főcsoportba osztottam. A első főcsoportba tartoznak a ruházati és divatcikkek, beleértve impozáns cipóraktáramat is, melyet ez alkalmával leghirnevesebb és legelegánsabb cipőgyártmányokkal gazdagítottam, ugy hölgyek és férfiak, mint gyermekek számára. A második főcsoport az alkalmi ajándékokat és husvét megjelöléseket tartalmazza. Aruházam egy celt tűzött maga elé, megfelelni a kitüntető bizalomnak, melyben, Arad sz. kir. város és a megye nagyérdemű közönsége en-

gem részesíteni kegyeskedik. Megvagyok győződve, hogy a nagyszabású tavaszi és husvéti tárlatom újból be fogja igazolni a nagyérdemű közönség előtt, hogy e célt hiven követem. Kiváló tisztelettel: Porter Vilmos Nagy Aruháza, Arad, Szabadságtér.

— **Jótékonyág.** Lócs Rezsóné urnó százhatvan drb. süteményt, 15 kgr. lisztet, Habereger Györgyné urnó százhatvan darab süteményt, 15 kgr. lisztet, Steiner Ferencné urnó százhatvan drb. narancsot, Steiner Jakabné urnó 10 liter paradicsomot és cukrot adományozott a szegénytanulóknak. A nemesszívű adakozóknak ezton is köszönetet mond *Hauser* ezredesné, egyesületi elnök.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— A francia és angol nyelv** jelenleg nemcsak műveltségi szempontból, hanem a nagyvilág kiterjesztett nemzetközi forgalma miatt napról-napra nélkülözhetetlenebbé válik. — *Lenauel* tanár, az említett két világnyelvben, saját célszerű, gyors, biztos és meglepő eredményhez vezető, — új rendszerével — családi körökben, valamint felnőttek részére, — alapos oktatást ad. Továbbá — jutányos tandíj mellett — külön francia és angol írás tanfolyamokat tart a kezdők és haladók részére. Fordításokat is elvállal. Bővebb értesítést a reggeli és déli órákban ad: *Lenauel* Milen francia és angol nyelvtanár, Bem utca 1. a. sz. alatt.

— **x— Múlo felben van a tél.** Időjárás és naptár egyaránt tavaszodást jelez. Ez az az időszak, a mikor legkönnyebben meghűlünk. Vigyázzunk tehát; és ha már a baj megesezt, ismét csak vigyázzunk, ne hogy eredeti *Réthy* féle pometefü cukorka helyett, utánzatot használjunk.

— **x— Községi jegyzők és tanítók,** kik közsegekben egy közhasznú és elsőrendű hazai vállalat részére működni óhajtanak, mely némi érdeklődés esetén tetemes állandó jövedelmet eredményez, sziveskedjenek teljes bizalommal ebbeli szándékukat közölni, mire megfelelő utbaigazítást és részletes feltételeket kapnak. Megkeresések „Fixum 600” jelleg alatt Arad, Andrassy-tér, 3. sz. II. em. 42. ajtó alá küldendők.

Izgatással vádolt szocialista.

(Esküdtárséki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 22.

Örökös a panasz nálunk, hogy száma sincs a sok miniszteri és mindenféle rendeleteinknek, a melyek újabb és újabb kihágásokat állapítanak meg. Még nagyobb a polgárok zaklatása, ha ezeket a rendeleteket tetszés szerint magyarázzák és ha politikai motívumok játszanak közbe. Egy rendelet azt írja elő, hogy jótékony, segélyezési, templom- vagy szoborépítés céljaira való gyűjtésnél hatósági engedelem kell, s így a budapesti szocialistáknak, a kik a befolyt filléreket lapjukban nyugtatták, megtiltották a gyűjtést. A lap szerkesztőségében házkutatásokat rendeztek, a munkások főemberei közül néhányat, *Groszmann* Miksát és másokat a rendőrség pénzbüntetéssel sújtotta. E zaklatások hatása alatt *Groszmann* a párt *Nep-szava* című lapjában erős cikket írt *Gyűjtésünk!* felirással s felhívta a munkásokat, hogy ne törődjenek a törvénytelen tilalommal s csak gyűjtésnek tovább.

A cikk miatt, mely a szocialisták németnyelvű orgánumban, a *Volksstimme*-ben is megjelent, a királyi ügyészség pörbe fogta *Groszmann*-t, a büntetőtörvénykönyv 172. §-ának 1. pontja szerint, *izgatás* vétségének vádját emelve ellene. Az ügyet ma tárgyalta a budapesti esküdtársék s mert a dolgot már a képviselőházban is többször szóvá tették, nagy volt az érdeklődés. A tárgyaláson *Zsitvay* Leo elnökölt, a közvédat *Pataky* Gyula dr. királyi ügyész képviselte, a vádlott védelmét *Visontai* Soma dr. vállalta el.

Az inkriminált cikkből közöljük a következő részt:

Hangosan és érthetően akarom Magyarország munkásnépét felhívni arra, hogy azt a szégyenletes rendeletet mai naptól fogva kutyába se vegye és a közelgő választásra való tekintettel erőlyesen és nyíltan gyűjtson pártunk agitációs alapja számára. Munkások, elvtársak! Keserves munkátok véres verejtékével áztatott minden fillére, melyet összegyűjtöttök, dus gyümölcsöket fog teremni. Minden egyes fillér egy-egy fejszecsapássá lesz az ellen a korhadó társadalom ellen, a mely nektek csak nyomort és szenvedést és szolgátságot ad. Gyűjtsetek a választási pénztár javára! Gyűjtsetek minden tekintet nélkül a hatalom pribékjeire. Ne riadjatok vissza a zsarnok hatalom erőszakoskodásaitól!

Groszmann Miksa vádlott, 30 éves betűszedő, a bevádolt cikkekért elvállalja a törvény előtt való felelősséget. Erős hangon írt, úgymond az értelmes és feltűnő képzettségű munkásvezető, mert megakartá értetni szocialista munkástársaival, hogy mennyire törvénytelenül bántak el velük.

Elnök: Mondja el, mi vezette a cikk írására?

Vádlott: A választási célokra való gyűjtés nem lehet tilos, mert a kuriai bíraskodás törvénye is megengedi a fuvardíjak fizetését. Mi szocialisták nem adunk fuvardíjakat, de szükségünk van azokra a garasokra, mivelhogy utiköltségekre kell. Bizonyítja a politikai célokra való gyűjtés szabadságát az, hogy gyűjtött a választásokra a néppárt is, melynek lapjában maga *Zichy* Nándor gróf jelentette ezt ki. Es gyűjtöttek az összes pártok. Lefoglalták, igaz, a néppárt pénzét is, de a mint ez szóba jött az országgyűlésen, visszakapták. Az egész világon gyűjtene a politikai pártok. Kell tehát, hogy szabad legyen az a szocialistáknak is. En egyébként nem a rendelet ellen, mely csak a jótékony célokra való gyűjtésről szól, hanem annak törvénytelen alkalmazása ellen szólaltam fel.

Ezután felolvasták a cikket, majd a kérdéses rendeletet. Az utóbbit magyarázatokkal kísérvén az elnök, *Visontai* dr. védő kérte, hogy tartózkodjék szubjektív megjegyzésektől.

— Es ha mégis megteszi méltóságod — szölt a védő — kérem ezt is jegyzőkönyvbe venni.

Elnök: Az elnök előadását félbeszakítani senkinek sincs joga s így az jön majd a jegyzőkönyvbe, hogy ezt tette a védő ur.

Most ismét a vádlotthoz intéztek kérdéseket.

Elnök: A rendelet a „nyilvános” gyűjtésről szól; nem voltak önök abban a helyzetben, hogy azt magánaton végezzék?

Vádlott: Hogyan? mi nyilvánosan számoltuk el az adományokat. Ennyiben volt a gyűjtés nyilvános.

— Hallotta ön az imént felolvasott rendeletet?

— Igen s az a meggyőződés, hogy nem vétettünk ellene, mer abban az áll, hogy „a társadalmat kötelelességei teljesítésében akadályozni” — tehát ez a rendelet nem is vonatkozhatik a politikai célokra való gyűjtésre. Az üldözéseket pedig úgy is volt szerencsém tapasztalni, hogy a toloncházba hurcoltak.

Visontai: Az elnök ur rendeleteket olvasott fel az imént s jelezte, hogy beszerezte ama kihágási pör iratait is, a melyeken a VII. kerületi kapitányság *Groszmann*-t és elvtársát, *Fleischmann* Andort csak nemrég ugyane gyűjtésekért már elítélte 100—100 koronára. Hogy az anyag hiányos ne legyen, kérem a miniszteri felelőségről szóló 1848. évi III. törvénycikk 32. §-át is felolvasni, mert bizonyos, hogy „törvény és alkotmány ellen rendeleteket kibocsátani nem szabad.” De erről majd a védbeszédemben szólok; most csak azt említem még meg, hogy egy politikai rendelotről van szó és *Groszmann*-t a rendőrség, tehát egy politikai hatóság ítélte el s a felelőssége is ahoz a miniszterhez fog kerülni, ki azt a politikai intézkedést megtette.

Pataky ügyész: En csak azt inkriminálok, hogy a vádlott azt írta: „Kutyába se vegyétek a rendeletet.” Helytelen lenne, ha az esküdtek itt a felett bíraskodnának: helyese a miniszter rendelete.

Az esküdtárséki tárgyalás késő este ért csak véget. Az esküdtek *Groszmann*-t *izgatás* vétségében mondták ki, mire a törvényszék a vádlottat *egy havi fogházra* és negyven korona pénzbírság lefizetésére ítélte.

NAPIREND.

Március 23. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Palmarum. — Protestáns naptár: Frumóza. — Izraelita naptár: Purim. — Görög-keleti naptár (március 10.): Nagyböjt 2-ik vasárnap. — A nap kel 5 óra 42 perckor, nyugszik 6 óra perckor. — A hold kel 5 óra 36 perckor, nyugszik 5 óra 2 perckor.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Ényhe, északon, nyugaton elvélve csapadék. **Kölcsey-könyvtár.** Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Március 23. Az aradi önkéntes tűzoltókar közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városház.) — A gurahonci izraelita fiókhitközség Purim-bálja (Hungária szálloda.) — Az aradi ágostai evangélikus egyház közgyűlése. — A pankotai izraelita hitközség Purim-bálja (Fehér Kereszt.) — Az aradi kereskedelmi testület közgyűlése délelőtt 11 órakor (Kereskedelmi akadémia.) — Az aradi kereskedő ifjuság betegsegélyező-egyesületének közgyűlése délután 3 órakor (Felső kereskedelmi iskola.) — A kazánfűtők és gőzgépezők vizsgája (Fa- és fémpari szakiskola.)

Március 24. Az aradi világítási és erőátviteli részvénytársaság közgyűlése este 6 órakor. — Jegyzőválasztás Barakonyban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradmegyei gazdasági egyesület** harmincnyolcadik évi rendes közgyűlését holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg a megyeháza nagytermében. Főbb tárgyak lesznek: az idei költségvetés megállapítása, két igazgatóválasztmányi tag választása és a nyeméreménytárgyak kiosztása.

— **Az aradi ipar és népbank hitelegylete.** március 23-án d. e. 10 órakor a bank emeleti tanácstermében tartja teljes ülését.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 22.

Déltözsde. Buzakimnátat mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Szilárd iránzat mellett 8,000 métermazza került forgalomba, 5 fillérral drágább áron. Egyéb gabonanevek közül rozs néhány fillérral drágább. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza áprilisra	9.28—9.29
Buza májusra	9.22—9.23
Buza októberre	8.19—8.20
Rozs áprilisra	7.47—7.48
Rozs októberre	6.74—6.75
Zab áprilisra	7.36—7.37
Zab októberre	6.08—6.09
Tengeri májusra	5.20—5.21
Tengeri júliusra	5.33—5.34
Repce augusztusra	12.20—12.30

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilisra	9.24—9.25
Buza májusra	9.20—9.22
Buza októberre	8.18—8.19
Rozs áprilisra	7.45—7.46
Rozs októberre	6.74—6.75
Zab áprilisra	7.37—7.38
Zab októberre	6.08—6.09
Tengeri májusra	5.18—5.19
Tengeri júliusra	5.33—5.34
Repce augusztusra	12.20—12.30

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	693.—
Magyar hitelrészvény	707.—
Leszámitolóbank részvény	444.50
Rima-Murányi vasmű részvény	499.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	673.75
Közuti vasut	636.—
Városi villamos vasut részvény	310.—

S z e s z ü z l e t.

— Március 22. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott moslék: 12'80—13— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 22. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban — fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban 98—99 fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 106—7 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 102—4 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 100—2 fillérig.

Sertéselészám. Március 19. napján volt készlet 33,292 darab, március 20. napján főlhajtott 696 darab, március 20. napján eiszállított 735 darab, március hó 21. napján maradt készlet 33,253 darab. Üzlet: Változatlan.

Utolsó hét!!

1 millió korona

nyerhető

WALLFISCH ARMIN

banküzletében vásárolt

osztálysorsjegyen!

Azonkívül még

- 1 nyeremény á 600,000 korona
- 1 nyeremény á 400,000 korona
- 1 nyeremény á 200,000 korona
- 1 nyeremény á 100,000 korona
- 1 nyeremény á 60,000 korona
- 1 nyeremény á 40,000 korona
- 2 nyeremény á 30,000 korona
- 3 nyeremény á 20,000 korona
- 20 nyeremény á 10,000 korona
- 50 nyeremény á 5000 korona
- 400 nyeremény á 2000 korona.

Huzás

Márczius hó 26-ától Április 22-ig.

A míg a készlet tart, válaszszunk a következő

szerecsse számokból!

99369	36073
50771	
36065	99355
92642	
50770	11956
55817	

Hatodik osztályu

VÉTELSORSJEGYEK

a következő eredeti árakban kaphatók:

- Egy $\frac{1}{1}$ 6. osztályu sorsjegy 160 kor. — fl.
- Egy $\frac{1}{2}$ 6. osztályu sorsjegy 80 kor. — fl.
- Egy $\frac{1}{4}$ 6. osztályu sorsjegy 40 kor. — fl.
- Egy $\frac{1}{8}$ 6. osztályu sorsjegy 20 kor. — fl.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzletében Arad.

Atzél Péter-utca 1. szám.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

ALAPITTATOTT 1875. ÉVBEN.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek

Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

Huzás

Márczius 26-ától Április 22-éig.

Főnyeremény

1,000.000 korona.

Kerpel Izsó
50,000 kötetes
kölcson-könyvtárába

Aradon, Atzél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)
Telefon-szám: 407.

A következő újdonságok érkeztek:

Ohnel: Alkony, A könnyüverűek. **Blána:** Egy honvédszázados viszontagságai, **H:** Egy regényes bünper, **Annunzio:** Az ártatlan, Sienkievicz: Ót kövessük! **Komócsy:** Kispipa adomák, **C. Doyle:** Doctor Holmes kalandjai I. II. III. **Ouida:** A kis tolvaj, **K. Kun:** Virágoslak, A jégvirág, **Ocskay G.:** Ocskay igazi életrajza, Tanulók lapja 1901-ről, **Hope:** Trozo, **Rider:** Lizbet, **Kuthy:** Hazai rejtelmek **Simon:** Erzsébet királyné, **Gorkij:** Malva, **Hillern:** És mégis jönni fog. **Gárdonyi:** Karácsonyi álom, **Broughton:** Olyan mint a virág, **Crocker Gven,** **Tolstoj:** Sötétség orsz., **Tutsek:** Örvény, **Bartba:** Görbe naptár 1902, **Molnár:** Gazdátlan csolnak, **Gárdonyi:** A láthatatlan ember, **Thury A kapitány.** **Herczeg Pogányok.** **Mikszáth:** Régi szekér, fakó hám, Fekete kakas, A szelistyei asszonyok, **Gorkij:** Csudra Makar, **Beniczkyne:** Mindenáron, **Hanna.** **Donászy:** Szigetvár, **May:** A puskás bur, **Abonyi:** Három vitéz m. baka. **Malonyai:** A Tartodmedvehajtás, **Szemere:** A h-lász regénye. **Juhani:** A tiszteletesné asszony, **Magyar lányok 1901.** **Hegedüs:** Beszélő éjszakák. stb.

Németben: **Zobelitz:** D. Todbringerin, **Schubin:** Marska, **Gorki:** Der grüne Kater, **Lesueur:** Die Komödiantin, **Brandenfels:** Die Fee von Rabendorf, **Meggede:** Quitt, **Sienkievicz:** Mit Feuer und Schwert, **Der kleine Ritter,** **Ballestrem:** Malepartus, **Prévost:** n. glückliche Ehe **Werner E.:** Adlerflug, **Sudermann:** Johannisfeuer, **Eschtrub:** Hazard, **Am Ziel,** **Galet:** Kapitän Satan (Abenteuer des Cyrano de B. **Berhard:** Eva u. Leoni, **Werder Hans:** Der wilde Reutlingen. **Fee,** **Junker Jürgen,** **Christophorus,** **Boy Ed:** Lea u. Rahel, **Bahr:** Neben der Liebe, **Jensen:** Frühling-stürme, **Meggede:** Von zarter Hand, **Bernhardt M.:** In treue fest, **Wothe A.:** Und doch, **Suse,** **Warum,** **Ragna,** **Knut Hamsun:** Die Stimme des Herzens, **Ballestrem:** Aus der Rumpelkammer, **Der Backfisch.** **Spätigen:** Plainair, des Amerikaners Wort, **Georgy:** Lotte Bach's Hochzeitsreise, **M. Fliegende Blätter 1886—1901-ig,** **Tschudi:** Elisabeth. **Prévost:** Din Sünde der Mutter.

Franciaiban: **Zola,** **Brio Malot,** **Musset,** **Gyp,** **Ubsset,** **Daudet,** stb.-től újdonságok.

Angolban: **Twain,** **Ouida,** **Braddon,** **Broughton,** **Wells,** **Collins** stb. legújabb művei.

Havi-kölcsöndij: 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A tanuló ifjúságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek újak és tiszták.

Vidéki bérlet is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek és tetszés szerinti mennyiségben kaphatják a legújabb és legérdekesebb műveket.

Az összes jegyzékek, valamint a magyar, német, francia és angol pótzegyzékek ingyen kaphatók.

Ugyan-e cég **Andrássy-téri** könyvkereskedésében nagyobb könyvtárvételek folytán óriás választékban kaphatók regények, klasszikusok, 600 sz. Olcsó könyvtár stb. meglepőntányos áron, mire különösen a **Casinók és Olvasó-Körök** figyelmét van szerencsém felhívni. Többek közt 400 kötet csaknem új Egyetemes regény-tár 50 fillérével kapható.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, március 22.

Magyar aranyárjádék 4%	119.86
Magyar koronajárjádék 4%	97.56
Magyar arany 4 1/2 %	120.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.66
Magyar keleti vasut	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.35
Magyar italmegváltási kötvény	100.66
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyerelemnyorsorjegy kölcsön	205.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	106.—
Oszták papírjádék	101.40
Oszták járadék ezüst	101.25
Oszták járadék arany	121.—
Koronajárjádék	99.90
1860-iki államsorsjegyek	134.—
Oszták-magyar bankrészevény	1625.—
Magyar hitelbankrészevény	706.50
Oszták hitelbankrészevény	692.—
Oszták-magyar államvasut	673.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.11
Német birodalmi márká	117.30
London	240.15
Paris	95.47

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: **Catulle Mendés.**

[4]

(Folytatás.)

Először is felkacagott; ez volt nála a szokás másokat üdvözölni; minthogy pedig férje nagykövet volt, a kacaj elég zavart okozott a férje által képviselt kormányának. Szerencsére, azt hitték róla, hogy hóbortos, noha némelyek kétségbe is vonták ezt a hiedelmet. Mindenki őt tartotta azonban a híres monda szerzőjének: „Az élet egy nap az utolsó farsangból.” Némelyek álcát öltenek e napon, de én csak nevetek.

Szenvedélye volt kompromittálni magát, de a mellett meg volt az az ügyessége, hogy mindig csak félig legyen kompromittálva. Nem volt csinos; arca nagyon is kicsiny, termete pedig nagyon is sovány és csontos volt, öltözékeinek merészségével, kalapjainak szeszélyes alakjaival a leányokban is bámulatot keltett, míg a többi urhölgységek mélyen kivágott ruháin botrányoztak meg, melyek alig fedték el barna színű keblét; társalgása egész szabad volt és soha sem rettent vissza a kellő szótól vagy mozdulattól; a férfiaknak a szeme közé nevetett és a legbolondabb, legexcentrikusabb dolgokban találta örömet; pajtáskodott a kávéházi hangversenyek diváival, a mellett lelkesülten pártfogolta **Hans Hammert**, a nagy német zeneművészt; hogy kedvesei voltak, az bizonyos s ezt nem tagadta, de nem is vallotta be nyíltan soha senkinek, még nekik maguknak sem; mindent megengedett magának, de olyan modorral, mely semmit sem látszott megengedni; bátorsága megakadályozta a merészéget.

Ezer kalandot regéltek róla, de egyet se tudtak bebizonyítani. Inkább legendák keringtek tehát életéről, mint történetek. Rebesgették, hogy látták operabálon dominóban vagy déhardeuznek öltözve álca nélkül, de olyan kifejezéssel, mely azt látszott mondani: „Megtillotom, hogy felismerjenek.” hogy nem annyira féltékenységből, mint fogadásból, magába bolondított egy fiatal színésznőt, férfi szerepet játszva előtte s a kiről tudta, hogy férjének kedvese; sőt még rosszakat is: hogy ő maga szenvedélyesen szeretett egy híres clown-t, valami **Aladint** vagy **Papiolt**, a kit aztán később lefejezték. De mindezek a kalandok olyan tulzattak voltak, hogy talán maguk a rágalmazók sem hitték el, ha az ártatlansághoz fér kétey, az mindig több alappal bír, mint az ilyen rágalom, mely egyéb iránt a grófnő hírnevét érintetlenül hagyta. Lehet különben, hogy félték is tőle, a királynőnél elfoglalt állása miatt, s ez okozta, hogy mindamellett tisztelték. Annak, a ki mindent tehet, sokat el szokás nézni,

SZIVARKA HÜVELYEK

és

SZIVARKA PAPIROK

„NIL”

(KROKODILLAL.)

A dohányzóknak igazi élvezetet csak a legjobbnak elismert valódi egyiptomi szivarka hüvely és szivarka papírok „NIL” (krokodillal) nyújt mely a dohányzás alatt sem fekete, sem zsíros nem lesz, és ki nem alszik.

☉ **Övök odjunkt értéktelen utánzatoktól.** ☉

☉ **Mindenütt kapható.** ☉

[Egyedüli készítőik:]

ELSTER FRÉRES LEMBERG.

Tény azonban az, hogy frivol teremtés volt, a ki könnyen végzetessé válhatott; félig meg volt vetve és azért mégis imádták, halkan el-suttogták róla a képzelhető legrosszabbat is, fennhangon dicsőítették; mint magát az erényt. Talán erényes is volt, de mindenesetre bámulatos jelenség.

A nélkül, hogy megszünt volna kacagni, kezdé:

— De milyen órában jön ön, Flédro herceg? Felkeltem már a nap? még mindig benne van a német szokásokban, hol a nők akkor veszik fel fűzőiket, mikor mi a mienket letesz-szük. Szerencséje, hogy itt aludtam a kastélyban, mert e nélkül nem fogadták volna el. Biztosítom, hogy kivülem még csak egy kis veresbegy van ébren az egész kastélyban, mely az előbb verdeste meg csőrével az ablakomat.

Ugy mondta el ezeket, mintha fáznék és összébb fogta keblén mantillejának dus csipkékét, e didergés mellett azonban valami kellemes meleg illat áradott szét körülötte, mely az alig elhagyott ágyra emlékeztetett.

Azután folytató:

— Megengedi, hogy helyet foglaljak e chaise longue on? Olyan hideg van ma reggel! — És most beszéljen, mi baj van, mit akar?

Kissé felháborítva e fecsegés által, elbájo-ltatva e fesztelen modor és olyan illat által, melyet a herceg szívesen lehel magába, még is elégedetlenséget érzett magában a kamarások k-marása, és mély bók után mondá:

— Ó felsége remélnem engedte, hogy . . .

— Hogy személyesen fogja elfogadni? Ah! hercegem, ne is gonnyoljon arra. Az egész világ megtudná — lehet-e valamit eltitkolni, midőn valaki királynő, — s ezer pletykát csinálnak róla. Mert ön bizonyára Frigyes királytól jött, és nehezen hagyott hátra maga után annyi mértföldet csak azért, hogy tegnap este ott legyen a pompéji házikóban és valamivel a többiek előtt álljon a királynő átvonulásakor. Természetesen valami küldetéssel van megbizva, ebben a küldetésben pedig semmi része nincs a politikának. Azt hiszi, hogy már nem emlékeznek a történetekre, midőn II. Frigyes itt járt látogatásban királyi unokatestvéreinek? Ah! a szegény király! Soha sem fogom elfeledni, hogy nézett akkor ki. Különben csinos ember, csak az kár, hogy olyan gondosan van fésülve, Hanem a szemei olyan nyájasak. Amilyen karc-su, majdnem azt lehetne hinni, hogy leány tábornoki egyenruhában.

Csakhogy nevetségessé tette magát. Söhajtozott szívzakadásig, és olyan tekinteteket lövelt, mintha a lelkét akarta volna oda adni; éppen mint valamely német vőlegény, ha Gretchen vagy Sarolta nem jelenik meg pontosan a kitűzött órára a sétatér hársai alatt. És milyen volt az elutazás napján! — Meg kell vallanom, hogy majd meghaltam a sok kacagástól.

Szemei egészen ki voltak veresedve a könyektől; meg sem mert mozdulni, csak félve pillantott néha fel kezei közül, melyek közé lehajtott a fejét. Látott már valaki ilyet? Beleszeretni egy királynőbe, mikor az ember maga is király! Az udvarnál nem lehet titkot őrizni. Legfeljebb a követségek útján lehetett volna levelezni. A legnagyobb titokban tartott rendezvénnyel féltámasztotta volna a világot. Emlékezhetik a zajra, melyet Cleopatra és Antonius kalandja okozott, pedig Cleopatra sokszorosan özvegy már. És az ön királyi urának ilyen képtelen kedve szotytyant! Oh! én nagyon elhiszem, hogy szintén szeretett s a királynő, a ki jobb mint én, meg is sajnálta kissé. De már ez is nagyon sok volt! El tudja ön azt képzelni, hogy most a királynő, elfogadván önt, újra kitegye magát a mende-mondának? Ugy-e bár ez lehetetlen? Ime, itt vagyok tehát helyette ön. E miatt nem is lehet oka a panasza-ra. Ön, herceg, némileg követségi szerepet játszik. En pedig határozottan az is vagyok. — Mondja meg tehát nyíltan, mit kíván a thüringiai király?

— Öszinte hódolatának tiszteletteljes nyilváníthatásáért bízta rám ő Felsőge, mondá Flédro-Schemyl herceg.

— Igen, igen és azután?

— S azután semmi egyebet, viszonzá még jobban elzárkózva.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

Probst Károly és Társai

ARADON.

Női divat, confectio és kelengye-árúház.

Ajánlja ujdonságait:

Jaquetek
Paletot
Gallérokban

Szolid elegáns kivitelben,

a legegyszerűbbtől legfinomabbig.

Szabott árak!

minden modellen kiírva látható.

Készpénz fizetés mellett 5% pénz-tári engedmény.

Vidékre brocheureket kívánat-ra szívesen küldetünk.

Kitűnő tisztelettel:

Probst Károly és Társai,

ARADON.

Alapított 1793-ik évben.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Aradi festék-árúház részére e szakmában teljesen jártas, magyarul és németül tudó segédet.

Vidéki városba, női divat árúház részére szakképzett könyvvezetőt és levelezőt.

Vidéki városba, a magyar és német nyelvben jártas, szakképzett idősebb vaskereskedő-segédet.

Vidéki fűszer- és vegyeskereskedés részére gyakorlott, a magyar és román nyelvben jártas segédet, ki hosszabb időt töltött egy helyen.

Vidéki rőfös-kereskedés részére a magyar és a román nyelvben jártas, fiatal, ügyes segédet.

Ajánlunk:

Fűszerkereskedő-segédet; a ki elsőrendű aradi, nagy-ban és klosinybeni fűszerkereskedésekben hosszabb ideig alkalmazva volt.

A női- és férfi-divatú szakban jártas, szakképzett intelligens segédet.

Irodai gyakornokul fiatal, szép írású női alkalmazottat.

Elsőrendű férfi-divat, rövidáru, norinbergi, játék- vagy műszer-üzletbe 22 éves a magyar és német nyelvben jártas segédet.

Rőfös- és vegyesáru üzletek részére több ügyes románul tudó segédet.

Raktárkezelőnek, 24 éves, a divat, rőfös, továbbá a fűszerüzletben jártas, magyarul, németül és szerbül tudó segédet.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyve-lőt és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.

Mély fájdalomtól lesújtott szívvel je-lentjük a nagyszámu rokonság nevében is, hogy a szeretett anya, illetve testvér, anyós, nagymama, dédanya, rokon

ÖZV. DANGL ANTALNÉ,

szül. WEILER BORBÁLA,

életének 82-ik évében, f. évi március hó 23-én, reggeli 5 órakor jobblétre szen-derült.

Kedves halottunk földi maradványai f. hó 23-án d. u. fél 5 órakor fognak a Kossuth-utca 62. számú házból a román. kath. szertartás szerint örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat f. hó 24-én d. e. fél 6 órakor a főt. Minorita-atyák templomában fog bemu-tattatni.

Béke poraira!

Arad, 1902. március 22.

Dangl Lujza férj. Csath Zsigmondné, leánya.
Weiler Odón.
Weiler Alajos testvérei.
Csath Zsigmond, veje.
Özv. Dangl Jánosné szül.
Waller Antónia, menyeg.
Vangyel Géza feleségével
Manaherz Annával,

Vangyel Irén férjével
Hoffer Józseffel,
Dr. Csath Sándor,
Csath Béla,
Csath Kálmán,
Csath Margit, unokái.
Hoffer Adria,
Richter Rozsika,
Richter Margit dédunokái.

A legjobb és legelőnyösebb
ü d i t ő - i t a l ,
mely mint csatlaki ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy sörvével keverve kiválóan íz-vegyüléket ad: a

MATTONI-FELE
GIESSHÜBLER
SÁVANYUKU

Éltje a szomjat, hűt és felfrissít egyaránt. A legjobb iszer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

Városi színház.

Vasárnap, 1902. évi március-hó 23-án:

Bérletszünet. Bérletszünet.

Délután 3 és fél órakor, fél árákkal:

A kis szökevény.

Operette 3 felvonásban. Írták: Hicks és Nichols. Fordították: Kacziány Géza és Makai Emil. Zenéjét szerző: Lionel Monckton és Iván Caryll.

SZEMÉLYEK:

Lord Coodle	Fenyéri Mór.	Leonello	Arkossy V.
Lady Coodle	Tolnainé	Pietro	Boda F.
Stanley	Rubos A.	Carmenita	Haidt Margit.
Dorottya	Kertész Kata.	Alice	Komlóssy I.
Winnifred	Felhő Rózi.	Tamarind	Polgár S.
Flipper	Szadai F.	Von der Höhe	Váradi M.
Barelay	Giréth K.	Cock	ügynöke Nemes S.
Paloni, konzul	Réti István.	Virágárus	Kley Marika.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Bérlet-160. sz. Páros.

Este 7 órakor, rendez árákkal:

A cigány.

Eredeti népszínmű-datokkal és táncszel, 3 felvonásban. Írta: Szilgietzi Ede. Zenéjét szerző: Bognár Ignác.

SZEMÉLYEK:

Várszeghy	László Gy.	Erzsi	Menszáros M.
Kurta	Mezei Péter.	Panni	Felhő Rózi.
Gyuri, őcsce	Arkossy V.	Sári	Komlóssy I.
Márton gazda	Polgár S.	Zsuzsi	Haidt Margit.
Rebeka, neje	Tolnainé.	Trezi	Vidor Laura.
Eva, leánya	Mányai A.	Tubákné	Kalocsa R.
Zsiga, cigány	Fenyéri Mór.	Náni	Garai Ilonka.
Peti, fia	Palágyi L.	Egy suhancz	Rubos A.
Rozsi, leánya	Angyal Ilka.	Násznap	Réti István.
Ferke, hajdu	Nemes S.	Oreg paraszt	Bánathi Ede.
Kisbíró	Bács Károly.	1. vőfély	Giréth K.
Kondorné	Bácsné.	2. vőfély	Boda F.

Kezdete este 7 órakor.

438—1902.

Árlejtési hirdetmény.

Uj-Szt.-Anna község alólírott előjárósága részéről közhírré tétetik, miszerint Uj-Szt.-Anna községben építendő kisedővő-dának 23522 kor. 33 fillér kikiáltási ár mellett leendő felépítésére a nyilvános szóbeli árlejtés **f. évi április hó 1-én** fog a község házában megtartatni, a mire vállalkozók azon észrevétel mellett hivatnak meg, miszerint a tervezetek, úgy költségvetés, nemkülönbén az árverési feltételek alólírott előjáróságnál be tekinthetők.

Uj-Szt.-Anna, 1902. márczius hó 14-én.

Ozter János,
bíró.

Zórád Ferencz,
jegyző.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy helyben

Andrássy-tér „Nádor“ szálloda épületben

egy a mai kor igényeinek megfelelő

uri szabó-üzletet

nyitottunk.

Üzletünket a legjobb minőségű belföldi, valamint **valódi angol szövetekkel** szereltük fel s ekként a legmesszebb menő igényeknek is, **úgy a szövetek minősége, mint a szabás kifogástalansága és eleganciája** tekintetében megfelelhettünk.

Magunkat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlván, vagyunk

teljes tisztelettel

Goldner és Wormser,

uri-szabók.

Feltűnést keltő nyilatkozat!

Kedves Hajós ur!

Ma, midőn oly sok ismeretes tyukszemirtő szer daczára, legtöbbször kiírhatalannak tartják a tyukszemert, már nem is igen ajánlanak nyugodt lélekkel tyukszemirtő szert, hacsak nem ismerik az „**ANAGALLINT**“, a mit egy szerencsés pillanatban ön talált fel, kedves Hajós ur.

E bámulatos szernek köszönhetem, hogy sok másfajta drága szerem sikertelen használata után, a 8—10 éves tyukszemektől teljesen megszabadultam.

A tyukszemirtő szerek helyett most már örömmel ragadom meg a tollat, hogy gratuláljak figyelmet érdemlő találmányához és köszönetemet fejezzem ki önnek, hogy megszabadított a gyötrő tyukszemektől.

Arad, 1901. év november hó 7-én.

Tisztelője

Ritt Gyula.

Tyukszem, szemölcs és bármilyen bőrkeményedést bámulatos rövid idő alatt elpusztít a

Hajós-féle **ANAGALLIN.** Ára 35 kr.

Fagybalzsam,

kipróbált kitűnő szer fagyás, valamint a fagyás által okozott kellemetlen bőrvizkedés ellen. Két, három nap alatt legbiztosabban gyógyít s minden fagyási büttyköt sikeresen eltávolít. Egy üveg teljesen elegendő. Ára 35 krajczár.

Kaphatók egyedül a feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen

a villamfényfürdőket. 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógyimódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,

Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. Telefon 270.

1952—1901. számhoz.

Ottlaka község előjáróságától

Árverési hirdetmény.

Ottlaka község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező az ottlakai 383. szu. tjkvben felvett ingatlan, a rajta levő nagykorosma épület és hozzátartozó istálló, valamint kocsiszínből álló melléképületekkel együtt, két részre osztva **f. 1902. évi április hó 1-én délelőtt 10 órakor** a község székházánál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek örökáron el fog adatni.

A közelebbi feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Ottlakán, 1902. évi márczius hó 1-én.

475

Az előjáróság.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

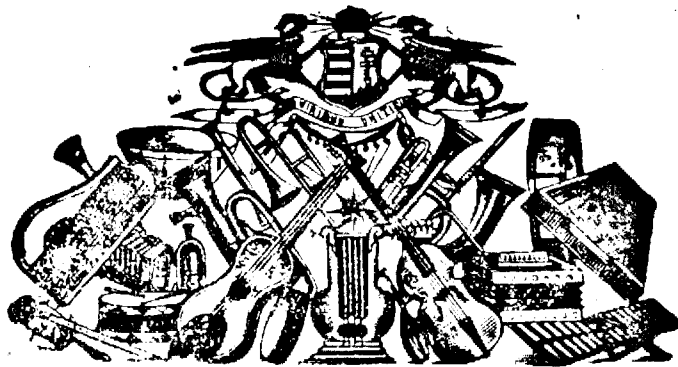
Étredői szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejlöképességének fokozására, csontörésknél. — 1 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1 doboz 70 fillér. Csak a lenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerertárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: **Kwizda Ferencz János**, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

388

STÖHR MÁTYÁS

hangszerüzlete

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Hangszerek, hegedűk, bőgők, harmonikák, cziterák, gitárok, floták, dobok, klarinétok, szóval mindennemű hangszerek és az ahhoz szükséges kellékek nagy választékban vannak készletben.

Tört és régi hegedűket és bőgőket veszek vagy ujakra becserélek.

1679

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Éljen!

Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.
Fő- és szétküldési raktár:

"NÁDOR" GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI. Váci-körút 17.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Egger mellpasztilla uszkhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajos Árpád, Khudy József, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyas özv., Rozvány György, Tábor Gyula, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban és Vojtek és Weisz droguériákban.
Győrökön: Masznik Dániel gyógyszerárakban.
Magy.-Pécskán: Miko József gyógyszerárakban.
Ó-Pécskán: Rokazin János gyógyszerárakban.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban.
Szilkezőn: Furedy Ede gyógyszerárakban.

Árverési hirdetemény.

A nagyméltóságú esanádi püspökség javadalmához tartozó és Makó város főterén fekvő nagy forgalommal bíró „Korona” szálló a nagyméltóságú vallás és közoktatási minisztérium engedélyezése folytán a mai jövedelem alapján megállapított 150.000 korona becsértékben a makói uradalom tisztartósága által saját helyiségében becsáron felül a legtöbbet ígérőnek árverés útján el fog adatni.

Az árverés határnapja 1902. május hó 1-ső napjának délelőtti 11 órára tüzetik ki.

Árverelni kívánók a becsértéknek 10% megfelelő értéket készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban, bánatpénzül tartoznak letenni.

Felvilágosítást és a feltételeket a tisztartóság megadja, kívánatra megküldi.

Makó, 1902. márczius hó 18-án.

562

Az uradalmi tisztartóság.

Felülmul minden eddig létezőt

Sultán Rum,

(alcoch. sacch. t. hg.)

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos ízt kölcsönöz.

Ara 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitűnő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ara: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitűnő hatású szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csúszos bajok ellen a

Kellemes ízű, friss

Csukamájolaj.

Ara egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség tudomására hozni, hogy képviselőtünket

NEUBAUER MANÓ urra

ruháztuk át.

Tisztelettel

Magyar aszfalt részvénytársaság.

Kapcsolatban fenti hirdetésre, van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy **nedves lakások, pinczehelyiségek** stb. gyökeres **szárazzá tételét** jótállás és legolcsóbb árak mellett elvállalom, ugyszintén **járdák, kocsiutak, kapubejáratok burkolását természetes aszfalttal**, valamint **magtárak aszfaltozását** oly módon, hogy azok teljesen **féregmentesek**. Elvállalom továbbá minden a **cement, beton** és a **kövezési** szakmába vág munkálatok kivételét.

Tisztelettel

Neubauer Manó

vállalkozó és a magyar aszfalt részv. társ. képviselője

Arad, Fábrián-utca 6/a. szám. — Telefon szám 4H.

Elvem: Nagy forgalmat olcsó és szolid árak mellett elérni.

Vászon és fehérneműek:

Rumburgi vászon (54 rőfös) 1 vég	48.00—95.00	korona.
Creas és irrhoni vászon 1 vég	9.50—22.00	„
3/4 alsó lepedő vászon méterenként	1.30—2.20	„
10/4 paplan lepedő vászon méterenként	1.60—2.80	„
Törülközők méterenként	—55—90	„
„ duccatja	7.00—12.00	„
Asztali készletek 6 személyre	8.50—22.00	„
Női chifon, vászon és batiszt ingek	1.35—12.00	„
Női chifon Corsetta (háló köntös)	2.00—12.00	„
Női alsó szoknya és nadrág	2.00—9.00	„
Ágyhuzat chifon vagy vászomból	16.00—85.00	„
Alsó lepedő darabja	2.30—3.60	„
Fegyházban kötött jó harisnya fekete és színes 3 pár	2.00	„
Zsebkendő ajour széllel	4.00	„

Az összes cikkek közül minták vagy egyes darabok legnagyobb készséggel vidékre is küldetnek.

Menyasszonyi kelengyék rendelésre
200—2000 koronáig.

Legnagyobb és izléses raktár selyem, gyapju-szövet creton, ruhazephyr és barhetekben, melyekből mintákat gyorsan küldök.

Szőnyegek, függönyök és ágykészletek raktára, paplanok, matraczok mérték után készítettnek.

Harisnyáim elismert legjobb fegyházi munka és ezekről árjegyzékkel készséggel szolgállok.

Menyasszonyi koszorúk és fátyolok legújabb divat szerint vannak raktáron.

10 koronát meghaladó rendelés postán portomentesen küldetnek.

Hoffmann Sándor

a „fecskéhez”

Aradon, Színház-épület.

Megyei és városi telefon szám 10.

Valódi „Schroll“-féle chifon gyártáron, végben vagy méterenként.

Legszébb ezerna csipkék és himzések nagy választékban.

Vászon és batiszt zsebkendők nagy választékban.

Ruhakellék. — Szallag. — Csipke. — Csattok.

626—1902. évi. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A pécskai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csizmás Mita és Rottár Sándor végrehajtóknak, Imbronye Max. né. zül. Rottár Joánna ópécskai lakos végrehajtást szenvedő elleni 1200 korona tőkekövet. és járuléka iránti végrehajtási ügyében, az aradi kir. törvény-zék, a pécskai kir. járásbíró területén lévő, Ó-Pécska községben fekvő, az ó-pécska 3451. sz. tjkvben A. 1. 2. sorsz. a. ingatlanra az árverést 985 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi május hó 10-ik napján délelőtti 9 órakor ezen telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 98 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3338. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bálnatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1902. évi február hó 14-ik napján.

Dr. Jakó,
kir. albiró.

575

Uri-, fiu- és gyermekruha raktár:

Kassovitz Fülöp

Arad, Andrassy-tér 9. sz.

Igen tisztelt vevőimnek és a nagyérdemű közönségnek van szerencsém szives tudomására hozni, hogy **Lux Mór** urat üzletem további vezetésétől felmentettem és annak további vezetésével

REICH SAMU urat

biztam meg, ki üzletemet modern alapokon, a mai kor igényeinek megfelelőleg fogja azt vezetni. Ezen ügyes, szakképzett kereskedő iparkodni fog az igen tisztelt vevők legmesszebb menő kívánságainak is lehetőleg eleget tenni.

Különösen felhívjuk szives figyelmüket

belföldi, továbbá valódi francia és angol szöveteinkre,

melyekből óriási raktárt tartunk. Nemkülönböztetve ajánlok mérték utáni megrendelésre **CIVIL ruhákat, valamint KATONAI és HIVATALNOKI egyenruhákat, a legjutányosabb áron.**

Kiváló tisztelettel

Kassovitz Fülöp,

Arad, Andrassy-tér 9.

Hivatkozva fenti hirdetésre, bátorodom a t. c. közönséget tömeges látogatásra felkérni és reményem, hogy méltányos áraink és előzékeny eljárásunk által a teljes bizalmat kiérdemelni fogom.

581

Tisztelettel

REICH SAMU.

* * * Plisszirozás és Gouvelirozás bármily szélességben elvállaltatik. * * *

Tavaszi és nyári Ujdonságok!

Megérkeztek.

Remek szép ruha szövetek a legdivatosabb színekben.
Nagy választék fekete sima és mintázott szövetekben.
Különlegességek fehér áttört és himzett batistokban.
Remekszép valódi francia Pompadour batisztokban.
Napernyők rendkívül izléses kivitelben.
Blous selymek óriási nagy választékban.

447

Ifj. Kopetkó Károly

Templom-utca, ARAD, Minorita-palota.

Városi és megyei telefon szám 477.

Városi és megyei telefon szám 477.

* Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek. * Szolid elv. Pontos kiszolgálás. *

Ruha-diszkekben meglepő választék.

Kittinó fegyházi kötött harisnyák.

Szöllőkaró!

7 láb hosszú, tökéletes száraz tiszta tölgyfa, fatelepemen

Kossuth-utca sarkán

ötmető előtt

megtekinthető s nálam bármely vasuti állomásra rendelhető.

69. TELEFON 69.

Aufricht Miksa.

Lakás Ötvös-utca 15. sz.

Eladó

egy történelmi

olaj-festmény,

amelyen Mátyás királytól Kázmér lengyel király, Boroszlóban 1474. évben békét kér.

Megtekinthető Salacz-utca 1. szám, Lócs-féle ház egyik kirakatában.

Értekezni lehet a kiadóhivatalban. 558

BLOCH H.

papirkereskedése,
könyvnyomdája és fényképészeti cikkek raktára
ARADON.

Minden bel- és külföldi állványos és kézi gép és lencse, valamint mindenféle fényképészeti eszközök, szárazlemez, fényérzékeny papírok és levelező lapok

eredeti gyári árak mellett.

Terjedelmes

képes árjegyzékemet

kivánatra küldöm.

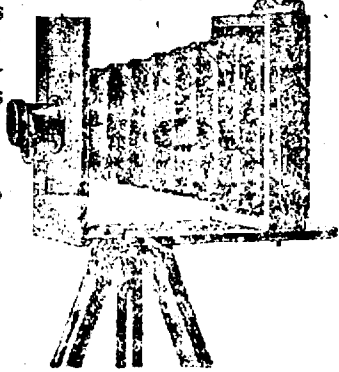
Nagy raktárt tartok: Dr. Kurz, Kodak, Germania, Schlessner, valamint a legjobb hírnevű „Nonpareille” cikkekkel.

Bármelyik gépet vagy lencsét, legyen az bel- vagy külföldi, ha nálam raktáron nincs, azonnal hozatom. Ez a megrendelőnek megbecsülhetetlen előnye, mert a tárgyakat átvétel előtt megtekintheti és költségmentesen kapja.

Levélbeli megrendelések szakszerűen és gondosan teljesítenek.

BLOCH H.

Képes levelezőlapok legnagyobb választéka; minden újdonság raktáron.

Rozsnyay-féle chinin czukorka, chinin csokoládé

patykoszoruzott készítmény.

gyermeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felfrísztésére és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden mászert felülmuló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Maraschino	Vanília
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárában
Aradon, Szabadság-tér.

1067—1902. tksz.

Póthirdetmény.

A pécskai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Domány József aradi lakos végrehajthatónak Tyeretyán István sz. mlaki lakos végrehajtható szenvedett elleni 129 kor. 16 fill. s jár. iránti végrehajtási ügyében 577/902. tkvsz. a kibocsátott árverési hirdetményben az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. járásbírósa területén lévő, Szemlakon fekvő, a Szemlaki 1557 sz. tjkvben A. I. 1 sor 499—500/b. ház 305—

240 hrsz. a udvar és kert ingatlanak Tyeretyán Istvánt illető hányadára felére 2074 korona kikiáltási árban Szemlak községhezánál 1902. évi április hó 5 ik napjának délelőtti 10 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. t. cz. 167. § a alapján Istváni Béla végrehajtható érdekében is 190 korona tőke követelese s járuléki kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Pécskán, 1902. évi február hó 28 ik napján.

A pécskai kir. bírósága mint telekkönyvi hatóság. 576

Dr. Jákó,
kir. albiró.

MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrkátrát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Masszázshoz használva eltünteti redőket, himlőhélyeket stb.

Csak az azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégeiy ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit poudet 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Butoyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Csérmon: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevárosban: Schlögl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kuricsen: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Ádám, Nagy-Zerinden: Vály Geza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityarosan: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Suborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Taurzon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza arak gyógyszerárakban.

Üzlet felosztás és végeladás!

Rövidáru-, férfi-divat-, női pipere-, diszmúaru-, kalap-, czipő-üzlet felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett

végeladást

rendezek s a raktáron lévő áruk

minden elfogadható árban

eladatnak.

Tisztelettel

Ruzsonyi Endre

Arad, Andrássy-tér 24., Xungária kávéház mellett.

Az üzleti berendezés eladó.

Dr. Velcsov Géza,

ügyvéd,

419

irodáját

ARADON,

Sárossy-utca 7. sz. a. megnyitotta.

Arad, 1902. márc. hó.

T. cz.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy boldogult férjem által 20 év előtt alapított

női divat, pipere és rövidárú üzletet

az eddigi

KELL MANÓ

törvényszéki bejegyzett cég alatt és szolid üzleti elvek alapján tovább folytatom.

Amidőn még boldogult férjem iránt tanúsított megtisztelő bizalomért köszönetemnek adok kifejezést, egyúttal kérem azt ezután is részemre változatlan jóindulattal fenntartani.

Teljes tisztelettel:

Özv. Kell Manóné.

Özv. kis-mussai Orosz Géza szül. Nettlau Ilona a maga, úgy Gizella, Ilona és Gabriella gyermekei, valamint az alulírottak és kiterjedt rokonsága nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel jelenti a forrón szeretett jó férj, gondos atya, gyermek, testvér, sógor és rokon

kis-mussai Orosz Géza

m. kir. dohányjövédéki tiszt urnak,

1902. március hó 21-én, d. u. 2 óraker életének 35-ik és boldog házassága 14-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után történt elhunytát.

A boldogultnak hült tetemei folyó évi március hó 23-án, d. u. 4 óraker fognak Edelspacher-utca 13/a. számú gyászházba a felsőtemetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent-miseáldozat az elhunytnak lelki üdvéért pedig április hó 8-án, d. e. 8 óraker fog a főt. Minorita-tyák templomában az egek urának bemutatni.

Áldás és béke lengjen porai felett!

Arad, 1902. március 21-én.

Özv. kis-mussal Orosz Mihályné szül. Palencsár Emma, édes anyja. Nettlau István és neje szül. Pápay Ilona, apósa és anyósa. kis-mussal Orosz Gizella, kis-mussal Orosz Amália, férj. Orosz Gyuláné.

kis-mussal Orosz Vik-tória testvérei. Orosz Gyula, Sohonyay Antal és neje szül. Nettlau Erzsébet, Nettlau Barna István, Nettlau József. sógorai.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tökölytér 7. szám alatt

ruhaszabászati és varrási műtermemben a legfinomabb, mint egyszerű házi ruhákat is jutányos, a legfiróbb igényeknek megfelelőleg készítek.

Egyben tudatom, hogy csakis uri leányok részére külön varróteremben

varrási és szabászati iskolát

nyitottam, ahol 3 havi időtartam alatt a kellő jártasság elsajátításaért kezeskedem.

Tanulás-díj 3 havi időtartamra 60 korona.

Tisztelettel:

Vuk Lukréczia,

női szabóné.

Óvás!

Figyelmeztetem a közönséget és a kereskedőket, hogy bevásárlásaimat személyesen szoktam eszközölni, s ha az én nevemben más vásárol, nem fizetem ki. Csak személyes vásárlásaimért vállalok kötelezettséget.

Rieger Gyula,

Pöstenberg Ernő-utca 17.

Kiadó

Szabadság-tér 5—6.

II. emeleti elegáns

utczai lakás

fürdőszobával és gázvezetékekkel.

Czim: Dr. Kronstein Vilmos
Andrássy-tér 21. I. emelet.

1112—1902. tksz.

Póthirdetmény.

A pécskai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhiré teszi, miszerint a Pilán Mihály sajtényi lakos végrehajthatónak Tyeretyán István és neje szemlaki lakos végrehajtást szenvedettek elleni 200 kor. és járuléka iránti végrehajtási ügyében 5643/901. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. járásbíró területén lévő Szemlak községben fekvő, a Szemlaki 1557. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. a. ingatlanok Tyeretyánné Pláyer Lujzát illető fellére 1074 korona kikiáltási árban Szemlak községhezánál 1902. évi április hó 5-ik napjának délelőtti 10 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. tcz. 167. §-a alapján Tyeretyán György végrehajtató érdekében és 2260 korona tőkekövetelés és járuléka kielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Pécskán a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál 1902. évi március hó 2-án.

577

Dr. Jakó,
kir. albiró.

699—1902. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A pécskai kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhiré teszi, hogy Arad-Csanádi gazdasági takarékpénztár végrehajthatónak, Kricska István és neje, úgy Cs. Kiss Mihály végrehajtást szenvedők elleni 275 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. járásbíró területén lévő, M.-Pécska községben fekvő, a m.-pécskai 1365. számú telekkönyvben A. I. 2. sorsz. a. ingatlanra 800 kor.-ban; a m.-pécskai 2521. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. a. egész ingatlanra a végrehajtó törv. 156. §-ának d. pontja alapján 745 koronában, a m.-pécskai 39997. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. a. ingatlanra 956 koronában, az ugyan ezen tjkvben A. II. 1. sorsz. a. ingatlanra 956 koronában, és a m.-pécskai 3663. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. a. ingatlanra 438 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elren-

delte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi május hó 31-ik napján délelőtti 9 óraker ezen telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 80 koronát, 75 kor. 50 fillért, 95 kor. 60 fillért, 95 kor. 60 fillért és illetve 43 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1902. évi március hó 2. napján.

Dr. Jakó,
kir. albiró.

573

Fizesen elő a

Kis Éleczlapra,

mely Magyarország legszebb, legértelmesebb, legvidámabb, legolcsóbb és legelterjedtebb képes heti éleczlapja.

Tulajdonos: Biró Miksa. Kiadó és felelős szerkesztő: B. Virágh Géza.

Előfizetési ára: negyed évre 2 k. 40 f.
fél évre 4 k. 40 f.
egész évre 8 k.

Megjelenik hetenkint gyönyörű kiállításban, könyvalakban, pompás színes ke-retben 86 oldal terjedelemben.

Ujságtartó, lecsakítató fall naptár, szabadon választható, vagy mappa ingyen.

Ujnonnan belépő előfizetők 1 koronáért az első évnegyed számait díjmentesen megkapják.

Előfizetési pénzek küldendők a

„Kis Éleczlap“ kiadóhivatala címére

Budapest, V., Nagy korona-utca 34.

Egyes szám ára 20 fillér, kapható mindenütt.

Az április 1-én meginduló évnegyedben közöljük a pályadíjat nyert humo-reszket és verseket.

572

803—1902. tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A pécskai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhiré teszi, hogy Holzeisen József végrehajthatónak, Kiss Mihály cs. és neje Dávid Terézia m.-pécskai lakosok végrehajtást szenvedők elleni 100 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. járásbíró területén lévő, M.-Pécska községben fekvő, a m.-pécskai 2846. sz. tjkvben A. + 1. sorsz. a. ingatlanra 35 koronában; a m.-pécskai 3382. sz. tjkvben A. I. 2. sorsz. a. ingatlanra 956 koronában; és az ezen tjkvben A. II. 2. sorsz. a. felvett ingatlanra 956 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi május hó 31-ik napján délelőtti 10 óraker ezen telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 3 kor. 50 fillért, 95 kor. 60 fillért és 95 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1902. évi március hó 1-80 napján.

Dr. Jakó,
kir. albiró.

574

Szálloda bérbeadás!
Makón
a Nemzeti Szálloda
 több évre
 azonnal, vagy május hó 1-től
 bére adatik.

Bővebb felvilágosítást nyújt alólirott szállodás és a Makói ipar és kereskedelmi bank, mint háztulajdonos.

Dániel Ignác,
 szállodás.

565

2 kazal
SZÉNA,
 egyik 12, a másik 16 öles, egészben vagy fele részében
eladó
Kintzig Jánosnál
Konpon.

465

Férfiak
ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Probacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kibagások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfiőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kibagásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngyülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A probacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat erette bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultávan egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon meg ma. A csomag oly szepen be van csomagolva, hogy a tartalmat senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: Staat Medical Institute 49 Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőik. 1841

Életrevaló ujitás!

Visszatérve tegnapi lapunk közleményére, ma abban a helyzetben vagyunk, hogy hű másolatban és eredeti nagyságban bemutatjuk olvasóinknak a Porter Vilmos Nagy Áruházában **új év óta** rendszeresített fénykép-bont.

A csinos és praktikus kezelhető karton-lap egyik oldalán a következő szöveg olvasható:

!! Tessék megóvni!!
FÉNYKÉP-BON
 Minden bevásárlás alkalmával szíveskedjék a bevásárlás összegét jelen jegyzéken pénztárunknál ellenőrtetni.
Bevásárlási előjegyzés!

Kelet	Főmb	Összeg		Megerősítve
		Kor.	fill.	

Porter Vilmos Nagy Áruház
 Arad, Szabadság-tér.

Tessék fordítani!

A másik oldal az ingyen fényképek kedvezményét magyarázza, különösen kiemelve, hogy a 20 korona összegű bevásárlás, mely egy képre jogosít, **történhet most már r szletekben is**, s hogy egy fényképen két, esetleg több személy is nagyítható. Az eredetinek hű másolatát a következőkben adjuk:

Porter Vilmos Nagy Áruház
 Arad, Szabadság-tér.

FÉNYKÉP-BON

Pénztárunk minden vásárlást ha az még oly csekély összegű is, a tuloldali jegyzéken megerősít, s midőn az összes bevásárlások 20 koronát tesznek ki.

teljesen ingyen adok

bármely fénykép után, egy művészies kivitelű, 65 centiméter magasságú, hű

életnagyságú fényképet,

csupán a díszes papírkertért, melybe a kép foglalva lesz, térítendő meg önköltségem feljében 3 korona. Egy fényképen két, esetleg több személy is nagyítható. — Számítalan elismerő nyilatkozat tanuskodik arról, hogy a nagyítások kitünően sikerűlnek.

Az áruház a következő osztályokra van beosztva:

- I. Uri-divat osztály.
- II. Női-divat osztály.
- III. Háztartási és díszítő cikkek.
- IV. Alkalmi ajándékok.
- V. Aradi emléktárgyak.
- VI. Játékszerek.

189

HAUSZER G.

hangszerkészítő

Aradon, Deák Ferencz-utca 8. sz.

Készít mindennemű

fa-, érc-, fúvó- és ütő-

hangszert

a legfinomabb és legjobb kivitelben és tiszta hangzásban.

Heg-dűk 5 koronától feljebb, minden kellekek jutányos áron kaphatnak.

Javítások

legjobban és legjutányosabban eszközöltetnek. 542

Kitünő javító-műhely

vontó hangszerek részére.

Használt hangszerek újjal cseréltetnek be.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagyrabecsült rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Jemylom-utca 3. sz. alatti czipész-üzletemet

felosztattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tokóli-teri Kishalmi-főle görögút mellett folytatom.

Főtörök vésem oda irányul, hogy nagyrabecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítem, miért is az eddigi-pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradó kivaló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

Telefon 39. szám.

Ajánlunk igen t. vevőinknek első minőségű szagtalan

fűtő-köszenet

50 kilós zsákokban csomagolva, bérmentve házhoz szállítva

100 kiló 3 kor. 40 fill.

Allandóan raktáron tartunk

elsőrendű**kovács-köszenet**

és darabos

bükk-faszemet is

50 kilós és 25 kilós zsákokban. Megrendelések pontos hazaszállítása vegett felnap időt kérünk.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése Aradon.

Árverési hirdetés.

A csálai állami szőlőtelep gazdasága felesleges zabszalma készletének eladására árverést nyitok.

Az árverés f. hó 24-én d. e. 9 órakor magán a telepen (Arad mellett) tartatik meg.

Az árverés tárgyát 2000 mmásza zabszalma képezi s annak vételére 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadhatók és részlet ajánlatok is tehetőek.

A csálai és barackkai állami szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

524

TROPON-SÜTEMÉNYEK

a legízesebbek és a legtáplálóbbak.

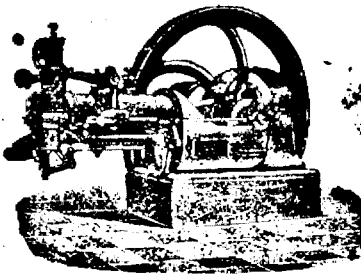
TROPON-CAKES (Biscuits) igen jóízű teasütemény, nagy fehérnye tartalmánál fogva nagyon tápláló.

TROPON-KETSZERSÜLT táplálóbb a közönséges kétszersülnél. Tej, kávé, bor mellé a legjobb sütemény egészségesek és betegek számára.

TROPON-KARLSBADI-KÉTSZERSÜLT zsírtalan és azért igen könnyen emészthető sütemény gyöngygyomorruak számára.

TROPON-DIABETIKUS-KÉTSZERSÜLT elenyésző csekély liszt-tartalma és nagy fehérnyetartalma miatt a cukorbetegnek legjobb tápláléka. 537-1

Minden gyógyszerárban kaphatók. Utalgazítást ad: **Dr. RÖDER ÉS TÁRSA** Dr. LÁSZLÓ FRIGYES, osztr. magy. Tropon és Budapest, VI., Gyár-táplisz-gyárai utca 7. Klosterneuburg-Bécs.

Motorvásárlók

vétel előtt arról szerezzenek meggyőződést, melyik gyártmány a legjobb!!

Drezdai motor-gyár részv.-t.

(Ezelőtt MILLE)

gyártja az elismert legjobb benzín és gásmotorokat és benzínlocomobilekat. Malmok, takarmány-kamrák, cséplés és minden más üzemhez kipróbáltan a legkülönbözőbb, legegyszerűbb szerkezetű, legtartósabb, legkönnyebb kezelési és legolcsóbb üzemű gépek. Legelőkelőbb referenciák több évi legkielégítőbb üzemekről rendelkezésre.

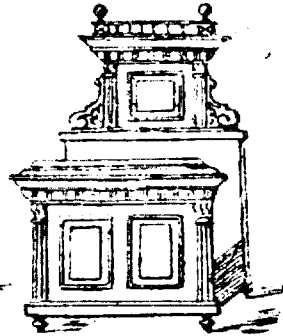
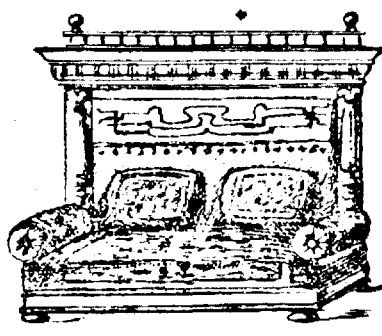
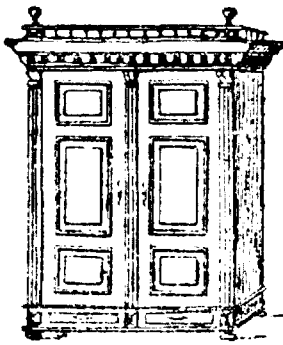
Vezérképviselőt és mintaraktár: **Gellért Ignác és Társánál**

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 41. szám (a nyugati pályaudvar közelében.)

Minden kiállításon és versenyvizsgálaton legelső díjakkal kitüntetve!

1971

Nagy butoraktár!

Állapított 1858.

Állapított 1858.

Bámulatos olcsó árak!

Kitűnő anyag. Izléses kivitel.

ROSMANITH ALBERT és FIA

Arad, Andrassy-tér 8-ik szám. (Az udvarban.)

Dusan felszerelt raktár mindennemű butorokban.

Szalon-, ebédlő- és hálószoba-berendezések

minden modern styben, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig folyton készletben, izléses, szolid kivitelű **kárpított butorok** nagy választékban.

A nagy készletnek megfelelő üzlethelyiségünk az udvarban lévén, azon kelles helyzetben vagyunk, hogy készítményeinket **bárkinél is olcsóbban** adhatjuk. Ennél fogva ajánljuk a n. é. vevőközönségnek raktárunk megkeresését saját érdekében el nem mulasztani

Kiváló tisztelettel

Rosmanith Albert és Fia.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kívánatra képes árjegyzék.

BERGER-féle GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában nagy sikerrel alkalmaztaták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-szűcs, komos előbű kőbeteg, ugyancsak orr-nyomás, ótra, fagyag, láb-izadás, le- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fa-kátrányok 40-45-öt és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Csak a szőlő-ékeztetés végett halmozottan Berger-féle kátrány-szappan megvásárolása a szőlő-ékeztetésre való figyelem-telen kerül. A fűző-bőrbetegségekkel utóbb alkalmaztaták kátrány-szappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gyöngy kátrány-szappan

az archív tisztáltsággal

ellátottsága, a gyermekeknek valamennyi bőrbetegséget ellen küzdő hatóanyag, a mozdító és fűző-szappan mindennemű bőrbetegségekkel szemben.

Berger-féle glicerol-kátrány-szappan

30% glicerol tartalommal és nagyon hatékony, amennyiben a bőrt rendszeresen egy 10 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendő Benzoe-szappan a bőr finomítására, Benzoe-szappan pattanások ellen, carbol-szappan a bőr érintésére himlőhelyekkel és mint fertőtlenítő szappan Berger-féle fenyő fűző-szappan és fenyő-pipere-szappan, Berger-féle gyermek-szappan a csöngő kor részére (25 kr.)

Berger-féle Petroszföl-szappan

rossz orr, kiütés, bőrbetegségek és arcvörösség ellen (70 kr.), szép szappan igen hatékony.

Berger-féle kőcsiszoló-szappan

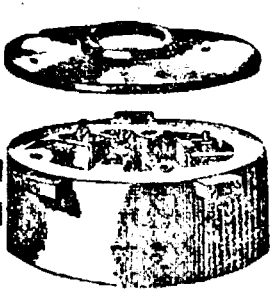
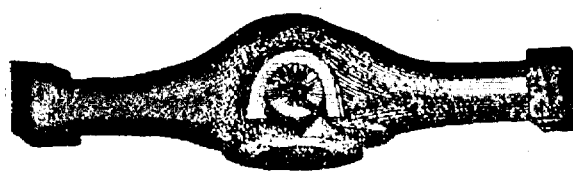
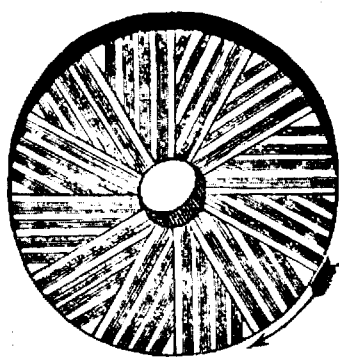
szappanok és arc tisztáltsággal ellen. Természetes szappanok tisztáltsággal és hajkivétel ellen.

Berger-féle fog-szappanok között

1. sz. reményes fogaknak, 2. sz. dőnyvőknek. Aru 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle szappanoknál illetőleg utalunk a receptokra. Ezek Berger-féle szappanoknál kell ke- minden esetben határozottan utalunk. Milyen Berger-féle hamisítások is fordulnak elő, keretik a legelőkelőbb vevő- és gyártó cég. **Hell & Comp. Szappan- és Gyógy-Értékesítő Rt.** Budapest, Teréz-körút 41. szám. 1902.

Kapható Magyarország minden gyógyszerárban, Aradon Rozsnyai Mátyás, gutori Póldes Kelemen gyógyszerárban, továbbá Wojtek és Weisz drogueriájában.

578

Nagy raktár elsőrendű portland-czement és vízhatlan mészből.

Az ujvidéki kova malomkövek egyedüli elárúsítása.

Malom-berendezések és azokhoz szükséges eszközök és anyagok:

Sárospataki és francia malomkövek, valódi svájci malomkövesítő szerszámok, francia köszürükövek, kül- és belföldi gépszijak, hengerszékek, lisztselyem szövetek, felvonó hevederek, serlegek, serleg-csavarok, fa-szija korongok, kötél korongok, legjobb minőségű kenőanyagok, zsák-taligák, ólom-zárak stb.

Szusz-gyárak részére: Különböző jó minőségű gép és henger olajok, süritő anyagok, asbest-lemezek, asbest zsinórok, Burgmann-féle tömitések, olajbelek, Hungaria-frictions zsinórok, kautsuk-árak, kender tömitések, fessmérők, ellenőrző csapok, vizállást mutató készletek, sárga és vörös rézcsövek, kovacsolt vascsövek és összekötő részei, gőzhenger kenő-szelenczék, Stauer-féle kenő-szelenczék, önműködő kenő-szelenczék sárga rézből.

Cséplőgépek és locomobil javításához szükségeltet dobsinok, dobsin-csavarok, locomobil forrcsövek, csőszűrő gépek, sodrony és sörte csőkefék, csavar metszők, csavar-kulcsok, réteg-fém, reszelők, szerszám aczél, cséplőgép rosta-lemezek, tápszivattyu kautsuk csövek, emelő-gépek stb.

Gazdaságok részére: gazdasági, raktármérlegek, gabona-zsákok, legjobb minőségű cséplőgép-, locomobil-, kázel-, szeker-, takaró ponyvák, gép olajok, gépszir, kocsi-olaj, petroléum, carbolineum fedéllemezek és szegek, kerti és tüzi fecskendők, kender tömlők, czukorrepá-művelő eszközök stb.

Szőlőszetek részére: borsajtók, bor-szivattyúk, prima minőségű kacsuk-tömlők, perme-tezők és alkatrészei, kétkő kénpor fuvo stb. — Legjobb minőségekben és a legjutányosabb árakon kaphatók

358

Magyar Ferencz

gép-, szerszám- és műszaki kellékek üzletében

Aradon, Zrinyi-utca 6. szám. — Megyei és városi telefon 30 szám.

Aláírási felhívás

az Aradi Polgári Takarékpénztár tisztelt részvényeseihez!

Az 1901. évi október 27-én tartott rendkívüli közgyűlésen nyert megbízás értelmében egy legközelebb tartandó rendkívüli közgyűlésen az Aradi Polgári Takarékpénztár reaktiválása iránt javaslatot fogunk tenni, mely javaslatban az intézet teljes szanalása céljából a jelenlegi részvénytőke 20%-al való lebélyegzését és ennek után, annak ismét 1.000.000 koronára való kiegészítésére 1250 darab 160 korona névértékű új részvény kibocsátását indítványozzuk.

Ezen újonnan kibocsátandó 1250 darab részvény átvételét a jelenlegi részvénybirtokosoknak a következő feltételek mellett ajánljuk fel:

Minden 500 frt (vagyis 1000 korona) névértékű régi egész részvény, vagy 5 darab 100 frt (vagyis 200 korona) névértékű régi ötöd részvény után **f. évi márczius 24-től április 10-ig** bezárólag az elővételi-jog gyakorolható egy új 160 korona névértékű részvényre.

Ez elővételi jog gyakorlása alkalmából a régi részvények az Aradi Polgári Takarékpénztár pénztáránál (Aradon, Minorita-palota I. em.) bemutatandók; a hol az a körülmény, hogy az elővételi-jog gyakorolva lett, a részvényeken a következő felirattal „Elővétel gyakorolva” — ki lesz tüntetve.

Azon részvényes, a ki elővételi jogát a fenti módon és idő alatt igénybe nem veszi, ezen jogát elveszti.

A fenti határidőn belül, (vagyis f. é. márczius 24-től április 10-ig) és az elővételi jog gyakorlásával egyidejűleg elfogadtatnak előjegyzések, — az elővételi jog nem gyakorlása folytán netán fennmaradó összes részvényekre is. Az elővételi jog nem gyakorlása folytán rendelkezésre fennmaradó részvények, — az általunk megállapítandó kulcs szerint fognak a részvényre előjegyzők között aránylagosan felosztani.

Ugy az elővételi jog alapján jegyzett, valamint az előjegyzett részvényekre, — a jegyzés, vagy előjegyzés alkalmával — darabonként 16 korona fizetendő be az Aradi Polgári Takarékpénztár pénztáránál. A fennmaradó és részvényenként 144 koronát kitevő vételár, valamint a 64 fillérnyi bélyegilleték miként leendő befizetését a legközelebb megtartandó rendkívüli közgyűlésen megválasztandó igazgatóság fogja elhatározni és közzhírré tenni. Mindazoknak, a kiknek az esetleges tulajjegyzések folytán — szükségessé válandó reductió után — részvény egyáltalán nem, vagy csak korlátozott számban jutott, ennek megfelelőleg, az előjegyzésnél befizetett részvényenkénti 16 korona, 1902. évi április hó 20-tól kezdve, — a befizetésről szóló elismervény ellenében — az intézet pénztáránál vissza fog fizettetni.

Az új részvények birtokosai, csak 1903. évi január hó 1-től részesednek az üzleti eredményben, a befizetett 160 korona után azonban a befizetés napjától 1902. év december hó 31-ig számítandó 5% kamat megtérítésben fognak részesülni.

Arad, 1902. évi márczius hó.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnak 1901. évi október hó 27-én megtartott közgyűlése által kiküldött reaktiváló bizottság:

Szathmáry Mihály s. k.

Nikolits Péter s. k.

Dr. Nemess Zsigmond s. k.

Magyari Ferencz s. k.

Sármezey Endre s. k.

Maresch Gyula s. k.

Dr. Mittler Izidor s. k.

Glück Károly s. k.

Dr. Rosenberg Miksa s. k.

Domonkos Lajos s. k.

Dr. Parecz Béla s. k.

ügyvéd, mint a bizottság mellé kiküldött jogtanácsos.

Ajánlati felhívás.

A makói ev. ref. egyház által az újvárosi templom előterének bekerítésére építendő vasrács kerítés építési munkálataira pályázatot hirdetek.

A kerítés hossza mintegy 155 folyó méter, az előírányzott összeg 2800 korona. Vállalkozni óhajtók fölhívatnak, hogy ajánlataikat legkésőbb **folyó évi április hó 21. napjáig** a vasrács, főkapu és mellékbejárók rajzaival, a kivitel tüzetes leírásával és a négyszög méterenkinti súly jelzésével alulirothoz nyujtsák be, kinél a részletes vállalati föltételek is megszereshetők.

Az ajánlathoz bánatpénzül a vállalati összeg 5%-a csatolandó.

Makó, 1902. évi március hó 18-án.

Cseresnyés János.

presbiter, küldöttségi elnök.

579

Nincs többé vértetű!

Egészen biztos gyógyulás és teljes termőképesség érhető el a beteg gyümölcsfáknál, ha azokat

Ludig Manó-féle

mosófolyadék és vértetű elleni kenőcscel

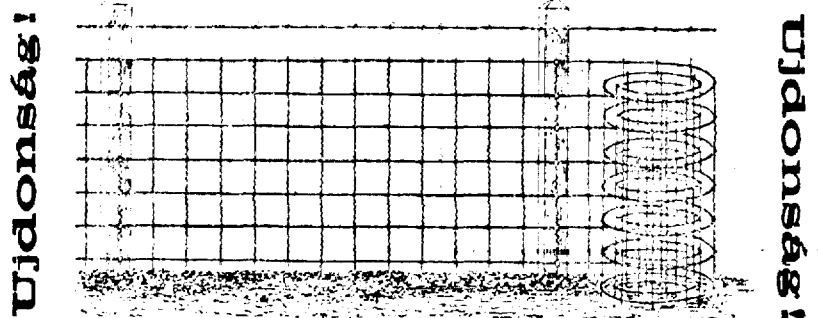
kezeljük.

Egy literes palack mosófolyadék 70 fill. (35 kr.), egy kisebb doboz vértetű elleni kenőcs ára 1 korona.

Kapható a feltalálónál **Ludig Manó** urnál (Séga, Arad), az aradmegyei gazdasági szövetkezetnél (Széchenyi-utcza, Neumanpalota), **Fejér Gyula** fűszerkereskedő (Templom-utcza) és **Laczina Venczel** uraknál Aradon.

564

Bámulatosan olcsó kerítések!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát

mint a legcélszerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot,

mely előnyeivel fogva fölülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen a mezőgazdaságra nézve **rendkívül fontos találmány** előnyei: **Olcsóság**: 1 méter magasságu tekercsekben a következő áron kapható:

Fekete vassodronyból:

1978

Sodronyvastagság:	1-2	1-4	1-6	1-8	2-00	milliméter.
Ára méterenkint:	35	40	45	50	55	fillér.

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):

Sodronyvastagság:	1-2	1-4	1-6	1-8	2-00	milliméter.
Ára méterenkint:	40	45	55	60	65	fillér.

Célszerűség: A fonat lyukbőrsége 5 cm. lévén, még apró baromfi áthatolását is megakadályozza, felső és alsó szélét pedig tüskések, tehát az átmozgást megnehezíti. A fonat csavart szálú — mint vékony sodronykötelek — a kerítés hosszirányában futnak, mi által nagy az ellenálló képessége; a keresztirányú pedig hullámosak, a szálak összecusúsása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézrel meghuzva, egyszerűen a faducokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Feszítő sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. A tüskés sodrony méterenkint ára 6 fillér.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre.

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és közli sodronyfonatokat mindenféle célokra: csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkély-rácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vashál. Föld- és kavicsrostákat, magtár, ablakrostélyokat, ökrök szájköszöregét, szikrafogókat, gabonaszétválogató hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköpenyét való ellátását. Sodronyszöveteket, fonatokat és vaskeretes szétválogatókat.

Árjegység ingyen és bérmentve. Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Új hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimet úgy a n. b. közönséget értesíteni, hogy Aradon, a halteren az „**Arany potyka**” helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi árfolyam szerint mindenkor nálam kaphatók. Postai megrendelések a legpontosabban utánvét mellett eszközöltenek.

Becses pártfogásáért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,

302

haláruda tulajdonos.

Kellemes meglepetésben részesítem a nagyérdemű hölgyközönséget kedden!

Megérkeztek a

bécsi modell kalapok

nagy választékban.

Ezennel tudomásukra adatom, hogy kedden d. u. 5-től 8 óráig kiállítom modell kalapjaimat, melyek teljesen megfogják felelni a látogató közönség izlésének.

Becses pártfogásukért esedezem.

Jasper Alahna

divatárusnő.

580

Fábián-utca 1. Scherhag-féle házban.

200 korona jutalmat

fizetek annak, aki

szülőjtványaim tolvaját

előállítja.

Kászonyi János

Kúvin.

557

TELEFON 438.

Legnagyobb választék

**arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.**

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüstitárgyak készpénz fizetés mellett a legmagasabb árrban megvételnek, vagy becsereztetnek.

Birtok és házeladás.

Több rendbeli házak 5000-tól 6000, 10000 frtig érő kisebb nagyobb épületek a legjutányosabb árrban haphatók csekély tőke befektetés mellett, mivel legtöbbnyire ezen házak jövedelméből lehet azt törleszteni.

Vannak nagyobb bérházak, melyeknél igazolható, hogy minden kiadást levonva, azok tisztán 6—7%-ot jövedelmeznek, mivel nagyobb részt törlesztési pénzekkel vannak megterhelve, e miatt egy ilyen bérház is csekély tőkével megszerezhető, mely jövedelemből a ház magamat törleszti.

Részemről ezen ajánlatom a tőkepénzes egyének előtt szerfölött feltűnő lesz, mivel tudomásommal a pénzértők kamatjait igen leszállították 3½—4%-ig, részben óhajtom ennél fogva, hogy a ki vételi szándékban van, nem fogja elmulasztani a jelenlegi alkalmat és bizodalommal fog hozzám fordulni.

Birtokeladás és bérbeadás.

Egy 600—800 holdas birtok lakházzal és gazdasági épületekkel (I. rendű csanádi föld) több évre bérbeadó, ha szükségeltetik fundus instruktus is, átadható a legjutányosabb árrban. A birtok azonnal is átvehető.

Arad közelében egy 320 holdas birtok gazdasági épületekkel és lakházzal ellátva örök áron eladó jó feltételek mellett.

Egy 270 magyar holdas birtok épül tekkal együtt Csanádmegyében örök áron eladó, a legjutányosabb árrban is jó feltételek mellett.

Egy 330 holdas birtok I-dű földekkel hozzátartozó gazdasági épületekkel és lakházzal Arad közelében kedvező fizetési feltételek mellett örök áron eladó.

Aradmegyében egy 272 holdas birtok közel Aradhoz vasuti állomástól ½-óránnyira kedvező fizetési feltételek mellett a hozzátartozó gazdasági épületekkel örök áron eladó, ugyszinte ennek közelében még 80 hold szántóföld is örök áron megvehető.

Egy kisebb birtok igen közel Aradhoz gazdasági épületekkel és lakházzal 60 katasztr. hold földdel örök áron jutányos árrban eladó.

Egy birtok közvetlen a vasuti állomás mellett gazdasági épületekkel és uri lakházzal 550 hold I-ső minőségű szántófölddel örök áron 100,000 frtért eladó a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Egy kisebb birtok 85 kat. hold igen jutányos áron kapható Arad közelében 600 kat. hold, méltányos áron kedvező feltételek mellett megvásárolható.

Ugyszinte több kisebb és nagyobb birtokok nálam haphatók eladásra.

A midőn a nagyérdemű közönség b. jóindulatába magamat ajánlom, kérem egyszersmind a szülő gazdaközönséget engem b. bizalmukkal megtisztelni, és esetleg ha eladó szülőik vannak, hozzám fordulni kegyeskedjenek, keresek megvételre kisebb és nagyobb szülőket akár parlag, akár beültetve.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgállok, és maradtam mindig szolgálatra kész

kiváló tisztelettel,

Rosenberg Károly.

584

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Apró hirdetések.

Minden hirdetés beiktatása leg-
alább egy koronára kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ir-

tesítések a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdéseket a válasza való köl-
lyeg mellékiendő. Telefon értesítéssel
nem ad a kiadóhivatal.

Egy nagy boros pincze

nagy hordókkal ellátva, bérbe ve-
hető Perényi-utca 2. számú, Ká-
szonyi-féle házban. 439

Jövedelmező mellékkeresetre

tehetnek szert jobb körülményből való
urak vagy hölgyek városban s vidé-
ken. Ajánlatok C. C. 150. Triest
I. posterestante. 567.

Bérlőtulajdonosoknak

322
földbirtokosoknak
törlesztéses kölcsönt 42 $\frac{1}{2}$ és
50 évre jutányosan és előnyös
feltétel mellett közvetít és ér-
tesítést ad

Sárkány,

Budapest, Váci-körút 21.

Eladó
még 8000 db.
mustosfehér, kiváló szép és
egészséges

I-ső oszt. sima

zöldojtvány

Adelmann Károly

szőlőbirtokosnál 570

Uj-Szt.-Annán.

Telefon 434.

Vasgerenda, szekertengely, ráfvas,
aczelcsákányok, metsző-otló, kertész
fűrész, ottokések és egyéb áruczik-
kek jó minőségben és olcsó árban
kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésben 1561
Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

500 forintot

303
fizetnek annak, aak
Bartilla
fogvizének hasz-
nálata mellett, fűvegje 35 kr. valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büzlök.
(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A.**
Erőkősei, (R. Winkler) **Wien**, 19/1
Sommer-gasse 1. Kérjük mindenütt hatá-
rozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hami-
sitványok feljelentői 100 díjaztatnak. —
Kapható **Aradon: Kossynai Mátyas**
gyógyszertárban Szabadság-tér.

Távbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyára-
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője
Aradon, Vörösmarty utca 1. sz.
Kivánatra küld 1590
árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Kiadó

egy jól berendezett három lóra
való istálló kocsiszinnel együtt má-
jus hó 1-ére. Értekezhetni Kossuth-
utca 16. 588

2 szobás
butorozott
garcon lakás
kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ha
ujkerékpárt akar venni,
vagy

kerékpárját

javitani óhajtja, forduljon

Kalmár József

muszerészhez, 589

Arad, Salacz utca 2.

14-16 éves fiúk

lakatos műhelyben Fácán u. 6.
szám, mint napszámosok — fize-
téssel — alkalmaztatnak. Hatósági
igazolvány szükséges 881.

Gurahonezi

portlandcemento

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normáit 60—70 szá-
zalekkel felülmúlja, rendkívül finom
örlésben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egye-
sült Vasutak központi irodájába is elfo-
gad és a cementet kívánatra házhoz
szállítja. 274

Alkalmi ajándék!
300 drb csak 1 frt 80 krért.

Egy remek aranyozott óra elegáns
lánczsal, pontosan jár, 3 évi jótállással
1 remek collier keleti gyöngyökből, diva-
tos női ékszer karra, hajba vagy nyakra,
szabadalmazott zárral, 1 elegáns nikel
zsebkes két pengével, 1 elegáns pénzer-
szény bőrből, 1 elegáns nikel zseb ír-
óeszköz, 1 pompás női brosz (párisi facon),
1 pár elegáns női fülönfüggő simli-bril-
lántal (csalódásig hű utánzat), 1 készlet
double-arany kézelő- és inggomb patent
zárral, 1 elegáns zseb toilette-tűkőr (belga
üveg) tartálylyal, 1 illatos toilletteszappan,
1 elegáns nyakkendő-tű simli-brillántal,
1 elegáns gallértartó, 35 angol használati
csikk levelezésekhez, 250 drb különféle, a
háztartásban szükséges tárgy. Mindezen
300 tárgy — beleértve az elegáns órát,
mely egymagában megéri a pénzt — után-
vetel mellett csak 1 frt 80 krért, csu-
pán rövid ideig kapható: 566

Internat. Exporthaus

M. B. Bravmann, Krakau.

Meg nem felelőért a pénz visszaadatik.

Doboza á 10,
16 és 30 fillér,
mindenütt kap-
ható.

Globus tisztító kivonat
a
legjobb fém-tisztító szer

Minden kísér-
let után állan-
dóan fogják
használni.

Feltaláló és egyedüli gyáros:

Fritz Schulz jun. Actiengesellschaft, Eger és Leipzig.

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.